

N.º 1.646

**AUTONOMIA ERKIDEGOETAKO AURREKONTUAK EGITEKO
PROZESUAN GENERO IKUSPEGIA EBALUATZEARI BURUZKO
FISKALIZAZIO TXOSTENA: GENERO ERAGINAREN TXOSTENAK**

Kontuen Auzitegiaren Osoko Bilkurak, Kontuen Auzitegiari buruzko 1982ko maiatzaren 12ko 2/1982 Lege Organikoko 2.a), 9. eta 21.3.a) artikuluetan ezarritako fiskalizazio eginkizuna betez, eta xedapen horretako 12. eta 14. artikuluetan eta Kontuen Auzitegiaren Funtzionamenduari buruzko 1988ko apirilaren 5eko 7/1988 Legearekin bat datozenetan aurreikusitakoari jarraituz, 2025eko urriaren 23ko bilkuran onetsi du *Autonomia erkidegoetako aurrekontuak egiteko prozesuan genero ikuspegia ebaluatzeari buruzko fiskalizazio txostena: genero eraginaren txostenak*, eta erabaki du fiskalizazio txosten hori eramatea Gorte Nagusietara, kasuan kasuko autonomia erkidegoetako parlamentu edo legebiltzarretara, eta dagozkien kontseiluetara, Funtzionamendu Legeko 28. artikuluan ezarritakoarekin bat etorrira.

Itzulpen honen edukia eta Kontuen Auzitegiaren Osoko Bilkurak 2023ko urriaren 23an onetsitako gaztelaniazko jatorrizko bertsioa ez badatoz bat, azken horrek izango du lehentasuna beti.

AURKIBIDEA

I. SARRERA	9
I.1. EKIMENA ETA FISKALIZAZIOAREN JUSTIFIKAZIOA.....	9
I.2. FISKALIZAZIOAREN IRISMENA ETA HELBURUAK.....	10
I.3. GENERO ZEHARKAKOTASUNA, AURREKONTUETAN	11
I.4. KONTUEN AUZITEGIAREN ZEREGINA, EREMU HORRETAN	13
II. FISKALIZAZIOAREN EMAITZAK	14
II.1. ESPARRU JURIDIKOA ETA ESTRATEGIKOA	14
II.1.1. Autonomia erkidegoko lege esparruak genero ikuspegiko aurrekontugintza indartzen du, eta, horrela, aurrekontuak denboran sostengagarriak izan daitezen laguntzen du?	14
II.1.2. Ba al dago loturarik AERKean finkatutako aurrekontuen eta genero berdintasunerako funtsezko helburuen artean??	20
II.2. ERAKUNDE ESPARRUA	23
II.2.1. Zer eragilek hartzen dute parte genero ikuspegiko aurrekontugintzan?	24
II.2.2. Zer eragilek zuzentzen eta bultzatzen dute genero ikuspegiko aurrekontugintzako prozesua? Nori dagokio genero eraginaren txostena egitea?	28
II.3. ESPARRU METODOLOGIKOA, ETA HURA BEHAR BEZALA EZARTZEKO HARTUTAKO NEURRIAK	30
II.3.1. Zer tresna metodologiko erabiltzen dituzte AERKek genero eraginaren txostenak egiteko?	31
II.3.2. Langileei arlo horretako gaikuntza teknikoa eta aholkularitza eman zaie?	38
II.4. GENERO ERAGINAREN TXOSTENAK.....	40
II.4.1. Zer AERKek egiten dute genero eraginaren txosten bat euren aurrekontuak egitearen esparruan?	41
II.4.2. Zer metodologia aplikatu dute AERKek, genero eraginari buruzko txostenak egiteko? Zein da txosten horien edukia?	44
II.5. AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA BATZUK.....	57
II.5.1. Aurreikusten al da organo independenteek genero auditoretzak edo bestelako segimendu jarduketak egitea? Egin al da horrelako jarduketarik?	57
II.5.2. Aurreikusi al da barne segimenduko jarduketak egitea genero ikuspegiko aurrekontugintzari dagokionez? Egin al da horrelako jarduketarik?	58
II.6. GARDENTASUNA	59
III. ONDORIOAK ETA GOMENDIOAK	62
ERANSKINAK	69
EGINDAKO ALEGAZIOAK	111

LABURDUREN, SINBOLOEN, SIGLEN ETA AKRONIMOEN ZERRENDA

AO	Administrazio orokorra
AERK	autonomia erkidegoa(k)
ZN	zuzendaritza nagusia(k)
AKZN	Aurrekontu Kontroleko Zuzendaritza Nagusia
GET	genero eraginaren txostena(k)
NABI	Nafarroako Berdintasunerako Institutua
KAFL	7/1988 Legea, apirilaren 5ekoa, Kontuen Auzitegiaren Funtzionamenduari buruzkoa
LO	lege organikoa
AEAM	arau-eraginaren azterketari buruzko memoria
ELGA/OECD	Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundea
KKOA	kanpo kontroleko organo autonomikoak
EAUT	erakunde autonomoak
GIA	genero ikuspegiko aurrekontugintza
EAO	Estatuaren aurrekontu orokorrak

KOADROEN ZERRENDA

1. koadroa	ARAU ESPARRU AUTONOMIKOA (LEGE MAILAKO ARAUAK), ARAU XEDAPENEN IZAPIDETZEAN GENERO ERAGINA EBALUATZEKO BETEBEHARRA EZARTZEN DUENA	16
2. koadroa	BERDINTASUNAREN ARLOKO PLANGINTZA ESTRATEGIKO AUTONOMIKOA....	22
3. koadroa	GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZAN PARTE HARTZEN DUTEN BESTE ERAGILE BATZUK (AERK-EN ARABERAKO XEHETASUNA)	28
4. koadroa	PROZESUAREN BURU IZATEAZ ETA GENERO ERAGINAREN TXOSTENA JAULKITZEAZ ARDURATZEN DIREN ERAGILEAK	29
5. koadroa	AUTONOMIA ERKIDEGOEK APLIKATUTAKO TRESNA METODOLOGIKOAK	34
6. koadroa	AUTONOMIA ERKIDEGOETAKO TRESNA METODOLOGIKOETAN GARATUTAKO ALDERDIAK	35
7. koadroa	GET-AREN EDUKIA, AERK-EK GARATUTAKO METODOLOGIAREN ARABERA....	36
8. koadroa	GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZARI BURUZKO FORMAKUNTZA EMAN DUTEN AERK-AK (2023/2024).....	39
9. koadroa	AHOLKULARITZA EGINKIZUNAK BETETZEN DITUZTEN ORGANOAK	40
10. koadroa	EGINDAKO AZKEN GET-A	42
11. koadroa	AURREKONTU PROGRAMEN HASIERAKO HAUTAKETA, ETA HAIEN AZTERKETAN ERABILITAKO BAREMAZIO ESTANDARIZATUAK	46
12. koadroa	GET-EN EREMU SUBJEKTIBOA	48
13. koadroa	AURREKONTUETAKO GET-EN EDUKI NAGUSIA	50
14. koadroa	AURREKONTUEN GENERO ERAGINAREN EBALUAZIOARI BURUZ GET-ETAN SARTUTAKO ANALISIAK	52

GRAFIKOEN ZERRENDA

1. grafikoa	GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZAREN ARLOKO JARDUNBIDE EGOKIAK, ELGA-N.....	12
2. grafikoa	GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZAREN FUNTSEZKO ELEMENTUAK.....	13
3. grafikoa	LEGE MAILAKO ARAUDI AUTONOMIKOA, AURREKONTUEN GENERO ERAGINA EBALUATZEKO BETEBEHARRA BERARIAZ EZARTZEN DUENA	17
4. grafikoa	GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZAREN ERAKUNDE ESPARRUA...	24
5. grafikoa	AURREKONTUEN GET-EN KRONOLOGIA.....	43
6. grafikoa	BERDINTASUN MATRIZEA	47
7. grafikoa	AZTERTUTAKO GET-EN HEDADURA (ORRIALDE KOPURUA).....	51
8. grafikoa	GET-EAN AZTERTUTAKO PROGRAMEN EHUNEKOA	55
9. grafikoa	GET-EN EDUKI NAGUSIEN PORTZENTAJEZKO BANAKETA.....	56
10. grafikoa	GENERO ERAGINARI BURUZKO AZKEN TXOSTEN ARGITARATUA	61
11. grafikoa	AERK-EK ARGITARATUTAKO GENERO ERAGINARI BURUZKO TXOSTENEN HISTORIKOA.....	61

I. SARRERA

I.1. EKIMENA ETA FISKALIZAZIOAREN JUSTIFIKAZIOA

Autonomia erkidegoetako aurrekontuak egiteko prozesuan genero ikuspegia ebaluatzeari buruzko fiskalizazio txostena: genero eraginaren txostenak dokumentua, auzitegiaren beraren ekimenez, 2024rako Urteko Fiskalizazio Programan sartu zen. Programa hori 2024ko ekainaren 27an aldatu zuen, horretarako, Osoko Bilkurak.

Kontuen Auzitegiari buruzko 1982ko maiatzaren 12ko 2/1982 Lege Organikoko (LO) 9.1 artikuluan xedatuta dagoenez, erakundearen fiskalizazio eginkizuna izango da sektore publikoaren ekonomia eta finantza jarduera, besteak beste, **genero berdintasunaren printzipioaren mende** jartzea. Bestalde, Kontuen Auzitegiaren 2024-2027 aldirako Plan Estrategikoak **berdintasuna** aipatzen du erakundearen balioen artean, eta haren jarduketa ildoetako bat da, hain zuzen ere, **kudeaketa publikoan genero berdintasuna sustatzea**. Fiskalizazio horrek aipatutako Plan Estrategikoaren 1. eta 3. helburu estrategikoak lortzen laguntzen du. [1.1 eranskinean](#) zerrendatutako jarduketa ildoetara lotuta dago, eta, bereziki, genero berdintasunaren arloko fiskalizazio espezifikoak egitea sustatzeari.

Emakumeen eta gizonen arteko tratua berdintasunaren printzipioaren zeharkakotasuna Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eraginkorrerako 2007ko martxoaren 22ko 3/2007 LOko 15. artikuluan araututa dago. Artikulu horretan xedatu denez, administrazio publikoek modu aktiboan integratuko dute printzipio hori arau xedapenak hartzean eta gauzatzean, **eremu guztietako politika publikoak definitzean eta horien aurrekontuak egitean, eta beren jarduera guztiak garatzean.**

Agindu horren oinarria gure konstituzio ordena bera da; izan ere, berdintasuna ezartzen du gure ordenamendu juridikoaren balio goren gisa (1. artikulua), sexuan oinarritutako diskriminazioa debekatzen du (14. artikulua), botere publikoei berdintasuna erreala eta eraginkorra izateko baldintzak sustatzea ezartzen die (9.2 artikulua) eta pertsonaren duintasuna babesten du (10.1 artikulua).

Nazioz gairik mailan, 1999ko maiatzaren 1ean Amsterdamgo Ituna indarrean sartu zenetik, helburu esplizitu hau formalizatu zen: Europar Batasuneko jarduera guztiek desberdinkeriak desagerraraztea eta gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna sustatzea izan behar dute helburu (2. eta 3. artikulua).

Arau testuinguru horretan kokatu behar da **genero eraginaren ebaluazioa**, benetako berdintasuna lortzeko tresnatzat eratua, arauen eraginkortasuna eta efizientzia neurtzeko balio baitu.

Horrenbestez, administrazio publiko guztiek —administrazio autonomikoa barne delarik, jakina— kontuan hartu beharko dute ikuspegi hori (genero eragina). Gainera, emakumeen berdintasun eraginkorrerako 2007ko martxoaren 22ko 3/2007 LOaren postulatuak garatu eta integratuko dituen arau espezifiko bat eduki beharko da.

Hori guztia esanda, adostasun zabala dago genero ikuspegiko aurrekontugintza funtsezko tresna dela genero berdintasuna sustatzearren eta gobernuak baliabideak modu inklusiboagoan esleitzen laguntzearren, genero desorekei helduko dieten eta politika horiek emakumeengan eta gizonengan dituzten eragin desberdinak kontuan hartuko dituzten zerga- eta gastu-politikak bultzatuz. Horrek, era berean, hazkunde ekonomikoaren tasa handiagoak eragiten ditu¹. Ildo horretan, ikuspegi horrek banatze efektuei eta baliabideek bi sexuetan duten eraginari buruz eskuragarri dagoen informazioa hobetzen du, eta, horrela, funts publikoak modu eraginkorragoan erabiltzera bideratutako erabakiak hartzen laguntzen du.

Autonomia erkidegoetako (AERK) aurrekontugintza prozesuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz egindako fiskalizazioak, beraz, gaurkotasunekoa eta interes sozialekoa gai bati heltzeaz gainera, hazkunde sostengagarriagoaren eta inklusiboagoaren alde ere egiten du.

I.2. FISKALIZAZIOAREN IRISMENA ETA HELBURUAK

Fiskalizazioaren eremu subjektiboa hamazazpi AERKetara hedatzen da, aurrekontuak egiteko prozesuan autonomia eremuan genero ikuspegia nola txertatu den erakusteko ikuspegi orokor bat ematearren.

Eremu objektiboa AERKeko aurrekontu orokorretan genero eraginaren ebaluazioari dagokionez aplikatutako prozedurek eta prozesu horretan sortutako dokumentazioak osatzen dute.

Fiskalizazioaren denbora eremua autonomia erkidego (AERK) bakoitzeko 2025eko aurrekontuen lege proiektuak egiteko aldira hedatzen da; gainera, azterketak eta egiaztapenak egin dira programatutako helburuak betetzeko beharrezko jo diren aurreko eta ondorengo aldiei buruz, hala nola erkidegoak egin dituen genero eraginaren txostenen (GET) segimendua eta ebaluazioa egiaztatzeari buruz.

Betetzearen eta operatibaren fiskalizazio horizontala da, eta aztertu da ea bete den arlo horretan aplikatu beharreko araudia, bai eta AERKek genero ikuspegiko aurrekontugintzarako (GIA) erabilitako prozedurak ere.

Fiskalizazioaren **helburu orokorra** izan da ebaluatzea ea AERKek nola integratu duten emakumeen eta gizonen arteko tratua eta aukera berdintasunaren printzipioa aurrekontuak egiteko prozesuan, eta **aipamen berezia egin zaie genero eraginaren txostenei** (dagozkien aurrekontu autonomikoekin batera aurkeztu direnean). Fiskalizazio honen **helburuak** honako galdera hauetan zehaztuta datoz:

- 1) AERKek genero ikuspegia txertatu al dute beren aurrekontuak egiteko prozesuan, aplikatu beharreko araudiari jarraituz?
- 2) AERKek generoaren ikuspegitik egindako aurrekontugintza indartuta al dator AERKek hartutako arau-, erakunde- eta metodologia-esparruaren bidez?
- 3) AERKek neurririk hartu al dute ebaluatzearen ea genero ikuspegia aurrekontugintzan sartzeak emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen?

Era berean, 2/1982 LOko bederatzigarren artikuluan aurreikusitakoa betez, ea informazio publikoaren gardentasunaren arloan aplikatu beharreko araudia betetzen den aztertu da, fiskalizazio

¹ Genero Berdintasunaren Europako Institutua (2017), «[Economic Benefits of Gender Equality in the European Union: Overall economic impacts of gender equality](#)» («Genero berdintasunaren onura ekonomikoak, Europar Batasunean: genero berdintasunaren ondorio ekonomiko orokorrak»), Europar Batasuneko Argitalpen Bulegoa, Luxenburgo.

jarduketan xedeari dagokionez; eta, fiskalizatutako eremua dela eta, ez da ingurumen sostengagarritasunari lotutako gairik egiaztatu.

Fiskalizazio hau 2013ko abenduaren 23ko Osoko Bilkurak onetsitako Kontuen Auzitegiaren Fiskalizazio Arauekin eta haien aldaketekin bat etorritz egin da, bai eta Kontuen Auzitegiaren Osoko Bilkurak zehazki fiskalizazio honi buruz 2024ko urriaren 28an onetsitako jarraibide teknikoekin bat etorritz ere. Kontuen Auzitegiak gauzatu ditu fiskalizazio jarduketak, eta, horretarako, koordinazio neurri egokiak hartu dira kanpo kontroleko organo autonomikoekin (KKOA); hori guztia, Kontuen Auzitegiaren Funtzionamenduari buruzko 1988ko apirilaren 5eko 7/1988 Legeko (KAFL) 27. eta 29. artikuluetan aurreikusitako erakundeen arteko koordinazioaren esparruan. Nafarroan, egiaztapenak Nafarroako Kontuen Ganberak egin ditu (metodologiari buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [1.2 eranskina](#)).

Jarduketa fiskalizatzaileen garapenean, ez da aurreikusitako helburuak betetzea eragotzi duen mugarik izan.

KAFLko 44. artikuluan jasotako aurreikuspenak betetz, legea aurreikusitako baldintzetan egin da alegazioen izapidea, eta egindako alegazioen azterketaren eta balorazioaren emaitza sartu da txostenaren testuan. Izapide hori gauzatzeari buruzko informazioa eta egindako alegazioak txostenean sartu dira, horretara bideratutako zatian.

1.3. GENERO ZEHARKAKOTASUNA, AURREKONTUETAN

Emakumeei buruzko Nazio Batuen IV. Mundu Konferentzian, Pekinen (1995), genero zeharkakotasuna sustatzeko erabakia hartu zen. Termino horrekin aipatzen da genero ikuspegia prozesu politikoaren politika eta etapa guztietan sistematikoki txertatzea, emakumeen eta gizonen arteko berdintasun eraginkorra lortzearren.

Aurrekontua funtsezko tresna da genero zeharkakotasuna aplikatzeko; izan ere, gobernuaren lehentasunak islatzen dituen politika ekonomiko eta sozialeko tresna hori ez da generoarekiko neutrala: gastu eta diru sarrera publikoek emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna murrizten edo areagotzen lagun dezakete.

Europako Kontseiluak erabili ohi duen definizioa harturik, genero ikuspegiko aurrekontugintza aurrekontuak egiteko prozesuan genero zeharkakotasuna aplikatzean datza, genero ikuspegia aurrekontu prozesuaren maila guztietan txertatuz, eta, ondorioz, gastuak eta diru sarrerak berregituratuz, genero berdintasuna sustatze aldera. Hartara, GIAk aurrekontuetako genero ikuspegiaren azterketa osoa eskatzen du, eta ez da GETera mugatzen.

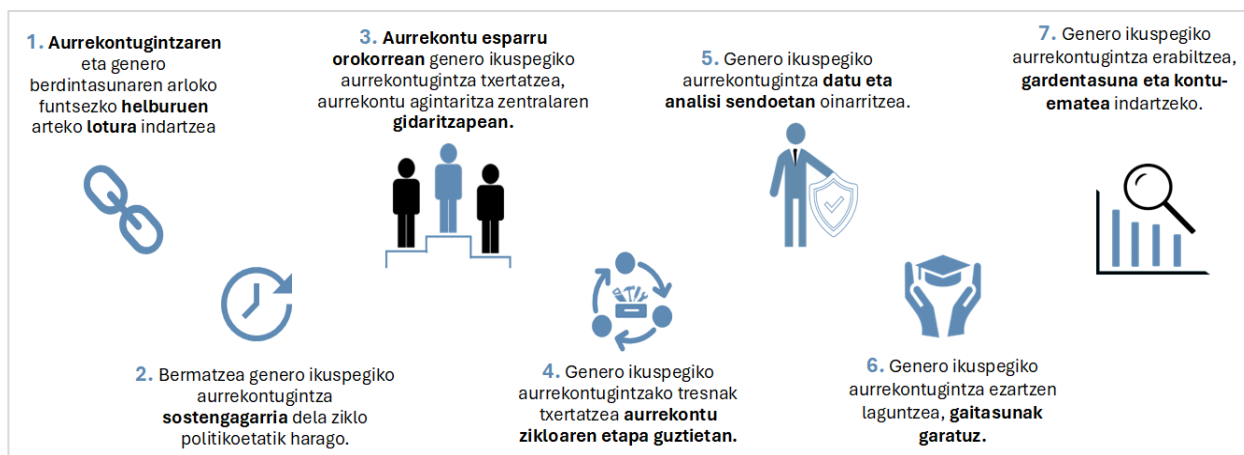
Gastuei eta diru sarrerei buruzko erabakiek genero berdintasunean duten eragina aztertzearen, eta finantzaketa publikoko erabakiek dauden desberdintasunak indartu beharrean genero berdintasunaren arloan aurrera egiten laguntzen dutela bermatzearren, hainbat jardunbide eta metodologia garatu dira azken urteotan. Oro har, genero ikuspegia duten aurrekontuak egitean, mugarri hauek sartzen dira:

- Lehenik eta behin, pertsonen buruzko aurrekontu-adierazleak sexuaren arabera banatzea.

- Bigarrenik, aurrekontu programak sailkatzea genero berdintasunean duten garrantziaren eta eragiteko gaitasunaren arabera.
- Eta, azkenik, aurrekontuaren genero eragina ebaluatzeko txostena egitea. Txosten hori botere legegileari igortzen zaio, aurrekontu aurreproiektuarekin batera.

Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundeak (ELGA) jardunbide egoki batzuk identifikatu ditu,² GIA eraginkortasunez ezartzen laguntzen dutenak. Estatu kideen esperientzietan eta ematen duen laguntza teknikoaren aurrekarietan oinarrituta, ELGAk nabarmendu du garrantzitsua dela ekimen horiek unean uneko ahaleginetara ez mugatzea, baizik eta haien jarraitutasuna bermatuko duten lege eta erakunde esparruak izatea. Orobat, nabarmentzen du genero aurrekontugintzak bat etorri behar duela gobernuak arlo horretan dituen helburu orokorrekin, eta laguntza egokia eman behar dela aurrekontuak ezartzeko prozesuan, esparru metodologikoak eta beste tresna batzuk garatuz. Era berean, adierazten du funtsezkoa dela etengabeko segimendua eta ebaluazioa egitea, aurrekontu jardunbide horien eragina neurtzearen eta genero berdintasunean benetako aurrerapenak lortzearen. 1. grafikoan laburbilduta daude ELGAk identifikatutako jardunbide egokiak, txosten honetan zehar aipatuak.

1. GRAFIKOA GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZAREN ARLOKO JARDUNBIDE EGOKIAK, ELGA-N

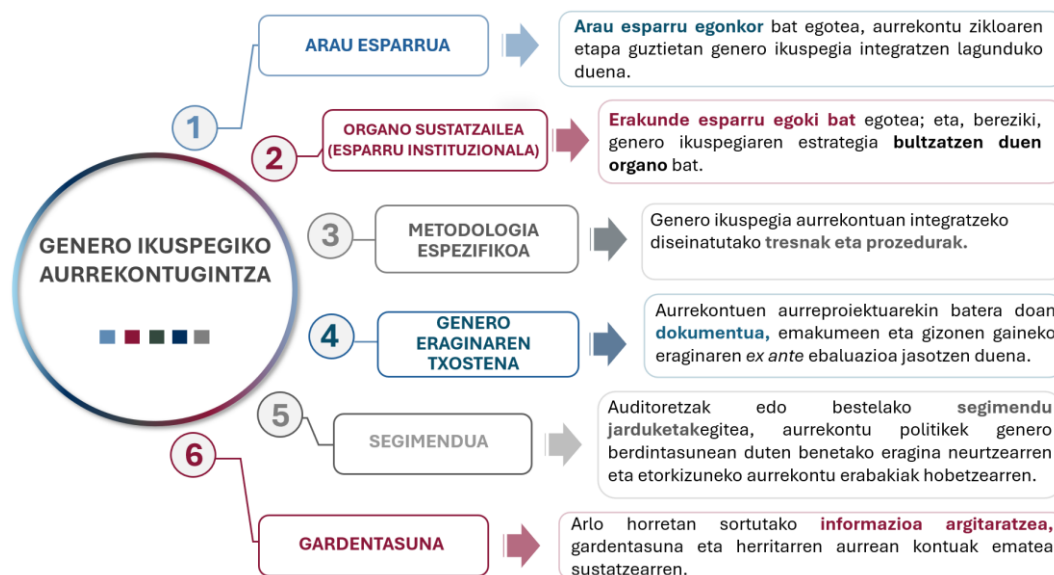

Iturria: *OECD Best Practices for Gender Budgeting* (ELGA, 2003). Geuk landua.

Aurreko guztia kontuan hartuta, fiskalizazio jarduketak 2. grafikoan islatzen diren GIAren funtsezko elementuetara bideratu dira: AERKek beren aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeko baliatzen duten testuingurua aztertu da (arau, erakunde eta metodologia esparrua), bai eta ea prozesu hori GETa jaulkitzarekin amaitzen den ere. Nahiz eta egiaztapen horiek aurrekontua egiteko fasera bideratu diren, ea AERKek lortutako eraginaren segimendua eta ebaluazioa jarduketak aurreikusten dituzten ere aztertu da. Azterketa hori osatzeko, prozesu horretan sortutako informazioari ematen zaion publizitateari buruzko egiaztapenak egin dira.

² ELGA (2023), «[OECD Best Practices for Gender Budgeting](#)» («ELGAko jardunbide egokiak, genero ikuspegiko aurrekontugintzarako»).

2. GRAFIKOA GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZAREN FUNTSEZKO ELEMENTUAK

Iturria: Geuk egina.

I.4. KONTUEN AUZITEGIAREN ZEREGINA, EREMU HORRETAN

[I.1 azpiatalean](#) adierazitakoarekin bat etorruta, 2/1982 LOko 9.1 artikulua honako hau adierazten du: «Kontuen Auzitegiaren fiskalizazio eginkizuna izango da sektore publikoaren ekonomia eta finantza jardura legezkotasun, efizientzia, ekonomia eta gardentasun printzipioen mende jartzea, bai eta ingurumen sostengagarritasunaren eta genero berdintasunaren mende ere». Aurreikuspen hori betetzearren, Kontuen Auzitegiak zeharkako alderditzat heldu dio genero berdintasunaren printzipioari, eta behin eta berriz aztertzen da bere fiskalizazio jarduketaren esparruan, baina oro har fokalizaturik, jarduketa horien eremu objektiboarekin zerikusia duten berdintasunari buruzko araudiko gaitara bideratuta. Horrez gain, genero berdintasunaren printzipioa betetzea erakundearen fiskalizazio eginkizunaren gai espezifiko ere izan da, fiskalizazio batzuen eremu objektibo bereizia eraturik.

Kontuen Auzitegiaren Urteko Fiskalizazio Programetan, 2009. urtetik aurrera, Osoko Bilkurak emakumeen eta gizonen berdintasun eraginkorra sustatzeko konpromisoa hartu du, fiskalizazio jardueretan arreta berezia jarrita. Bestalde, Kontuen Auzitegiaren 2024/2027 Plan Estrategikoak eta 2024ko Biurteko Plan Operatiboak —biak Auzitegiaren Osoko Bilkurak 2024ko maiatzaren 30ean onetsiak— lehentasunezko jarduketa ildoan sartzen dute genero berdintasunaren zeharkako helburuaren fiskalizazioa bultzatzea eta genero berdintasunaren arloko fiskalizazio espezifikoak areagotzea.

Bereziki, aurrekontu prozesuan genero ikuspegia txertatzearen fiskalizazioari dagokionez, KKOA ez duten erkidegoen eta autonomia estatutua duten hirien kontuen fiskalizazioetan egiten diren berdintasunaren zeharkako helburuari buruzko egiaztapenen artean sartzen da ea bakoitzaren aurrekontu orokorrekin batera GETa aurkezten den egiaztatzea. Horrez gain, nabarmendu behar da Kontuen Auzitegiaren 2025erako Fiskalizazio Programak (lehen aipatutako estrategia instituzionalaren esparruan egindako lehenengoa) GIARI buruzko bi fiskalizazio espezifiko jasotzen dituela: bata, Estatuko aurrekontuen eremuan; eta bestea, aurrekontu autonomikoen esparruan.

Azken hori da txosten honetan aipatzen dena, eta Auzitegiak autonomia erkidego guztiei buruz heltzen diena; izan ere, Auzitegia da sektore publikoaren kontuak eta kudeaketa ekonomikoa ikuskatzeko organo gorena.

II. FISKALIZAZIOAREN EMAITZAK

II.1. ESPARRU JURIDIKOA ETA ESTRATEGIKOA

Azpital honetan, AERKetan dagoen esparru juridikoa aztertzen da, genero ikuspegia xedapen arauemaileen prestaketan eta, zehazki, aurrekontu autonomikoetan txertatzeari dagokionez, bai eta GIAk berdintasunaren arloko estrategia autonomikoekin duen lotura ere.

II.1.1. Autonomia erkidegoko lege esparruak genero ikuspegiko aurrekontugintza indartzen du, eta, horrela, aurrekontuak denboran sostengagarriak izan daitezen laguntzen du?

Genero ikuspegiko aurrekontuak ziklo politikoetatik harago sostengagarri izatea bermatzeko funtsezko faktoreetako bat da jardunbide horrek lege mailako oinarri juridiko sendoa izatea.

Lege esparruak genero ikuspegiko aurrekontugintzaren
sostengagarritasunari egindako ekarpena

Finantza kudeaketa publikoaren erreformek, lege esparru juridikoan oinarritzen direnean, bideragarri eta sostengagarri izateko aukera gehiago dituzte.

Genero ikuspegiko aurrekontugintza sartzeko lehen etapetan, funtsezkoa da lidergo politiko sendoa izatea, baina legeria da jardunbide iraunkorra izaten laguntzen duena —legegintza batzarretako eztabaidaren ondoriozko oinarri juridiko sendoa ematen baitio—, ingurune ekonomiko edo politikotik eratorritako gorabeheretatik babestuz.

Genero ikuspegiko aurrekontugintzarako jardunbide onenak, ELGAn (ELGA, 2023)

Estatu eremuan, lehen aipatutako 3/2007 LOko 19. artikulua honako hau xedatzen du: «*Ministro Kontseiluak onetsi behar dituen xedapen orokorren proiektuek eta garrantzi ekonomiko, sozial, kultural eta artistiko berezia duten planek generoaren arabera eraginari buruzko txosten bat izan beharko dute*». Eta, bereziki, Estatuaren aurrekontu orokorrak (EAO) onesten dituen Legeari dagokionez, Aurrekontuei buruzko 2003ko azaroaren 26ko 47/2003 Lege Orokorreko 37.2 artikulua 2020ko abenduan egindako aldaketak berariaz sartu zuen Estatuko Aurrekontu Orokorren Legeari proiektua dagokion **genero eraginari** buruzko txostenarekin batera aurkeztu beharra; txosten horren edukia eta hura egiteko prozesua, berriz, EAO egiteko arauak ematen dituzten urteko aginduetan zehazten dira.

Gai horri buruz egindako azterketaren ardatza izan da egiaztatzea ea AERKek beren legeen eta arau xedapenen izapidetzean genero eragina ebaluatzeko betebeharra arautu duten, bai eta betebeharrak hori indartu duten ere aurrekontuen legearen kasu zehatzerako, horri buruzko berariazko erreferentzia bat eginez beren lege esparruan. Azterketa hori osatzeko, ekitaldi bakoitzeko aurrekontuak egiteko aginduak berrikusi dira.

➤ **Zer AERKek arautu dute beren legeak eta arau xedapenak izapidetzean genero ikuspegia txertatzeko betebeharra?**

Beherago 1. koadroan ikusten denez, AERK guztiek, Madrilgo Erkidegoak izan ezik, lege mailako beren araudi autonomikoan sartu dute beren legeen eta arau xedapenen izapidetzean genero eraginaren ebaluazio bat egiteko beharra.

Nabarmentzekoa da, gainera, Andaluziaren kasua; izan ere, AERK bakarra da bere **autonomia estatutuan** berariaz jaso duena betebeharrak hori (Andaluziako Autonomia Estatutuaren erreformari buruzko 2007ko martxoaren 19ko 2/2007 LOko 114. artikulua). Dena dela, beste autonomia estatutu batzuek aipatzen dute politika publikoetan genero ikuspegia txertatzean zeharkakotasuna izatea.

Arau xedapenen genero eragina ebaluatzeko betebeharra, oro har, jasota dago erkidego bakoitzaren **berdintasun legean**³ (erkidego guztietan, Gaztela eta Leonen eta Madrilgo Erkidegoan izan ezik, horiek ez baitute berdintasun legerik onetsi).

Neurri txikiagoan, betebeharrak hori dago **gobernu legeetan edo arauak egiteko prozedurak arautzen dituzten beste xedapen batzuetan**: hala gertatzen da Aragoi, Balear Uharteetan, Katalunian, Extremaduran eta Murtziako Eskualdean. Erregulazio hori erkidego bakoitzeko berdintasun legeetan jasotakoaren osagarria da.

Gaztela eta Leonen, bestalde, Gaztela eta Leonen genero eragina ebaluatzeari buruzko 2001eko martxoaren 1eko 1/2001 Legeak jasotzen du genero eragina ebaluatzeko txostena, arauak egiteko prozeduraren nahitaezko izapidetzat, hala lege aurreproiektuetan, nola administrazio xedapen orokorren proiektuei buruzkoetan.

Azkenik, Andaluziaren kasuan, bere autonomia estatutuan eta bere berdintasun legean ez ezik, betebeharrak hori aurreikusita dago Zerga eta Administrazio Neurriak onesten dituen 2003ko abenduaren 29ko 18/2003 Legean ere, 139. artikuluan ezartzen baitu Gobernu Kontseiluak onesten dituen lege proiektu eta gainerako erregelamenduzko xedapen guztiek —eta horiek garatzeko ematen diren gainerako xedapen orokorrek— kontuan hartu beharko dutela, modu eraginkorrean, generoagatiko berdintasunaren helburua, eta arau-eraginaren azterketari buruzko memorian (AEAM) generoaren arabera eraginaren ebaluazio txostena sartu beharko dela.

³ Kataluniaren kasuan, betebeharrak hori inplizituki jasotzen du berdintasun legeak, GETen prestaketa koordinatzeko eskumena arautzen baitu.

1. KOADROA ARAU ESPARRU AUTONOMIKOA (LEGE MAILAKO ARAUAK), ARAU XEDAPENEN IZAPIDETZEAN GENERO ERAGINA EBALUATZEKO BETEBEHARRA EZARTZEN DUENA

AERK	Autonomia estatutua	Berdintasuner ako legea	Gobernu legea*	Beste lege batzuk
Andaluzia	✓	✓		✓
Aragoi		✓	✓	
Asturiasko Printzerria		✓		
Balear Uharteak		✓	✓	
Kanariak		✓		
Kantabria		✓		
Gaztela eta Leon				✓
Gaztela-Mantxa		✓		
Katalunia		✓	✓	
Extremadura		✓	✓	
Galizia		✓		
Madrilgo Erkidegoa		⊖		
Murtziako Eskualdea		✓	✓	
Nafarroa		✓		
Euskadi		✓		
Errioxa		✓		
Valentziako Erkidegoa		✓		
Guztira	1	15	5	2

Legenda:

(✓) Arau xedapenen izapidetzean genero eragina ebaluatzeke betebeharra ezartzen duen araudi nagusia adierazten da. Hala ere, baliteke beste arau batzuetan erregulazio osagarria egotea.

⊖ Madrilgo Erkidegoak ez du berdintasunerako legerik.

* Zutabe honetan islatzen da gobernu legeetan eta arauak egiteko prozedurak arautzen dituzten beste xedapen batzuetan jasotako erregulazioa.

Iturria: Geuk egina.

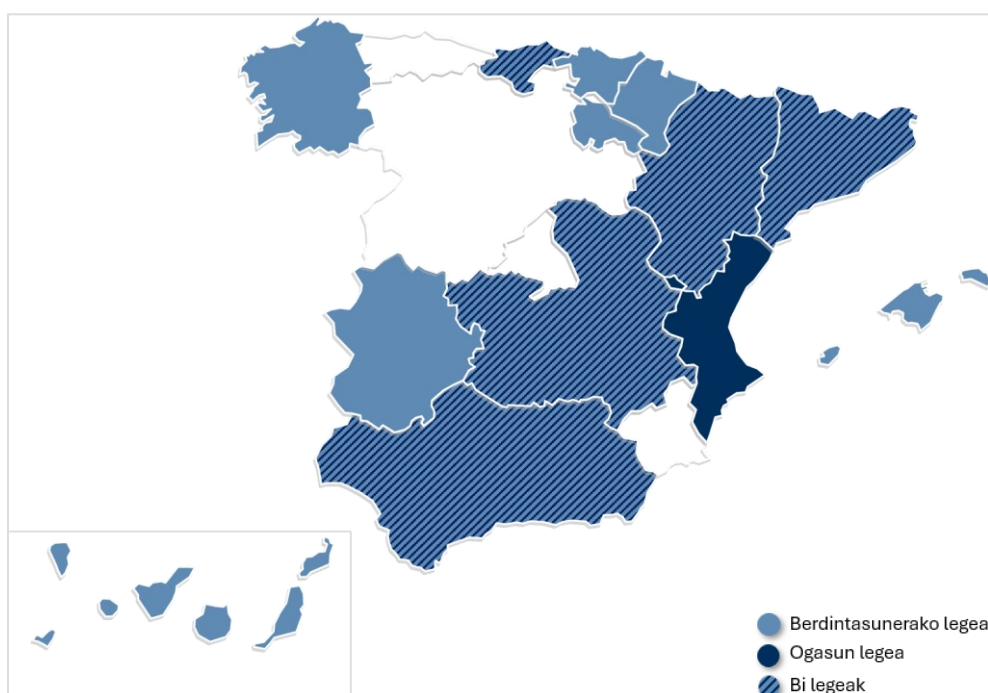
Madrilgo Erkidegoak, bestalde, ez du gai hori lege mailako arau batean arautu; erkidego horretan, *Madrilgo Erkidegoan arau xedapen orokorrak egiteko prozedura arautzen eta sinplifikatzen duen Gobernu Kontseiluaren 2021eko martxoaren 24ko 52/2021 Dekretuko 7. artikulua* jasotzen du lege aurreproiektuen kasuan arau eraginaren azterketari buruzko memoria hedatu bat egingo dela, eta bertan jasoko dela generoaren arabera gizarte eraginaren azterketa.

➤ **Zer AERKek arautu dute espresuki beren aurrekontuen genero eragina ebaluatzeko betebeharra?**

Aurrekontu legeen berezitasunak direla eta, komenigarria da, alde batetik, legea egiteko prozesuan genero ikuspegia txertatzeak lege berme handiagoak izatea, horri buruzko erregulazio espezifiko baten bidez; eta, bestetik, arau aurreikuspen horiek legeria autonomikoan jasotzea —eta ez soilik aurrekontuak egiteko urtero ematen diren aginduetan—, esparru juridiko egonkorra izan dezan (ikus [II.1 eranskina](#)).

Bada, hamazazpi AERKetatik hamahiruk beren legerian berariaz dute jasota aurrekontuen genero eragina ebaluatzeko betebeharra, aurrekontuak egiteko prozesuan zehar: horietako zazpitan, betebeharra berdintasun legean dago jasota; erkidego batean, ogasun legean; gainerako bostetan, berriz, behar hori araututa dago aipatutako bi legeetan. Xehetasunak grafiko honetan ageri dira:

3. GRAFIKOA LEGE MAILAKO ARAUDI AUTONOMIKOA, AURREKONTUEN GENERO ERAGINA EBALUATZEKO BETEBEHARRA BERARIAZ EZARTZEN DUENA

Iturria: Geuk egina.

Hartara, Asturiasko Printzerriko, Gaztela eta Leongo, Murtziako Eskualdeko eta Valentziako Erkidegoko berdintasun legeek izan ezik, gainerako AERKetan (12) onetsitako **berdintasun legeetan** ezarrita dago aurrekontuen lege aurreproiektuaren genero eragina ebaluatzeko beharra (Madrilgo Erkidegoak, bestalde, ez du berdintasun legerik). Katalunian eta Euskal Autonomia Erkidegoan izan ezik, gainerako lege horietan, gainera, GETa berariaz aipatzen da.

Sei AERKetan (Andaluzia, Aragoi, Kantabria, Gaztela-Mantxa, Katalunia eta Valentziako Erkidegoa), **ogasun legeetan** xedatuta dago aurrekontu orokorren lege aurreproiektuarekin batera aurkeztu beharreko dokumentazio osagarriaren parte dela GETa.

Lau AERKetako (Asturiasko Printzerria, Gaztela eta Leon, Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea) lege mailako araudian, bestalde, ez dago berariaz aipatuta aurrekontuak egiteko prozesuan genero ikuspegia txertatzea.

Aurrekontuak egiteko urtero ematen diren arauetan —eta, bereziki, 2025eko aurrekontuak egiteari buruzkoetan— jasotako aurreikuspenei dagokienez, Madrilgo Erkidegoan izan ezik, gainerako kasuetan arau horiek aurrekontuaren genero eraginaren ebaluazioa jasotzen dute, eta adierazten dute prozesu horretan sortutako informazioa aurrekontuen lege aurreproiektuarekin batera joango dela.

AERKek beren aurrekontuak egitearen esparruan jaulkitako GETen azterketa [II.4 azpiatalean](#) jaso da. Hala ere, jarraian berariaz aipatzen dira aurrekontuak egiteko prozesuan genero eraginaren ebaluazioa berariaz arautzen duen autonomia legeriarik ez duten lau AERKak (Asturiasko Printzerria, Gaztela eta Leon, Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea):

Asturiasko Printzerriak eta Gaztela eta Leonek aurrekontuekin batera genero eragina ebaluatzen txosten bat aurkezten dute, hurrenez hurren 2011ko martxoaren 11ko 2/2011 Legean (emakumeen eta gizonen berdintasunerakoa eta genero indarkeria desagerraraztekoa) eta 2011ko martxoaren 1eko 1/2011 Legean (genero eraginaren ebaluazioari buruzkoa) lege mailako beren arau xedapenak egiteari buruz oro har xedatutakoa betez⁴.

Madrilgo Erkidegoan, ez Madrilgo Erkidegoko Ogasuna arautzen duen 1990eko azaroaren 8ko 9/1990 Legeak, ez Madrilgo Erkidegoko 2025erako aurrekontu orokorrak egiteko arauak ematen dituen Ekonomia, Ogasun eta Enplegu Sailaren 2024ko maiatzaren 30eko Aginduak ez dute aurreikusten aurrekontu orokorrak egitean genero ikuspegia txertatzea. Hala ere, lehen aipatutako 52/2021 Dekretuak xedatzen duenez, lege aurreproiektuetan arau eraginaren azterketaren memoria hedatu bat egin beharko da, eta, bertan, generoaren arabera gizarte eraginaren azterketa jasoko da. Dekretu horretako 1.2 artikuluan xedatu denez, bertan jasotako aurreikuspenak, besteak beste, lege mailako arauen aurreproiektuak eta proiektuak egiteko eta izapidetzeko prozedurei aplikatuko zaizkie, eta aurrekontu araua ez da izango 1.3 artikulua espresuki aplikazio eremutik kanpo utzitako kasuetako bat.

Dena dela, fiskalizazio horretan, Madrilgo Erkidegoak auzitegi honi adierazi dio ez duela GETik egiten bere ogasun legeko 49. artikulua txosten hori ez duelako jasotzen Madrilgo Biltzarrera bidaltzen den aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztu behar den dokumentazioaren artean. Erkidegoak adierazi duenez, nahiz eta txosten hori berariaz egiten ez den, Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusiak gastuen egoera orriak egiteko emandako jarraibideek ezartzen dute adierazleak generoaren arabera banakatuko direla, baldin adierazle motak horretarako aukera ematen badu, eta, beraz, kasu horietan banakatze horrek erraztu egiten duela aurrekontuari buruzko informazioaren azterketa —bai lantze fasean, bai gauzatze fasean— generoaren faktorea kontuan hartuta egitea. Iraganean, eta Legebiltzarreko hainbat ekimenen ondorioz, erkidego horrek GETa aurkeztu zuen aurrekontu orokorren lege proiektuari erantsitako dokumentazio gisa. Praktika hori 2018/2022 aldian aplikatu zen (ikus [II.4.1 epigrafea](#)).

⁴ Gaztela eta Leonek adierazi du genero eraginaren ebaluazio horrek ez dakarrela berekin aurrekontuak egitean genero ikuspegia integratzea. Ildo horretan, aurrekontuetan genero ikuspegia integratzearen eta aurrekontuen genero eragina ebaluatzearen arteko aldea, nagusiki, aplikatzen diren aurrekontu prozesuaren unean eta bietako bakoitzaren helburu espezifikoan datza (lehenengoak berekin dakar genero ikuspegia hasieratik eta aurrekontu ziklo osoan zehar txertatzea, baliabide publikoak genero berdintasunari aktiboki laguntzeko esleitzen diren modua eraldatzearen; aurrekontuen genero eraginaren ebaluazioa, berriz, aurrekontu politikek emakumeengan eta gizonengan dituzten benetako edo aurreikusitako ondorioen azterketari dagokio, ezarri aurretik edo ondoren —beraz, aurrekontuei aplikatu dakieke, nahiz eta genero ikuspegiarekin diseinatu ez diren—).

Murtziako Eskualdeari dagokionez, honako hau adierazi behar da:

- Murtziako Eskualdeko Presidentearen eta Gobernu Kontseiluaren Estatutuari buruzko 2004ko abenduaren 28ko 6/2004 Legean (46. artikulua) aurreikusitakoari jarraituz, lege aurreproiektuekin batera AEAM bat aurkeztu behar da; eta, horren barruan, generoaren arabera eraginari buruzko txosten bat. Eskakizun hori indartu egin zuen 2007ko apirilaren 4ko 7/2007 Legeko (Emakumeen eta Gizonen berdintasunerakoa eta Murtziako Eskualdean genero indarkeriaren aurka babestekoa) 10.1 artikulua.
- Murtziako Eskualdeko Ogasun Legearen testu bategina onesteko 1999ko abenduaren 2ko 1/1999 Legegintzako Dekretuan, eta lege mailako beste ezein arautan, ez da berariaz jasotzen aurrekontuen legerako GETa egitea. Aipatutako ogasun legeak 31. artikuluan zehazten du zer dokumentazio aurkeztu behar den erkidegoko aurrekontu orokorren lege proiektuarekin batera; eta aipatutako AEAM hori ez da dokumentazio horren artean ageri.
- Aurrekoa ez zen oztopo izan 2016ko aurrekontuak arte aurrekontuen lege proiektuarekin batera GETa aurkezteko. Txosten horietako azkenak jasotzen duenez, txostenak lehen aipatutako 6/2004 Legeko 46. artikuluan jasotako eskakizunari erantzuten zion; hau da, lege aurreproiektuekin batera GETa aurkeztearen eskakizunari. Hala ere, 2017ko aurrekontuetatik aurrera, GET hori egiteari utzi zitzaion. Izan ere, Gobernu Kontseiluaren 2015eko otsailaren 6ko Erabakiaren bidez onetsitako *Guía metodológica para la elaboración de una Memoria de Análisis de Impacto Normativo en la Región de Murcia* («Murtziako Eskualdeko arau eraginaren azterketari buruzko memoria egiteko gida metodologikoa») testuan adierazten da AEAM ez dela eskatuko Murtziako Eskualdeko Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorren Legearen aurreproiektua egiteko. Ildo horretan, aipatutako gidak honako hau adierazten du: «1999ko abenduaren 2ko 1/1999 Legegintzako Dekretuaren bidez onetsitako Murtziako Eskualdeko Ogasunari buruzko Legearen testu bategineko 31.3 artikulua harekin batera aurkeztu beharreko dokumentazioa jasotzen du, eta, beraz, harekin batera dokumentazio hori aurkeztu beharko da, eta ez AEAM».
- Fiskalizazioak iraun bitartean Murtziako Eskualdeak Auzitegi honi adierazitakoaren arabera, AERKak interpretatzen du aurreikuspen horrek mugatu egiten duela 7/2007 eta 6/2004 lege horietan aurreikusitako AEAMaren (eta, ondorioz, GETaren) nahitaezotasunaren hedadura, nahiz eta dokumentu batean jasota egon, zeinak, gidak berak adierazten duenez, ez baitu arau izaerarik, baizik eta AEAM egiteko tresna metodologiko bat.
- AERK horretan genero ikuspegiko aurrekontuak egiteari buruzko erreferentzia bakarra aurrekontuak egiteko urtero emandako arauetan jasotakoa da: 2023rako eta 2024rako aurrekontuak egiteko arauetan bezala, Murtziako Eskualdeko 2025erako Aurrekontu Orokorrak egiteko arauak ematen dituen Ekonomia, Ogasun eta Enpresa Sailaren 2024ko apirilaren 25eko Aginduak 6.c artikuluan xedatzen duenez, aurrekontuen lege proiektuarekin batera, «aipatutako aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztea egoki iritzitako beste edozein agiri aurkeztu beharko da. Bereziki, kudeaketa zentroek egindako genero eraginari buruzko memoriak». Memoria horiek egiteko, 2023ko eta 2024ko aurrekontuak egiteko arauak genero eraginari buruzko memoriaren fitxa bat jasotzen zuten ikastetxeek bete beharreko dokumentuen artean (5. artikulua); baina 2025eko ekitaldiko aurrekontuei buruzko arauan ezabatu egin da aipatutako fitxa. Horrenbestez, 2025eko aurrekontuak egitearen esparruan, Murtziako Eskualdeko zentro kudeatzaileek ez zituzten egin genero eraginari buruzko memoria horiek.

AERK horretako kontu orokorrari buruz Kontuen Auzitegiak egindako azken fiskalizazio txostenetan⁵ Murtziako Eskualdeko Ogasun Legearen Testu Bategina aldatzeko gomendioa jasotzen da, erkidegoko aurrekontu orokorrak onesten dituen legearekin batera GETa aurkezteko eska dezan, gainerako lege xedapenekin egiten den bezala. Finantza autonomiaren printzipioaren babesean, AERKak ez du gauzatu Kontuen Auzitegiaren gomendio hori, alegatuz ezen, Konstituzio Auzitegiaren doktrina finkatuarekin bat etorrira, aurrekontuen legeak badituela konnotazio batzuk, gainerako xedapen orokorretatik bereizten dutenak; prestatzeko prozedura, beraz, prozedura espezifikoa dela, eta ez zaiola aplikatu behar 6/2004 Legean ezarritako legegintza ekimenaren araubide orokorra.

II.1.2. Ba al dago loturarik AERKean finkatutako aurrekontuen eta genero berdintasunerako funtsezko helburuen artean??

Berdintasun estrategiaren eta GIAren arteko lotura funtsezkoa da berdintasunaren arloko konpromisoak baliabideek babestutako ekintza zehatz bihurtzen direla bermatzeko.

Aurrekontuak genero ikuspegiarekin egiteak indartu egiten du aurrekontugintzaren eta genero berdintasuneko funtsezko helburuen arteko lotura

Genero ikuspegiko aurrekontugintza erabil daiteke aurrekontuak gobernuaren genero berdintasunaren arloko lehentasunak islatzen dituela bermatzeko, baldin lehentasun horiekin bat datozen aurrekontu proposamenak aurkeztea sustatzen bada.

Horretarako, lehentasun politiko argiak ezarri behar dira aldez aurretik, horrek genero ikuspegiko aurrekontugintzari ikuspegi sendoa ematen laguntzen baitu (bereziki, genero berdintasunaren arloko lehentasun horiek dokumentu estrategikoetan formalizatzen direnean).

Genero ikuspegiko aurrekontugintzarako jardunbide onenak, ELGAN (ELGA, 2023)

Emakumeen eta gizonen berdintasunerako plan estrategikoen formulazioa berdintasunerako lege autonomikoetan jaso ohi da, plan horiek baitira gobernu autonomikoaren tresna nagusia emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna lortzeko bidean aurrera egiteko behar diren aldaketa instituzionalak eta sozialak bideratzeko. Helburu horrekin, planek AERKeko administrazioaren eskumenekoak diren eremuetan esku hartzeko ardatz nagusiak identifikatzen dituzte, bai eta planaren indarraldian lehentasunez eragin beharrekotzat jotzen diren helburu estrategikoak ere.

⁵ Argitaratutako azken txostena [2022ko ekitaldikoa](#) da.

Testuinguru horretatik abiatuta, AERKek genero berdintasunaren arloan egindako plangintza estrategikoari buruzko gai hauek azertu dira:

- 1) AERKek ba al zuten genero berdintasunaren arloko estrategiarik indarrean, fiskalizatutako aldian?
- 2) Berdintasun estrategia horiek jasotzen al zuten kasuan kasuko erkidegoko aurrekontu prozesuan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenik?
- 3) Aipatutako estrategietan jasotako berdintasun helburuak eta lehentasunak kontuan hartzen al dira aurrekontu plangintzaren prozesuan?

Lehenengo gaiari dagokionez, hamabi AERKek (Andaluzia, Aragoi, Asturiasko Printzerria, Kanariak, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Extremadura, Galizia, Madrilgo Erkidegoa, Nafarroa, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Errioxa) berdintasun arloko plan edo estrategia bat zuten indarrean fiskalizatutako aldian; Balear Uharteen, Kantabriaren eta Kataluniaren kasuan, berriz, haien estrategiak 2024. urtea baino lehen amaitu zen aldi bati buruzkoak ziren⁶. Murtziako Eskualdeak eta Valentziako Erkidegoak ez zuten estrategia autonomikorik emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren eremuan.

Fiskalizatutako aldian indarrean zeuden hamabi berdintasun planak edo estrategiak aztertuta, ondorioztatzen da gainerako AERKek, Kanarietan izan ezik, GIAri buruzko aurreikuspenak jasotzen zituztela estrategia horietan⁷.

⁶ Kantabriako eta Kataluniako estrategiak 2022 arte luzatzen dira; eta Balear Uharteetakoak, 2023 arte. Kantabriak eta Balear Uharteek auzitegi honi adierazi diote estrategia berriak izapidetzen ari direla.

⁷ Fiskalizatutako aldiaren aurrekoak diren eta aldi horretan indarrean ez zeuden estrategietatik (Balear Uharteetako, Kantabriako eta Kataluniako AERKei zegozkien estrategiak), soilik Kantabriako Generoaren Zeharkakotasun Estrategiak (2019-2022) jasotzen zituen horrelako aurreikuspenak.

2. KOADROA BERDINTASUNAREN ARLOKO PLANGINTZA ESTRATEGIKO AUTONOMIKOA

AERK	Berdintasunaren arloko plana edo estrategia	GIARI buruzko aurreikuspenak jasotzen dituzte
Andaluzia	Andaluziako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Plan Estrategikoa (2022/2028).	✓
Aragoi	Aragoiko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako II. Plan Estrategikoa (2021/2024).	✓
Asturiasko Printzerria	Asturiasko Printzerriko Administrazioaren I. Berdintasun Plana (2024/2027).	✓
Kanariak	Kanarietako Berdintasunezko Trantsiziorako Estrategia, 2022ko apirillean onetsia (16 urterako ekintza programa planifikatua).	
Gaztela eta Leon	Genero Berdintasunerako Plan Estrategikoa (2022/2025).	✓
Gaztela-Mantxa	Gaztela-Mantxako Emakumeen eta Gizonen Aukera Berdintasunerako II. Plan Estrategikoa (2019/2024).	✓
Extremadura	Extremadurako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako VI. Plan Estrategikoa (2023/2026).	✓
Galizia	Emakumeen eta Gizonen Aukera Berdintasunerako VIII. Plan Estrategikoa (2022/2027).	✓
Madril	Emakumeen eta gizonen aukera berdintasunerako Madrilgo estrategia (2018/2024).	✓
Nafarroa	Nafarroako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Plan Estrategikoa (2022/2027).	✓
Euskadi	EAEko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 2030 Estrategia.	✓
Errioxa	Errioxako Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorreko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako I. Plana (2022/2026).	✓

Iturria: Geuk egina.

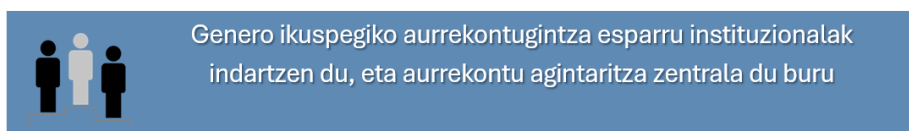
Aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeko erreferentzia gisa gobernuaren genero berdintasunaren arloko lehentasun estrategikoak erabiltzen direnean aurrekontuak egiteko prozesuan, horrek indartu egiten du aurrekontuen eta genero berdintasuneko helburuen arteko lotura, eta hobeto informatutako eta eragin handiagoko aurrekontu erabakiak dakartza, bai eta gobernu politika koherenteago eta eraginkorragoa ere⁸. Ildo horretan, berdintasun estrategia edo plana duten AERK guztiek —Errioxak izan ezik— adierazi dute beren aurrekontuetan kontuan hartzen dituztela berdintasun helburu estrategikoak, eta alderdi hori, gainera, genero eraginaren txostenetan islatu ohi dela.

Gai horri dagokionez, horrez gain aztertu da ea esparru metodologikoek edo berdintasun estrategiek beren estrategien helburuen eta aurrekontuen lerrokatzeari buruzko aurreikuspenik duten. Errioxan izan ezik, AERKek garatutako gainerako metodologiek aurrekontuen prozesuan berdintasunaren arloko helburu estrategikoak kontuan hartzeari buruz dihardute. Aitzitik, eta Gaztela eta Leongo kasu puntualean izan ezik, berdintasun planek ez dute berariaz aipatzen beren helburu eta lehentasunek GIA orientatu behar dutenik.

⁸ OECD Best Practices for Gender Budgeting (2023).

II.2. ERAKUNDE ESPARRUA

Aurrekontu prozesuaren maila guztietan genero zeharkakotasuna lortzeko, beharrezkoa da helburu horrekin konprometitutako erakunde esparru bat izatea eta eremu horretan lidergo argia izatea.

Garrantzitsua da aurrekontu agintaritza zentrala izatea genero ikuspegiko aurrekontu ekimenen buru, aurrekontu proposamenekin batera generoaren arloan duten eraginari buruzko informazioa aurkeztea eskatzeko aginpidea baitu. Buru izate horrek berekin dakar ikuspegi bat diseinatzea, haren ezarpena planifikatzea, organo eskudunei ezarpen prozesuan laguntzea, eta genero ikuspegiko aurrekontugintzatik bildutako informazioa baliabideen esleipena orientatzeko erabiltzea.

Genero ikuspegiko aurrekontugintzarako jardunbide onenak, ELGAn (ELGA, 2023)

Aurrekontu prozesuan genero ikuspegia txertatzen parte hartzen duten organoak aztertu dira, bai eta organo horiek egindako lana ere, auditoretza galdera hauei erantzuteko:

- 1) Aurrekontuetako genero eraginaren ebaluazioa garatzen den erakunde esparruak barne hartzen al du funtsezko eragileen parte hartzea arlo horretan? Zehazki, aurrekontu arloko organoekin batera, berdintasun institutuek eta/edo berdintasunaren arloan eskumena duten zuzendaritza nagusiek (ZN) parte hartzen al dute? Indartu al da erakunde esparru hori aurrekontu jardunbide hori sustatzeko egitura espezifikoak sortuz?
- 2) Prozesu hori aurrekontu alorretik gidatzen al da? Nork jaulkitzen du ebaluazio horren ondoriozko txostena?

Azpiatal honetan egindako azterketaren ardatza 2025eko aurrekontuak egiteko esparruan GETa jaulki zuten —edo egitea aurreikusita zuten— hamabost autonomia erkidegoak izan dira; hau da, guztiak, salbu eta Madrilgo Erkidegoa⁹ eta Murtziako Eskualdea.

⁹ Nahiz eta Madrilgo Erkidegoak GETik jaulkitzen ez duen, III. eranskinean labur jaso dira aurrekontu programak genero ikuspegitik aztertzen parte hartzen duten eragileak.

II.2.1. Zer eragilek hartzen dute parte genero ikuspegiko aurrekontugintzan?

Oro har, GIAN parte hartzen duen antolaketa egituraren ezaugarria da hainbat organo eta erakunde espezializatu mota lankidetzan aritzea, batez ere honako hauek:

4. GRAFIKOA GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZAREN ERAKUNDE ESPARRUA

Iturria: Geuk egina.

Jakina, Aurrekontuen ZNak eta zentro kudeatzaileek funtsezko zeregina betetzen dute GIAN: oro har, **aurrekontuen arloan eskumenak dituzten ZNak** arduratzen dira zentro kudeatzaileek bidalitako informazioa koordinatzeaz, gainbegiratzeaz eta bateratzeaz. Gainera, genero eraginaren batzorde bat edo antzeko egitura bat sortu den erkidegoetan, aipatutako ZNek aktiboki parte hartu ohi dute, informazio bilketa eta GETa onesteko prozesua gainbegiratzuz. Genero berdintasuna aurrekontuetan sartzeko gidak eta jarraibideak egitea sustatu eta gainbegiratu ere egin ohi dute. Bestalde, **zentro kudeatzaileak** arduratzen dira beren eremuko gastu programen genero eragina aztertzeaz, eta horrek berekin dakar programa horien helburuak, jarduerak eta adierazleak berrikustea, genero berdintasuna sustatzera bideratutako helburuak eta adierazleak txertatuz eta ikuspegi horrekin behar bezala bat ez datozenak birformatuz. Prozesu horren zati gisa, zentro kudeatzaileek genero eragina aztertzeko fitxak osatzen dituzte eta Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusira bidaltzen dituzte, aztertu eta tratatzeko.

Funtsezko bi eragile horiekin batera, AERKetako aurrekontuetan genero ikuspegia zeharkakotzeko prozesuan parte hartzen duten beste eragile batzuk daude. Horien laburpena 3. koadroan jaso da. Eragile horien eskumenak erkidegoen artean desberdinak izan daitezkeen arren, oro har, jarraian azaltzen diren eginkizunak betetzen dituzte.

ELGAK adierazten duenez, aurrekontuak genero ikuspegiarekin egiteko, lankidetza estua behar izaten da aurrekontu agintaritzaren eta genero berdintasunaz arduratzen den erakundearen artean, azken horrek funtsezko zeregina betetzen baitu berdintasunaren arloko helburu estrategikoak zehazteko, dagozkion politikak koordinatzeko, eta administrazio publiko osoan genero ikuspegia zeharkako bihurtzeko gaitasun instituzionalak indartzeko. Gai horri dagokionez, honako hau ikusten da (ikus xehetasuna 3. koadroan):

- **Berdintasunaren arloan dauden institutu edo behatokiek** bederatzi AERKetan esku hartzen dute prozesu horretan, kontseilariei eta kudeaketa zentroei aholkularitza eta laguntza eskainiz. Arlo horretan betetzen dituzten eginkizunak izan daitezke, orobat, komunitatean genero berdintasunaren egoerari buruzko diagnostiko bat egitea, genero eraginaren txostenak hobetzeko proposamenak egitea, edo genero eraginari buruzko fitxak zentralizatzeko prozesua koordinatzea. Gainera, hiru AERKetan —Kanarietan, Gaztela-Mantxan eta Extremaduran—, erakunde horiek ordezkari dute eratu diren genero eraginaren batzordeetan, eta zuzenean esku hartzen dute genero eraginaren txosten egiten eta/edo onesten, eta erantzukizunak —teknikoak edo lidergokoak— hartzen dituzte beren gain genero ikuspegiko aurrekontugintzako prozesuan. Nafarroan, Nafarroako Berdintasunerako Institutua da prozesu horren burua eta GETa egiten duena.
- Aurreko institutu edo behatoki horiekin batera, guztira zortzi AERKetan, prozesu honetan parte hartzen dute **berdintasunaren arloan eskumenak dituzten ZNek** edo antzeko egiturek; oro har, aholkularitza lanak egiten dituzte eta lankidetza estua dute aurrekontuen ZNarekin, genero eraginaren ebaluazio txostena egiteko eta berrikusteko. Era berean, genero ikuspegiko aurrekontuen esparru kontzeptuala eta metodologikoa ezartzen parte hartu ohi dute, eta aurrekontuen ZNarekin lankidetzan prestatzen dute zentro kudeatzaileek behar duten dokumentazioa. Aipatzekoa da bi kasutan —Asturiasko Printzerrian eta Galizian— berdintasuneko ZNak hartzen duela prozesu horren lidergoa, aurrerago aztertuko dugunez.
- Horrelako egiturak dituzten erkidegoetan, eskuarki gutxienez horietako batek esku hartzen du genero ikuspegiko aurrekontuak egiteko prozesuan. Salbuespena Aragoi da, non ez Aukera Berdintasuneko ZNak ez Aragoiko Emakumearen Institutuak ez baitute parte hartzen prozesu horretan.

Bestalde, jardunbide egokitzen jotzen da aurrekontu agintaritzaren eremuan lantalde espezifiko bat (sailburuetan homologoak izango dituen) sortzea, aurrekontuak genero ikuspegiarekin garatzearren eta ezartzearren. Ildo horretan, bost AERKetan¹⁰ (Kanariak, Kantabria, Gaztela-Mantxa, Extremadura eta Valentziako Erkidegoa) **batzorde espezifikoak** sortu dira genero ikuspegiko aurrekontuak sustatzeko. [II.2 eranskinean](#) jaso da organo espezializatu horien izenari, erregulazioari, osaerari eta eginkizunei buruzko informazioa; aipagarri dira honako ezaugarri hauek:

- Batzorde horiek ogasun sailei atxikita egon ohi dira, eta haien sorrera, osaera, antolaketa eta funtzionamendua dagokion dekretuaren bidez arautzen dira.
- Oro har, kide anitzeko organo horien burua aurrekontu organo bat da (hiru AERK); Kantabrian, ordea, berdintasun arloko eskumenak dituen saila da buru. Gaztela-Mantxan, bestalde, lehendakaritza sei hilean behin txandakatzen da, Emakumearen Institutuen eta aurrekontuen arloan eskumena duen ZNaren artean.
- Aztertutako batzorde guztietan, aurrekontu organoen eta genero organoen (dela ZN, dela berdintasunerako institutua) ordezkaritza dago. Sail bakoitzeko ordezkariak ere badaude, Gaztela-Mantxan izan ezik.
- Esleitutako eginkizunei dagokienez, nabarmentzekoa da batzorde horiek guztiak direla genero ikuspegiko aurrekontugintza sustatzen duten organoak; eta, gainera, haiei dagokiela GETa ematea. Esleitzen zaizkien beste zeregin batzuk dira aurrekontuen genero eragina ebaluatzeko adierazleak egitea (hiru AERK) eta genero auditoretzak bultzatzea (bi AERK).

Mota horretako batzordeei dagokienez, aipatu behar da 2004an Genero Inpaktuaren Batzorde bat eratu zela Andaluzian, erkidego horretako aurrekontu eta genero estrategia sustatzeko eta koordinatzeko organo nagusitzat. Batzorde hori —Ekonomia eta Ogasun Saileko eta Andaluziako Emakumearen Institutuko profesionalak osatua— arduratzen zen genero eraginaren ebaluazio txostena egiteaz. Hala ere, 3/2024 Lege Dekretuak sartu berri duen aldaketarekin (3/2024 Lege Dekretua, otsailaren 6koa, zeinaren bidez administrazioa sinplifikatzeko eta arrazionalizatzeko neurriak hartzen baitira, herritarrek Andaluziako Juntaren administrazioarekin dituzten harremanak hobetzarren eta Andaluziako jardura ekonomikoa bultzatzearren), batzorde hau ezabatu da, iritzi izan baitzaio strategiaren heldutasunak eta lehendik zeuden koordinazio tresnek ez zutela behar kide anitzeko organo horren bultzada¹¹.

Beste alde batetik, bost AERKek (Andaluzia, Katalunia, Galizia, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Valentziako Erkidegoa) adierazi dute prozesu horretan esku hartzen duten beste **koordinazio egitura edo lantalde batzuk** daudela, lehen aipatutako genero eragineko batzordeak alde batera utzita. Adibidetzat, Andaluzian dauden bi koordinazio egiturak aipa daitezke, biak ere Aurrekontuen ZNaren mendekoak: *Andaluziako Juntaren Sare Profesionala*, aurrekontu prozesurako *ad hoc* sortutako lantaldeak dituen truke eta komunikaziorako gunea; eta aurrekontuaren aurreproiektuaren zirriborroa egiteko faseko *lan saio teknikoak*, zentro kudeatzaileek eskatuta antolatutak. Euskal Autonomia Erkidegoan, batzuetan, *sailtako lantaldeek* parte hartzen dute, berdintasun unitateen

¹⁰ Ez da sartu Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eraginkorrerako Sailarteko Batzordea, Kataluniak alegazioen izapidean adierazia; izan ere, organo horrek ez du arreta jartzen aurrekontu eremuan genero berdintasuna sustatzeaz, 3. koadroan jasotako eta [II.2 eranskinean](#) zehaztutako gainerako batzordeek ez bezala.

¹¹ II.5.1 epigrafean eta II.8 eranskinean azaltzen denez, 3/2024 Lege Dekretu horrek aurrekontu eta genero auditoretzen araubidea ere aldatu zuen, eta kendu egin zuen Andaluziako Kontuen Ganberak Andaluziako Juntaren aurrekontuan genero ikuspegia betetzen dela ikuskatzeko eskakizuna.

koordinaziopean; eta, Galizian, *sektoreko lantaldeek*, zeinek proposamenak egiten baitituzte eremu horretan.

Gainera, zazpi AERKetan¹² sailetan dauden **berdintasun unitateek** (oro har, idazkaritza nagusi teknikoei atxikiak) aholkularitza ematen diete zentro kudeatzaileei, aurrekontu fitxak betetzeko. Unitate horien eginkizunak dagokien sailaren eremura mugatzen dira, eta aurrekontuetako genero eraginaren ebaluazioan zuzenean ez dute parte hartzen; hala ere, oro har, prozesu horretan laguntzen dute, genero ikuspegia aurrekontu programetan txertatzeko euskarri tekniko eta administratibotzat jarduten baitute, eta, batzuetan, horri buruzko jarraibideak egiten dituzte. Aipamen berezia merezi dute Aragoiko eta Euskal Autonomia Erkidegoko kasuek; izan ere, aurrerago aztertuko dugunez, ogasunaren arloan eskumena duen saileko berdintasun unitateak funtsezko zeregina betetzen du GETa egitean eta eragileen lanak koordinatzean.

Azkenik, lau AERKetan (Andaluzia, Extremadura, Galizia eta Errioxa), dagozkien **estatistika institutuek** ematen dituzte zenbait datu: hain zuzen ere, lehenago aipatutako eragileek genero ikuspegiko aurrekontugintzaren esparruan beren eginkizunak betetzeko beharrezko datuak.

Hurrengo koadroan laburbilduta daude Aurrekontuen ZNarekin eta zentro kudeatzaileekin batera genero ikuspegiko aurrekontuetan esku hartzen duten eragileak; eta [II.3 eranskinean](#) informazio gehiago dago jasota eragile horiek AERK bakoitzean betetzen duten zereginari buruz.

¹² Andaluzia, Aragoi, Kanariak, Gaztela-Mantxa, Nafarroa, Euskadi eta Valentziako Erkidegoa. Alegazioen izapidean, Kataluniak adierazi zuen erkidego horretan kabinete teknikoak direla, oro har, sailetako politiken plangintzan, ikuskapenean eta ebaluazioan genero ikuspegiaren zeharkakotasuna aplikatzeko ardura duten organoak.

3. KOADROA GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZAN PARTE HARTZEN DUTEN BESTE ERAGILE BATZUK (AERK-EN ARABERAKO XEHETASUNA)

AERK	Berdintasunaren Behatokia / Emakumearen Institutua	Berdintasunerako ZNa	Genero eraginaren batzordea	Koordinazio egiturak / Lantaldeak	Berdintasunerako unitateak	Estatistika erakundea
Andaluzia	✓			✓	✓	✓
Aragoi					✓	
Asturiasko Printzerria	✓	✓				
Balear Uharteak	✓					
Kanariak	✓		✓		✓	
Kantabria		✓	✓			
Gaztela eta Leon		✓				
Gaztela-Mantxa	✓		✓		✓	
Katalunia	✓	✓		✓		
Extremadura	✓	✓	✓			✓
Galizia		✓		✓		✓
Nafarroa	✓				✓	
Euskadi	✓			✓	✓	
Errioxa		✓				✓
Valentziako Erkidegoa		✓	✓	✓	✓	
Guztira	9	8	5	5	7	4

Legenda: ✓ marka duten eragileek GIAN esku hartzen dute.

Iturria: Geuk egina.

II.2.2. Zer eragilek zuzentzen eta bultzatzen dute genero ikuspegiko aurrekontugintzako prozesua? Nori dagokio genero eraginaren txostena egitea?

Prozesu horretan hainbat eremutatik datozen eragileek parte hartzen dutenez, ezinbestekoa da sustapen eta koordinazio lan egokia egitea, bai erabakiak hartzeko, bai dagokion GETa egiteko garatu beharreko lan teknikorako. Ondorengo 4. koadroan daude identifikatuta aztertutako AERKetan prozesu horren buru diren eragileak, bai eta aurrekontuekin batera ateratzen den txostena jaulkitzen dutenak ere (adierazi denez, azpiatal honetatik kanpo utzi dira Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea, ez dutelako GETa jaulki eta ez dutelako aurreikusita).

4. KOADROA PROZESUAREN BURU IZATEAZ ETA GENERO ERAGINAREN TXOSTENA JAULKITZEAZ ARDURATZEN DIREN ERAGILEAK

AERK	Aurrekontu eremua			Berdintasun eremua	
	Aurrekontuen ZNa	Ogasun Saileko berdintasun unitatea	Aurrekontuen genero eraginaren batzordea	Berdintasunerako ZNa	Emakumearen / Berdintasunaren Institutua
Andaluzia	 				
Aragoi		 			
Asturiasko Printzerria				 	
Balear Uharteak					
Kanariak					
Kantabria			 		
Gaztela eta Leon	 				
Gaztela-Mantxa			 		
Katalunia	 				
Extremadura			 		
Galizia	 			 	
Nafarroa					
Euskadi	 	 			
Errioxa	 				
Valentziako Erkidegoa			 		
Guztira	9	1	5	3	2

Legenda: Prozesua bultzatzen eta gidatzen duen eragilea / GETa jaulkitzen duen eragilea.

Iturria: Geuk egina.

Genero ikuspegiko aurrekontugintzaren **lidergoari eta sustapenari** dagokionez, honako hau ikusten da:

- Hamar AERKetan¹³ prozesu hori modu unitarioan gidatzen dute aurrekontuen eremutik, dela aurrekontuen ZNa (bost AERK), dela arlo horretan sortutako batzorde espezifikoek (lau AERK), dela Ogasun eta Herri Administrazio Saileko Genero Berdintasunerako Unitateak (Aragoi), dela, Euskal Autonomia Erkidegoaren kasuan, Aurrekontuen ZNa eta Berdintasun Unitateak elkarrekin (biak Ogasun eta Finantza Sailekoak).
- Bi AERKetan, prozesu horren buru bakarra berdintasun arlokoa da: zehazki, Asturiasko Printzerrian, Berdintasunerako ZNa (Lehendakaritza, Erronka Demografiko, Berdintasun eta Turismo Kontseilaritzari atxikia); eta Nafarroan, Nafarroako Berdintasunerako Institutua (Lehendakaritza eta Berdintasun Departamentuaren mendekoa).

¹³ Andaluzia, Aragoi, Kanariak, Kantabria, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Extremadura, Euskadi, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa.

- Hiru AERKetan, lidergo hori elkarrekin gauzatzen dute bi eremuetan (aurrekontua eta berdintasuna) kokatutako eragileek: hartara, Berdintasun eta Feminismo Saileko Kabinete Teknikoa (Katalunian), Enplegua eta Berdintasuna Sustatzeko Kontseilaritzako Berdintasuna Sustatzeko Zuzendariordetza Nagusia (Galizian) eta Balear Uharteetako Emakumearen Institutua (Balear Uharteak) elkarlanean aritzen dira bakoitza bere aurrekontuen ZNarekin, GIA bultzatzeko.

Bestalde, **GETa jaulkitzeari** dagokionez:

- Hamaika AERKetan¹⁴ aurrekontuen esparruko eragileek jaulkitzen dute GETa.
- Hiru AERKetan, berdintasunaren eremuko organoek egiten dute GETa: Asturiasko Printzerrian, Berdintasunerako ZNak jaulkitzen du txostena; eta Balear Uharteetan eta Nafarroan, berriz, dagokion berdintasunerako institutuak.
- Azkenik, Galizian, aurrekontuen eremuko organo batek (Aurrekontuen ZNa) eta berdintasunaren eremuko beste batek (Berdintasuna Sustatzeko Zuzendariordetza Nagusia) batera ematen dute GETa.

Kasu gehienetan, autonomia araudiak berariaz jasotzen du eginkizun horien esleipena, baina ez Asturiasko Printzerriaren, Kataluniaren eta Euskal Autonomia Erkidegoaren kasuan.

II.3. ESPARRU METODOLOGIKOA, ETA HURA BEHAR BEZALA EZARTZEKO HARTUTAKO NEURRIAK

Genero ikuspegiko aurrekontugintza eraginkorra egite aldera, funtsezkoa da esparru metodologiko sendoa eta arlo horretan behar bezala prestatutako langileak izatea.

Trebakuntza tekniko indartzeko neurriak

Langileentzako gaikuntza eta laguntza hainbat eratakoak izan daiteke, hala nola gidaliburu eta eskuliburuak, formakuntza eta aholkularitza zerbitzuak.

Aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzea kontzeptu berria izan ohi da kudeatzaileentzat. Horregatik, prozesu horren arrakasta, neurri handi batean, jasotzen duten trebakuntzaren eta horretara bideratutako finantza baliabideen eskuragarritasunaren araberakoa izango da.

Genero ikuspegiko aurrekontugintzarako jardunbide onenak, ELGAn (ELGA, 2023)

¹⁴ Andaluzia, Aragoi, Kanariak, Kantabria, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Extremadura, Euskadi, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa.

Ikuspegi horretatik, AERKek aurrekontuekin batera doan GETa egiteko erabilitako tresna metodologikoak aztertu dira, bai eta beren langileen gaitasun teknikoak indartzeko ezarri dituzten neurriak ere. Ondorioz, egiaztapenak hamabost AERKetan ardaztu dira (Madrilgo Erkidegoak eta Murtziako Eskualdeak ez dute GETik egin), eta galdera hauei erantzutera bideratu dira:

- 1) GETa oinarritzen al da AERKek aurrekontuen eta dokumentuen eremurako berariaz garatutako tresna metodologikoetan?
- 2) Aurrekontu plangintzaren prozesuan, langileei eman al zaie genero ikuspegia ulertzen eta txertatzen laguntzeko formakuntza eta aholkularitza?

II.3.1. Zer tresna metodologiko erabiltzen dituzte AERKek genero eraginaren txostenak egiteko?

GETak egiteko, garrantzitsua da behar bezala dokumentatutako esparru metodologiko bat izatea; izan ere, horrek genero ikuspegia modu homogeneoan aplikatzen laguntzen du, erabilitako irizpideen, tresnen eta prozesuen trazabilitatea egiten laguntzen du, eta langileentzat oinarritzko erreferentzia esparrutzat balio du. Metodologia horien garapenak genero ikuspegiaren instituzionalizazioa ere indartzen du, erakundeek genero berdintasunarekiko duten konpromisoa formalizatuz eta ikuspegi hori prozesu arauemailearen zati integral gisa sendotuz. Egia da GET gehienek¹⁵ GETa egiteko erabilitako metodologia deskribatzen dutela, baina informazio horren hartzailea txostenaren irakurlea da.

AERKek GETak egiteko erabilitako euskarri metodologikoak aztertu dira¹⁶ eta, euskarri metodologiko propioak garatu dituzten AERKen kasuan, tresna horien izaera eta horietan landutako alderdi nagusiak.

- **AERKek genero ikuspegiko aurrekontugintzan erabilitako euskarri metodologikoak**

Hiru AERKetan (Asturiasko Printzerria, Extremadura eta Galizia) aurrekontu orokorrekin batera doazen GETak egitean ez dira oinarritzat hartu formalki dokumentatuta dauden esparru metodologiko propioak. Hala ere, honako hau adieraz daiteke:

- Asturiasko Printzerriak gida bat egin zuen 2014an, aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeko jarraibideekin, baina erkidegoak auzitegi honi adierazi dio metodologia hori aplikatzeari utzi zitzaiola eta, 2025eko GETa egin zenean, eremu horretan aurrera egiteko modua aztertzen ari zirela. Ildo horretan, Asturiasko Printzerriko administrazioaren, haren organismoen eta erakunde publikoen I. Berdintasun Planean 2024/2027 aldirako programatutako ekintzetako bat da, hain zuzen ere, urteko aurrekontuen proiektuarekin batera doan GETa egiteko jarraibide bat onestea. Plan horretan ezartzen denez, ekintza hori 2025ean aplikatuko da, eta Berdintasunerako ZNa eta Aurrekontuen eta Finantzen ZNa arduratuko dira hura ezartzeaz.

¹⁵ Aztertutako 15 GETetatik 11tan horiek egiteko prozedurari buruzko informazioa jasotzen da.

¹⁶ Analisia GETa egiteko erabilitako jarraibideetan, gidetan edo eskuliburuetan ardaztu da.

- Extremadurak ez du esparru metodologiko espezifikorik garatu aurrekontuen legean genero ikuspegia txertatzeko (2025eko ekitaldia erkidego horrek aurrekontuekin batera GETa aurkeztu duen zazpigarren urtea da). Era berean, ez du garatu modu osagarrian aplika daitekeen tresna metodologiko orokorrik, nahiz eta Berdintasunerako Legeko 23.5 artikuluan honako hau xedatu den: «Extremadurako Juntak, Extremadurako Emakumearen Institutuak proposatuta, arauak edo gidalerroak prestatuko ditu, non adieraziko diren generoaren arabera eraginaren aurretiazko ebaluazioa egiteko jarraibideak».
- Galiziak adierazi du bere aurrekontuen genero eragina ebaluatzen aplikatutako metodologiak Nazio Batuen, Europar Batasunaren, ELGAren eta Genero Berdintasunerako Europako Institutuaren ereduak, besteak beste, ezarritako nazioarteko printzipio eta estandarrei jarraitzen diela, eta ez duela arlo horretako gida propiorik egin.

Gainerako hamabi AERKetan, GETa egiteko metodologia berezko hainbat euskarri metodologikotan jasotzen da, izaera desberdinekoak eta elkarren osagarriak. [II.4 eranskinean](#) zerrendatuta daude erabilitako tresna nagusiak¹⁷. Tresna horiek denbora eremuaren eta aurrekontu eremurako duten espezifikotasunaren arabera sailka daitezke. Bereizketa hori garrantzi handikoa da, eta hurrengo paragrafoetan aztertzen da (xehetasuna 5. koadroan erakusten da).

Hamabi tresna metodologiko horien **denbora eremuari** dagokionez, honako hau adierazten da: bost AERKek —Andaluziak, Kantabriak, Gaztela eta Leonek, Kataluniak eta Nafarroak— irauteko asmoz diseinatutako euskarri metodologikoak garatu dituzte; oro har, gidak edo eskuliburuak dira¹⁸.

Hamaika AERKek (Andaluzia*, Aragoi, Balear Uharteak, Kanariak, Gaztela eta Leon*, Gaztela-Mantxa, Katalunia*, Nafarroa*, Euskal Autonomia Erkidegoa, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa —izartxo batez markatu dira aurreko paragrafoan adierazitakoarekin bat etorrita jarraibide iraunkorrak ere badituztenak—) aldi baterako (urtebeteko) indarraldia duten euskarri metodologikoak dituzte. Euskarri horietan, programa bakoitzaren zentro kudeatzaile arduradunek aurrekontu programetan genero ikuspegia aztertze erabili beharreko jarraibideak eta fitxak jasotzen dira (fitxa estandarizatu horiek funtsezko tresna dira GIArentzat, GETa jaulkitzeko ardura duen organoari bidalitako informazioa homogeneizatzeko eta ebaluazioan erabilitako irizpideak bateratzeko aukera ematen baitute)¹⁹:

- Bi AERKetan (Aragoi eta Kanariak), aurrekontuak egite aldera erkidegoak urtero ematen duen arauan sartzen dira jarraibide edo fitxa horiek.

¹⁷ Ez da zerrenda zehatza, AERKek aurkeztutako dokumentazioa aztertu ondoren tresna garrantzitsuenak hautatu baitira.

¹⁸ Kantabriaren kasuan, 8/2021 Dekretua da, urtarrilaren 28koa, zeinaren bidez onesten baitira Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eraginkorrerako martxoaren 7ko Kantabriako 2/2019 Legearen 22. artikuluan aurreikusitako genero eraginari buruzko txostena egiteko edukia eta prozedura jarraibideak.

¹⁹ Fitxa horiek urtero egin ohi dira, eta, beraz, tresna mota hori urtebeteko indarraldiko erreminten kategoriaren barruan sailkatu da (nahiz eta kasu jakin batzuetan fitxa ekitaldi batean baino gehiagotan erabil litekeen).

- Bost AERKetan (Gaztela-Mantxa, Katalunia, Nafarroa, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa), jarraibide edo fitxa horiek beste dokumentu mota batzuetan jasotzen dira, aurrekontuak egiteko arauditik independenteak. Euskarri horien artean, nabarmentzekoak dira *Valentziako Erkidegoko Generalitatearen 2025eko aurrekontuetan genero eraginaren txostena egiteko jarraibideak*. Horiek benetako esparru metodologikoa osatzen dute, aurrekontu programak sailkatzeko irizpideak eta haien baremazioa jasotzen baitituzte, eta, gainera, honako alderdi hauek jasotzen baitituzte, besteak beste: arau esparrua, txostenaren edukia, txostena egiteko eta izapidetzeko prozedura, genero fitxak betetzeko jarraibideak, eta aurrekontu programen genero garrantzia aztertze metodologია.
- Gainerako lau AERKetan (Andaluzia, Balear Uharteak, Gaztela eta Leon eta Euskal Autonomia Erkidegoa), urteko euskarri metodologikoak dokumentu independenteetan eta aurrekontua egiteko urteko arauetan jasotzen dira.

Arau xedapenetan genero eragina ebaluatzeko esparru metodologikoak abiapuntu ona izan daitezkeen arren, ez dute ordeztzen aurrekontu prozesuen konplexutasun teknikoari erantzuten dioten eta aurrekontu arauaren izaera berezia kontuan hartzen duten **tresna metodologiko espezifiko**en beharra. Tresna espezifiko horiek alderdi zehatz gehigarriak biltzen dituzte —hala nola aurrekontu programen eta erabili beharreko irizpideen sailkapena, edo garrantzi handieneko arloak ezartzeko baremazioa, besteak beste—, eta horiek tresna egokiago bihurtzen dituzte genero ikuspegia aurrekontu arauan txertatzeko. Tresna metodologiko espezifiko horiek garatzeak, gainera, erraztu egiten du kudeatzaileek genero ikuspegia aplikatzea eremu horretan.

Illo horretan, 5. koadroan ageri denez, hamaika AERKek (Andaluzia, Aragoi, Balear Uharteak, Kanariak, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Nafarroa, Euskal Autonomia Erkidegoa, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa) euskarri metodologiko espezifikoak garatu dituzte aurrekontuetan genero eragina ebaluatzeko. Euskarri horiek lehen aipatutako urteko jarraibideetan jasotzen dira, eta, gainera, Andaluziaren, Kataluniaren eta Nafarroaren kasuan, irauteko bokazioa duten eskuliburu edo gidetan.

Hala, bada, GETa duten eta tresna metodologikoak dituzten hamabi AERKetatik, Kantabrian soilik aplikatzen da genero eraginaren ebaluazioa oro har arautzen duen esparru metodologikoa edozein arau xedapenen izapidetzean, ez delako garatu metodologia espezifikorik aurrekontuak izapidetzean ebaluazio hori egiteko. Aipatutako esparru metodologiko orokorra 2021eko urtarrilaren 28ko 8/2021 Dekretuan dago jasota. Dekretu horren bidez, Emakumeen eta Gizonen arteko berdintasun eraginkorrerako martxoaren 7ko 2/2019 Legeko 22. artikuluan aurreikusitako genero eraginari buruzko txostena egiteko edukia eta prozedura jarraibideak onetsi dira (22. artikulua horrek genero eraginari buruzko txostenak arautzen ditu, oro har). Bestalde, aurrekontuen GETak 23. artikuluan daude araututa. Artikulu horretan, gainera, honako hau adierazten da: «Erregelamendu bidez ezarriko dira aurrekontuen lege aurreproiektuaren genero eraginaren ebaluazioari buruzko txostenaren edukia eta hura egiteko prozedura». Aipatutako dekretuak aurrekontuen lege proiektuari buruzko zenbait ohar zehatz jasotzen ditu, baina ezin da aurrekontu teknikari eragiten dion esparru metodologiko espezifikotzat hartu.

Hala ere, beste hiru AERKek (Gaztela eta Leon, Katalunia eta Nafarroa) ere beren GIAn aplikatzen dituzte arau xedapen orokorretan genero eragina ebaluatzeko garatutako gidak edo eskuliburuak; baina tresna espezifikoaren osagarri gisa aplikatzen dituzte.

5. KOADROA AUTONOMIA ERKIDEGOEK APLIKATUTAKO TRESNA METODOLOGIKOAK

AERK	IRAUTEKO BOKAZIOAREKIN		URTEBETEKO INDARRALDIAREKIN
	Espezifikoak (aurrekontuak)	Generikoak	Espezifikoak (aurrekontuak)
Andaluzia	✓	Ø	✓
Aragoi	Ø	Ø	✓
Asturiasko Printzerria	Ø	Ø	Ø
Balear Uharteak	Ø	Ø	✓
Kanariak	Ø	Ø	✓
Kantabria	Ø	✓	Ø
Gaztela eta Leon	Ø	✓	✓
Gaztela-Mantxa	Ø	Ø	✓
Katalunia	✓	✓	✓
Extremadura	Ø	Ø	Ø
Galizia	Ø	Ø	Ø
Nafarroa	✓	✓	✓
Euskadi	Ø	Ø	✓
Errioxa	Ø	Ø	✓
Valentziako Erkidegoa	Ø	Ø	✓

Legenda: ✓ GIArako aplikatutako tresna metodologikoak / Ø AERKak bere GIArako aplikatutako metodologia ez da oinarritzen dokumentatuta dauden tresna metodologiko propioetan.

Iturria: Geuk egina.

• Tresna metodologikoetan garatutako alderdi nagusiak

Oro har, AERKek garatutako esparru metodologikoek bi fase aurreikusten dituzte arauen izapidetzean genero ikuspegia txertatzeko prozesuan: lehen fasea, xedapenaren genero egokitasuna identifikatzekoa, arau batek emakumeen eta gizonen bizi baldintzei eragiten dielako genero desberdintasunen murrizketan eragiteko gaitasuna duen kasuak identifikatzea xede duena

(aurrekontuen legearen kasuan, azterketa hori aurrekontu programen arabera egin ohi da); eta bigarren fasea, genero ikuspegia txertatzekoa, oro har, etapa hauen bidez:

- Errealitatearen edo abiapuntuko egoeraren diagnostikoa, arauaren aplikazio eremuan dauden desberdintasunak detektatzeko.
- Espero diren emaitzak (xedapen orokorretan) edo helburuak, jarduketak eta adierazleak (aurrekontu arauan) identifikatzea.
- Jarduketa horiek abian jartzeko behar den aurrekontua, aurrekontu arauaren kasuan.
- Arauak genero berdintasunean duen eraginaren azterketa.

Lehen aipatutako hamabi AERKek garatutako tresna metodologikoen edukia aztertu da, eta koadro honetan jaso dira lortutako emaitza nagusiak²⁰.

6. KOADROA AUTONOMIA ERKIDEGOETAKO TRESNA METODOLOGIKOETAN GARATUTAKO ALDERDIAK

AERK	Euskarri mota	Tresna generikoa / espezifikoak	Egokitasun iragazkia	Eskala (programen sailkapena)	Sailkatzeko irizpideak	Lantze prozesua	GET edukiak	Adibide praktikoak
Andaluzia	Gida + agindua	E	✓	✓	✓	✓	✓	Ø
Aragoi	Jarraibideak + fitxa	E	✓	Ø	Ø	✓	✓	Ø
Balear Uharteak	Jarraibideak + fitxa	E	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kanariak	Agindua	E	✓	✓	✓	✓	✓	Ø
Kantabria	Dekretua	G	Ø	Ø	Ø	✓	✓	Ø
Gaztela eta Leon	Gida + jarraibideak	E G	✓	Ø	Ø	✓	✓	✓
Gaztela-Mantxa	Fitxa	E	✓	✓	✓	✓	✓	Ø
Katalunia	Gida + fitxa	E G	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Nafarroa	Gida + fitxa	E G	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Euskadi	Gida + fitxa	E	✓	✓	✓	✓	✓	Ø
Errioxa	Jarraibideak + fitxa	E	✓	Ø	Ø	✓	✓	Ø
Valentziako Erkidegoa	Jarraibideak + fitxa	E	✓	✓	✓	✓	✓	Ø

Legenda: **G** Tresna generikoa / **E** Tresna espezifikoak / ✓ Aplikatutako tresna metodologikoak alderdi hori jasotzen du / Ø Aplikatutako tresna metodologikoak ez du alderdi hori jasotzen.

Iturria: Geuk egina.

Oro har, AERKek erabiltzen dituzten tresnek aurreikusten dute **GIA prozesuan genero egokitasunaren iragazki bat** erabiltzea, Kantabrian izan ezik. Erkidego horrek (adierazi denez, aurrekontua egiteko tresna metodologiko espezifikorik ez duen bakarra) erabili dituen prozedurazko jarraibideek ere ez dute jasotzen **eskala** bat erabiltzea aurrekontu programak egokitasun mailaren arabera sailkatzeko, ez eta sailkapen hori egiteko erabili beharreko **irizpideak** ere. Plangintza estrategikorako oso tresna erabilgarria da programak genero ikuspegitik duten garrantzi erlatiboaren

²⁰ Kataluniaren kasuan, irauteko bokazioa duten euskarri metodologikoek modu zabalean ezartzen dituzte genero ikuspegia txertatzeko oinarri kontzeptualak, eta 6. eta 7. koadroetan markatutako alderdiak barne hartzen dituzte (batzuetan, termino generikoetan). Hala ere, ez dute zehatz-mehatz azaltzen nola aplikatu behar duten ikuspegi hori praktikan Generalitateko sailek (xehetasun horiek, bai, sartu dira gaikuntza teknikoan erabilitako formakuntza-materialetan).

arabera antolatzea (edo genero egokitasunaren mailaren arabera). Aragoiren, Gaztela eta Leonen eta Errioxaren kasuan, tresna metodologikoek ez dute barne hartzen aurrekontu programen sailkapen hori, eta, beraz, antolamendu hori orobat ez dago ondoriozko GETaren barruan.

Aurreko alderdi horrekin batera, Balear Uharteek, Gaztela eta Leonek, Kataluniak eta Nafarroak garatutako tresnek GIArako jarraitu beharreko prozesua hobeto ulertzen laguntzen duten **adibide praktikoak** dituzte (nabarmentzekoa da Gaztela eta Leon, non ebaluazio prozesuaren atal bakoitzaren adibideak ematen baitira). Gainera, tresna guztietan jasotzen da, xehetasun handiagoz edo txikiagoz, GETa **egiteko prozesua** eta haren **edukia**. Azken alderdi horri dagokionez, eta aipatutako tresnei buruz egindako azterketaren arabera²¹, metodologian aurreikusitako **GETaren eduki nagusiak** zehazten dira 7. koadroan:

7. KOADROA GET-AREN EDUKIA, AERK-EK GARATUTAKO METODOLOGIAREN ARABERA

AERK	Arau esparrua	Egoeraren diagnostikoa	Helburuak	Jarduketak	Adierazleak	Aurrekontua	Eragina / Esperotako emaitzak	Hobetzeko proposamenak	Segimendua
Andaluzia	✓	✓	✓	✓	✓	Ø	✓	Ø	✓
Aragoi	✓	✓	✓	✓	Ø	Ø	✓	Ø	Ø
Balear Uharteak	Ø	Ø	Ø	✓	✓	✓	✓	Ø	Ø
Kanariak	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Ø
Kantabria	✓	✓	✓	Ø	Ø	Ø	✓	✓	Ø
Gaztela eta Leon	✓	✓	✓	✓	✓	Ø	✓	Ø	Ø
Gaztela-Mantxa	Ø	✓	✓	✓	✓	Ø	✓	Ø	Ø
Katalunia	Ø	✓	Ø	Ø	✓	✓	✓	✓	Ø
Nafarroa	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Euskadi	✓	✓	✓	✓	Ø	✓	✓	✓	Ø
Errioxa	✓	Ø	Ø	Ø	Ø	✓	✓	Ø	Ø
Valentziako Erk.	Ø	✓	✓	✓	✓	Ø	✓	Ø	Ø

Legenda: ✓ Aplikatutako tresna metodologikoak alderdi hori jasotzen du. / Ø Aplikatutako tresna metodologikoak ez du alderdi hori jasotzen.

Iturria: Geuk egina.

²¹ Kasu batzuetan, eduki hori zuzenean ondorioztatzen da zentro kudeatzaileek bete beharreko fitxatik; izan ere, oro har, GETa fitxa horien integrazioaren emaitza da, eta, beraz, aipatutako txantiloiko apartatuak edo atalak bat datoz GETarekin.

Atalik ohikoenak hauek dira: arau esparrua²², hau da, programari aplikatu dakiokeen berdintasun araudiaren identifikazioa; errealitatearen diagnostikoa, abiapuntua eta arrakala nagusiak identifikatze aldera (sexuaren arabera bereizitako estatistika informazioan oinarritzen da); helburuen, jarduketaren eta adierazlearen identifikazioa²³, eta jarduketa horiek berdintasunean izango duten eragina edo aurreikusten zaizkien emaitzak.

Aitzitik, GETan sartzea gutxien aurreikusten diren atalak aurreikusitako segimendu jarduketei eta hobekuntza proposamenei buruzkoak dira.

- Segimendu jardueri dagokienez: Andaluziako esparru metodologikoak etengabeko segimendu eta ebaluazio sistema bat aurreikusten du; sistema horretan, genero auditoretzak lagungarriak dira. Nafarroak, berriz, genero ikuspegia aurrekontuetan txertatzeko prozesuaren aurrerapena ebaluatzeko sistema bat proposatzen du (AERKek benetan praktikan jarritako segimendu jarduketaren azterketa [II.5 azpiatalean](#) jaso da).
- Hobetzeko proposamenak sartzeari dagokionez, honako hau nabarmendu behar da: tresna metodologiko espezifikoek (Kanariak, Nafarroa eta Euskal Autonomia Erkidegoa) xehetasunez garatzen dituzte aurrekontu programetan txertatu beharreko hobekuntza proposamenak, genero eraginaren ebaluazioaren ondorioz. Hartara, hautemandako desberdintasunak, aplikatu beharreko araudia, helburuen birformulazioa (edo helburu berrien proposamena) islatu behar dira, berdintasun ikuspegia txertatzeko, bai eta ekintza zehatzekin, adierazleekin eta beharrezko baliabideekin (giza baliabideak eta/edo aurrekontu aurreikuspena) duten lotura ere. Gainera, Nafarroan eta Euskal Autonomia Erkidegoan, hobekuntza proposamen horien segimendua aipatzen da hurrengo ekitaldietan.

Aztertutako metodologia batzuk nazioarteko eredueta oinarritzen dira, hala nola, besteak beste, Andaluziak, Aragoi eta Kataluniak ezarritako eredueta, Suediako hiru oinarriko («Errealitatea», «Ordezkaritza» eta «Baliabideak – Emaitzak») eredu hartzen baitute erreferentziazat; edo Gaztela-Mantxako metodologian, arauetan genero eragina ebaluatzeko Australiako eredu inspiratua. Batzuetan, AERKek beste esparru metodologiko autonomiko batzuk hartu dituzte erreferentziazat; hala egin du, esaterako, Kataluniak, zeinaren metodologia Andaluziako G+ Programan oinarritzen baita.

Izaera integratzailea kontuan hartuta, nabarmentzekoak dira «Genero ikuspegia duten aurrekontu publikoak eta Nafarroako genero eraginaren txostena egiten aurrera egiteko orientabideak», non modu zabalean biltzen eta zehazten baitira testuinguruari buruzko informazioa (aurrekariak, kontzeptu esparrua eta Europako, Estatuko eta autonomia erkidegoko arau testuingurua), aplikatu beharreko metodologia eta lan prozedura, programen inaktua aztertzeko fitxa, hura betetzeko «jarraibideekin» batera, bai eta programak garrantzi erlatiboaren arabera sailkatzeko irizpideak eta baremazioa ere (egokitasuna). Orobat, aurreikusten du zentro kudeatzaileek gomendioak egingo dituztela prozesu horren esparruan, bai eta programa bakoitzaren barruko segimendu jarduketak ere; alderdi horiek ez dituzte beste esparru metodologiko batzuek jasotzen. Aurrekoa gorabehera, erkidego horrek hobetzeko eremu batzuk identifikatu ditu bere esparru metodologikoan, eta, beraz, 2025eko GETak jasotzen duenez, «gogoeta sakona egiten ari da genero ikuspegidun aurrekontuen

²² Kataluniak arau esparruari buruz egindako alegazioari dagokionez (9. alegazioa), adierazi behar da II.3 azpiapartatu honetan sartutako azterketa AERK bakoitzeko tresna metodologikoen arabera GETetan sartu behar diren elementuei buruzkoa dela (7. taula), eta ez benetan GETetan sartuta daudenei buruzkoa, horiek II.4 azpiapartatuan aztertzen baitira (ikus 13. koadroa, Kataluniako GETak esparru juridiko aplikagarriaren aipamen bat jasotzen duela adierazten duena).

²³ Errioxaren kasuan, adierazleei buruz egiten den aipamen bakarra fitxa txantiloian egiten da. Bertan adierazten denez, definituta badaude, «genero berdintasunean espero diren emaitzak» atalean sartuko dira.

proiektuaren ereduari eta helburuei buruz», GETa gardentasunerako eta kontuak emateko tresna arina dela bermatzeko.

Bestalde, Kanarietan, Euskal Autonomia Erkidegoan eta Valentziako Erkidegoan garatutako tresnek oso jarraibide zehatzak dituzte aplikazio praktikorako, eta horrek erraztu egiten du kudeatzaileek ezartzea. Era berean, nabarmentzekoa da Andaluziak programak G+ proiektuaren esparruan sailkatzeko garatutako metodologia, bai izaera parte hartzaileagatik (programa bakoitzaren ardura duten zentroek ez ezik, gainerako zentroek ere esku hartzen dute, eta horrela kontraste bikoitza sortzen da), bai genero analisisian eskakizun maila bat baino gehiago ezartzeagatik, programa bakoitzak lortutako sailkapenaren arabera (programen sailkapena, generoak erkidego honetan duen eraginaren arabera, G+ eskalan egituratzen da; eskala horrek programak generoaren arabera sailkatzen ditu, eta, ondoren, pertsonengan eragina duten programak kategorizatzen ditu, lau irizpideren arabera: botere eraldatzailea; eragiteko gaitasuna; garrantzi funtzionala; eta, azkenik, Andaluziako Juntako lantokietako langileen kudeaketan eraginik duen. Irizpide horien arabera, programak lau kategoriatan sailkatzen dira: G+, G, g1 eta g0, genero intzidentzia handienetik txikienera).

II.3.2. Langileei arlo horretako gaikuntza teknikoa eta aholkularitza eman zaie?

Aipatutako tresna metodologiko horiekin batera, AERK gehienek GIAN esku hartzen duten langileen eskura jartzen dituzte bai formakuntza jarduerak, bai gai horri buruzko aholkularitza eginkizunak dituzten organoen laguntza.

Arlo horretako **formakuntza** funtsezkoa da; izan ere, aurrekontu analisiaren kalitatea hobetzen du, langileei irizpideak eta ezagutzak zorrotz aplikatzeko tresna zehatzak ematen dizkie, irizpideak eta metodologiak modu homogeneoan aplikatzea errazten du, eta eremu horretan hartutako konpromisoak (legez edo politikoki) jardunbide erreal eta eraginkor bihurtzen laguntzen du.

Ondorengo 8. koadroan ageri dira eremu horretan esku hartzen duten langileei zuzendutako formakuntza jarduerak antolatu dituzten erkidegoak (2023an eta 2024an emandako formakuntza aztertu da):

8. KOADROA GENERO IKUSPEGIKO AURREKONTUGINTZARI BURUZKO FORMAKUNTZA EMAN DUTEN AERK-AK (2023/2024)

AERK	Formakuntza	Urtea
Andaluzia	✓	2023 eta 2024
Aragoi	✓	2023 eta 2024
Asturiasko Printzerria	Ø	-
Balear Uharteak	Ø	-
Kanariak	✓	2023 eta 2024
Kantabria	✓	2023
Gaztela eta Leon	✓	2023 eta 2024
Gaztela-Mantxa	✓	2024
Katalunia	✓	2023 eta 2024
Extremadura	Ø	-
Galizia	✓	2024
Nafarroa	✓	2023
Euskadi	Ø	-
Errioxa	✓	2024
Valentziako Erkidegoa	✓	2023 eta 2024

Legenda: ✓ 2023/2024 aldian formakuntza jarduerak eman dira. /

Ø 2023/2024 aldian ez da formakuntza jarduerarik eman.

Iturria: Geuk egina.

Hauek dira emaitza espezifikoak:

- 2023an eta 2024an, hamaika AERKek²⁴ egin zituzten aurrekontuen genero eraginaren ebaluazioari buruzko formakuntza jarduerak²⁵.
- Formakuntza programetan, besteak beste, GIAre oinarriak eta aplikatu beharreko araudia, horretarako garatutako gidak, fitxak betetzeko jarraibideak eta, kasu batzuetan, adibideak eta ariketa praktikoak sartu ziren.
- Formakuntza jarduera horiek batez ere kudeaketa zentroetako eta aurrekontuen zuzendaritza nagusietako (AZN) langileei zuzenduta egon ziren, baina berdintasun

²⁴ Andaluzia, Aragoi, Kanariak, Kantabria, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Galizia, Nafarroa, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa.

²⁵ Beste AERK batzuek adierazi dute zentro kudeatzaileetako langileei zuzendutako informazio hitzaldiak antolatu dituztela (horien dokumentu euskarririk gabe), edo aztertutako urteen aurreko urteetan formakuntza eman dutela.

unitateetako langileak ere sartu ohi dira; eta, halako egiturarik izanez gero, GIAN espezializatutako batzordeetako langileak ere bai.

- Lau AERKek ez zuten formakuntza jarduerarik eman aldi horretan (batzuetan, aski bitartekorik ez zegoelako; Balear Uharteetan, adibidez).

Horrez gain, 2023/2024 aldian, bi AERKek —Andaluziak eta Aragoik— **sentsibilizazio ekintza edo kanpainaren bat** egin zuten aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, eta parte hartu zuten aurrekontuetako genero ikuspegiari buruzko mahai eta mintegietan. Gainera, Andaluziak genero ikuspegidun aurrekontuari buruzko 2022/2026 aldirako sentsibilizazio plana egin zuen (ikus [II.5 eranskina](#), horri buruzko xehetasun gehiagorako), eta Ekonomia, Ogasun eta Europako Funtsen Sailaren webgunean espazio bat prestatu du aurrekontu eta genero estrategiarako.

Azkenik, AERKek (aztertutako guztiek²⁶ Asturiasko Printzerriak eta Extremadurak izan ezik) adierazi dute **kontsulta edo aholkularitza eginkizunak** betetzen dituzten organoak edo unitateak dituztela, eta langileek horietara jo dezaketela zalantzarik izanez gero, eta, besteak beste, zentro kudeatzaileei laguntzen dietela aurrekontu programen ebaluazio fitxak betetzen. Hona hemen aholkularitza eginkizunak betetzen dituzten organoen xehetasunak:

9. KOADROA AHOLKULARITZA EGINKIZUNAK BETETZEN DITUZTEN ORGANOAK

AERK	Organoa edo arduraduna
Andaluzia	Aurrekontuen ZNko Ebaluazioko, Aurrekontu Politikako eta Genero Zeharkakotasuneko Zerbitzua
Aragoi	Ogasuneko, Barneko eta Administrazio Publikoko Saileko Berdintasun Unitatea
Balear Uharteak	Balear Uharteetako Emakumearen Institutua
Kanariak	Kanarietako Berdintasun Institutua
Kantabria	Gizarteratzearen, Familien eta Berdintasunaren Zuzendaritza Nagusia
Gaztela eta Leon	Ekonomia Gaietarako Zerbitzua eta Emakumearen Zuzendaritza Nagusia
Gaztela-Mantxa	Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusiaren Aurrekontu Zerbitzua
Katalunia	Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusia eta Berdintasun eta Feminismo Saila
Galizia	Berdintasuna Sustatzeko Zuzendariordetza Nagusia eta Plangintza eta Analisi Ekonomikoko Zuzendariordetza Nagusia
Nafarroa	Berdintasunerako unitate teknikoak
Euskadi	Berdintasunerako administrazio unitateak
Errioxa	Aurrekontu Kontrolako Zuzendaritza Nagusia eta Berdintasuneko Zuzendariordetza Nagusia
Valentziako Erkidegoa	Generalitatearen Aurrekontuetako Genero Eraginaren Txostenaren Batzordea

Iturria: Geuk egina, autonomia erkidegoek emandako informazioan oinarrituta.

II.4. GENERO ERAGINAREN TXOSTENAK

GETean biltzen dira aurrekontu arauaren genero eraginari buruz egindako ebaluazioaren emaitzak. Dokumentu hori jaulkitzeak eta aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarrian sartzeak gardentasuna eta kontuak ematea indartzen dituzte eremu horretan.

²⁶ Azpiapartatu honen sarreran adierazi denez, Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea salbuetsita daude egindako egiaztapenetatik, ez baitute GETik egin, eta ez baitute halakorik aurreikusi.

Genero eraginaren txostenak egitea

Aurrekontuen genero eraginari buruzko informazioa txosten independente batean aurkeztu ohi da, eta horrek ikusgarritasun handiagoa ematen dio. Jardunbide horrek informazioa ematen du, aurrekontuak genero berdintasunari eragiten dion erari buruz eta arlo horretako helburuetan aurrera egiteko hartzen ari diren funtsezko neurriei buruz. Informazio horrek lagundu egiten die alderdi interesdunei —hala nola parlamentuari eta herritarrei— ea aurrekontua genero berdintasuna behar bezala sustatzen ari den ulertzen, eta horrek ahalbidetzen du aurrekontu aukerei buruzko eztabaida aberasgarriagoa izatea.

Genero ikuspegiko aurrekontugintzarako jardunbide onenak, ELGAn (ELGA, 2023)

Arlo horretako fiskalizazio lanak gidatu dituzten auditoretza galderak honako hauek dira:

- 1) AERKetako 2025erako aurrekontuen lege proiektuekin batera, GETa aurkezten al da? Denboran irauten duen jardunbide bat al da?
- 2) AERKek zeharkako genero ikuspegia aplikatzen al dute beren aurrekontu guztietan, prozesu honen esparruan?
- 3) Zein da AERKetako aurrekontuetako GETen edukia?

II.4.1. Zer AERKek egiten dute genero eraginaren txosten bat euren aurrekontuak egitearen esparruan?

Fiskalizazio hau aurrekontuak egitearen fasean genero ikuspegia txertatzean oinarritzen denez, AERKek egindako azken GETak hartu dira azterketarako erreferentzia gisa —baita parlamentuan aurrekontuak onestea falta den kasuetan ere²⁷—, eta arreta berezia jarri da 2025erako aurrekontuei dagokienez.

²⁷ Horrek azaltzen du, 10. taulan ikusten denez, hiru AERKetan (Gaztela eta Leon, Extremadura eta Katalunia) aztertutako GETa lanak ixteko datan (2025eko uztaila) indarrean dagoen ekitaldiaren ondorengo ekitaldi bateko aurrekontuari buruzkoa dela.

10. KOADROA EGINDAKO AZKEN GET-A

AERK	Azken GETa egin den urtea	Indarrean diren aurrekontuak	Aurrekontuei buruzko lege autonomikoa / aurrekontu luzapenari buruzko araua (hala badagokio)
a) 2025eko GETa egin duten erkidegoak:			
Andaluzia	2025	2025	7/2024 Legea, abenduaren 23koa
Asturiasko Printzerria	2025	2025	8/2024 Legea, abenduaren 27koa
Balear Uharteak	2025	2025	6/2025 Legea, uztailaren 23koa
Kanariak	2025	2025	5/2024 Legea, abenduaren 26koa
Kantabria	2025	2025	2/2024 Legea, abenduaren 23koa
Gaztela eta Leon	2025	2024	Luzapena (28/2024 Dekretua, abenduaren 26koa)
Gaztela-Mantxa	2025	2025	6/2024 Legea, abenduaren 20koa
Extremadura	2025	2024	Luzapena (2025eko otsailaren 6ko Agindua)
Galizia	2025	2025	4/2024 Legea, abenduaren 27koa
Nafarroa	2025	2025	19/2024 Foru Legea, abenduaren 26koa
Euskadi	2025	2025	8/2024 Legea, abenduaren 20koa
Errioxa	2025	2025	5/2024 Legea, abenduaren 27koa
Valentziako Erkidegoa	2025	2025	6/2025 Legea, maiatzaren 30ekoa
b) 2025eko GETa egiteko prozesua amaitu ez duten erkidegoak (egindako azkena aztertu da):			
Aragoi	2024	2024	Luzapena (HAP/1608/2024 Agindua, abenduaren 26koa)
Katalunia	2024	2023	2. luzapena (HAP/1608/2024 Agindua, abenduaren 26koa)
c) 2025eko GETa egitea aurreikusita ez duten erkidegoak (egindako azken GETa adierazten da):			
Madrilgo Erkidegoa	2022	2025	9/2024 Legea, abenduaren 26koa
Murtziako Eskualdea	2016	2025	3/2025 Legea, uztailaren 23koa

Iturria: Geuk egina.

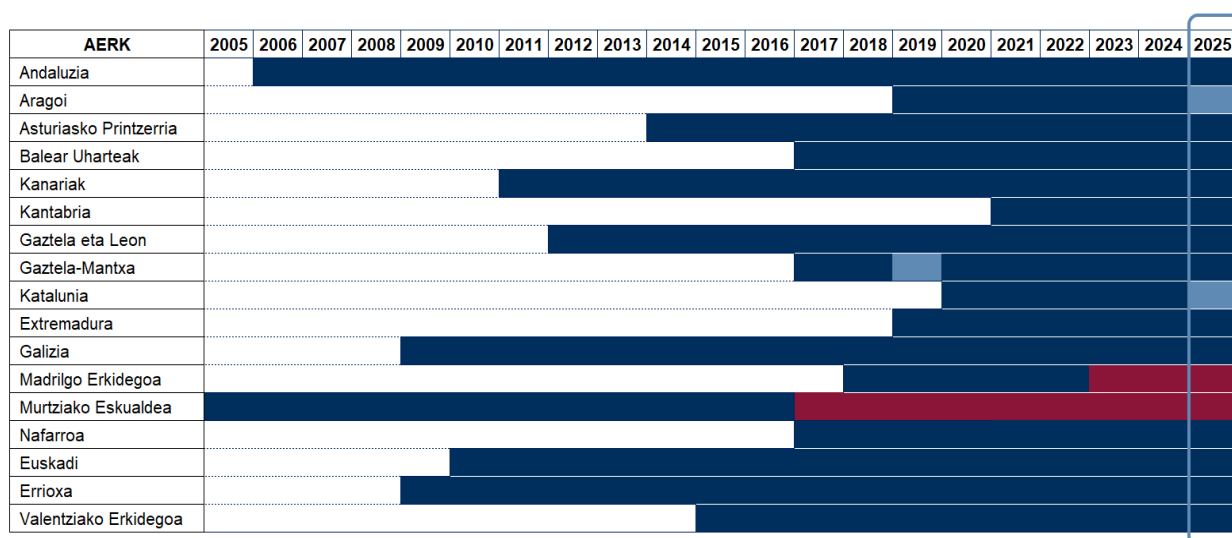
Aurreko 10. koadroan ikus daitekeenez, hamahiru AERKek egin zuten GETa 2025erako aurrekontuei buruz (txosten hau idatzi denean —2025eko abuztuan—, Gaztela eta Leonen eta Extremaduran oraindik ez zen arauaren izapidetzea amaitu, zegokion aurrekontu legea argitaratuta). Aipamen berezia merezi du Nafarroako 2025eko GETak: izan ere, izaera berezia du aurreko txostenekin alderatuta, erkidego hori 2024an hausnarketa metodologiko batean sartuta baitzegoen, GIAren ereduari eta helburuei buruz. Horren ondorioz, eta aurreko txostenetan ez bezala, egindako azken GETak ez du 2025eko aurrekontuen genero eraginaren ebaluaziorik: aipatutako txostenak (22 orrialde ditu, 2024ko GETaren 149 orrialdeen aldean) arau esparruaren eta GIAk erkidegoan duen ibilbidearen azterketa du ardatz, eta prozesu horri buruzko hausnarketa estrategiko bat eta eremu horretan hautemandako premiak barne hartzen ditu. Aipatutako izaera berezia dela eta, Nafarroako 2025eko GETari buruz epigrafe honetan egindako azterketa 2024ko GETari buruzko erreferentzia gehigarriekin osatu da.

Bestalde, Aragoik eta Kataluniak²⁸ aurreikusita zuten 2025eko aurrekontuetarako GETa egitea, aurreko GETen antzeko ildoei jarraituz, baina ez zuten idazketa osatu; beraz, bi kasu zehatz horietan eskuragarri dauden azken GETak aztertu dira, 2024ko aurrekontuei buruzkoak (erkidego horietan 2024ko eta 2023ko aurrekontuak luzatuta daude, hurrenez hurren).

Gaur egun, eta [II.1.1 epigrafean](#) adierazitakoaren ildotik, Madrilgo Erkidegoak eta Murtziako Eskualdeak ez dute GETik egiten aurrekontuen lege proiektuaren dokumentazio osagarri gisa.

Hona hemen aurrekontu jardunbide horrek denboran izan duen bilakaera:

5. GRAFIKOA AURREKONTUEN GET-EN KRONOLOGIA

Legenda:

- GETa jaulki zen, ekitaldiko aurrekontuen lege proiekturako (aurrekontu horiek azkenean onetsi ziren ala ez kontuan hartu gabe).
- Ez zen GETik egin ekitaldiko aurrekontuen lege proiekturako.
- Azken GETa aurreko ekitaldi bateko aurrekontuen lege proiektu bati buruzkoa da.

Iturria: Geuk egina.

Aurreko grafikoan ikus daitekeenez, behin jardunbide hori onartuta, AERKek GETa egin izan dute, etenik gabe, ekitaldi bakoitzeko aurrekontuaren dokumentazio osagarri gisa, Madrilgo Erkidegoan eta Murtziako Eskualdean izan ezik:

- Parlamentuko hainbat ekimenen ondorioz, 2018tik 2022ra bitartean, **Madrilgo Erkidegoak** aurrekontu orokorren lege proiektuekin batera GETa aurkeztu zuen. Aurrekontu jardunbide hori eten egin zen ondoren; beraz, erkidego horrek ez du 2025eko aurrekontuen GETik egin, baina adierazleak generoaren arabera xehatu ditu, adierazle motak ahalbidetzen zuen kasuetan.

²⁸ Kataluniak 2025eko GETa argitaratu du, baina, hala ere, adierazi du argitaratutako dokumentua ez dela txosten osoa, ez baitu jasotzen txosten horretan jaso ohi den eduki osoa, ez duelako jasotzen berdintasuna hobetzera bideratutako jarduketaren kuantifikazioa. Erkidegoak adierazi duenez, horren arrazoia da Gobernuak ez zuela aurrekontu proiektua onartu, eta, beraz, ez zela Parlamentuan aurkeztu. II.4 apartatu honen helburua denez GETak aztertzea GET horiek egiten amaituta daudenean, erkidego horretako 2024ko GETa erabili da analisi horretarako erreferentzia gisa.

- 2005/2016 aldian, **Murtziako Eskualdeak** aurrekontuekin batera GETa aurkeztu zuen, 6/2004 Legeko 46. artikuluan jasotako eskakizunari erantzuteko (2016ko GETean adierazten denez²⁹). Hala ere, GET horien edukia oso laburra zen³⁰, funtsean berariaz emakumeen premiak sustatzera eta artatzera bideratutako gastu politika finalistak identifikatzen baitzituzten. Aurrekontu jardunbide hori bertan behera utzi zen ondoren, eta, beraz, erkidegoak ez du GETik jaulki 2025eko aurrekontuak egitearen esparruan. AERK horretako zentro kudeatzaileek ere ez dituzte egin aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztu beharreko genero eraginari buruzko memoriak, Murtziako Eskualdeko 2025erako Aurrekontu Orokorrek egiteko arauak ematen dituen Aginduko 6.c artikuluan xedatutakoari jarraituz.

Hurrengo epigrafeetan azaltzen diren analisisetarako, erreferentzia gisa hartu dira gaur egun aurrekontu jardunbide hori onartuta duten AERKek egindako azken GETak, eta, ondorioz, kanpoan utzi dira Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea; gehienak 2025eko aurrekontuei buruzko GETak dira, Aragoikoak eta Kataluniakoak izan ezik, horiek 2024koak baitira (10. koadroa).

II.4.2. Zer metodologia aplikatu dute AERKek, genero eraginari buruzko txostenak egiteko? Zein da txosten horien edukia?

AERKek beren GETak egiteko erabilitako ikuspegi metodologikoak kokatzea ahalbidetuko duen ikuspegi orokor bat ematearren, epigrafe honetan analisi bat eskaintzen da, ikuspegi horien ezaugarri nagusiak gaingiroki jasotzen dituen. Hala ere, kontuan hartu behar da GET bakoitzak bere arau, antolamendu eta prozedura esparrutik eratorritako berezitasunak dituela; beraz, jarraian azalduko dugun azterketa konparatuak ez du esan nahi erkidegoek nahitaez modu berean jorratzen dituztenik aztertutako alderdiak eta kontzeptuak.

Oro har, aurrekontuen genero eraginaren ebaluazioan funtsezko bi fase bereizten dira:

1. fasea: ebaluatu beharreko programak hautatzea, eskuarki haien genero egokitasuna zehaztuz (edo antzeko irizpide bat). Fase honetan, aurrekontu programek genero ikuspegitik garrantzirik duten ala ez aztertzen da, eta ondoriozko programen hautaketa erabiltzen da genero eragina ebaluatzeko abiapuntu gisa. Programen hasierako sailkapen hori egiteko irizpide gisa, genero egokitasuna erabili ohi da (horrek identifikatzen du noiz den jarduketa bat generoari dagokionez garrantzitsua, pertsonen eragiten dielako), nahiz eta AERK batzuek beste parametro alternatibo batzuk erabiltzen dituzten. AERK batzuek, gainera, dagozkien programak generoaren arabera egokitasun mailaren arabera sailkatzen dituzte.

²⁹ 2016ko GETak honako hau adierazten zuen: «6/2004 Legeak (abenduarien 28koa, Murtziako Eskualdeko Presidentearen eta Gobernu Kontseiluaren Estatutuarena) 46. artikuluan galdatzen du lege aurreproiektuekin batera aurkeztu behar dela, beste dokumentu batzuen artean, lege horretan ezartzen diren neurriek generoaren arabera duten eraginari buruzko txostena. Horri erantzunez egin da txosten hau, autonomia erkidegoaren 2016ko ekitaldirako Aurrekontu Orokorren Aurreproiektuan jasotako neurriek generoagatik duten eraginari buruzkoa».

³⁰ 2005eko GETak 2 orrialde zituen, eta 2016koak 7 orrialde.

2. fasea: genero ikuspegia txertatzea. Fase honetan, aztertzen da ea alde zuretik hautatutako programek diseinuan genero ikuspegia txertatzen duten. Aurrerago zehaztu denez, fase honetan AERK batzuek programei buruzko sailkapen gehigarriak egiten dituzte, genero ikuspegiaren integrazio mailaren edo desberdintasunetan duten eragin motaren arabera.

Bi fase horien bidez, ahalegin analitikoak generoaren ikuspegitik eraldatzeko ahalmen handiena duten programetan ardaztu nahi dira, ebaluazio horretarako eskuragarri dauden baliabideak optimizatuz. Nahiz eta GET batzuek aurrekontu analisisian (1. fasea) erabilitako abiapuntuari buruzko informazioa jasotzen duten, txostenen eduki nagusia 2. faseari dagozkion analisisietan zentratu ohi da.

II.4.2.1. EBALUATU BEHARREKO PROGRAMEN HASIERAKO HAUTAKETA, ETA GIA-N ERABILITAKO BAREMAZIO ESTANDARIZATUAK

Lehenengo faseari dagokionez, bederatzi AERKek (11. koadroa) programen hasierako hautaketa egin zuten, aurrekontu programa guztietan genero iragazki bat aplikatuz. Errioxaren kasuan, genero egokitasunaren iragazki hori aurrekontu programa bakoitzean sartutako jarduerari aplikatu zitzaion. Bestalde, bost AERKek ez zuten genero iragazkirik aplikatu programen hasierako hautaketa egiteko:

- Asturiasko Printzerrian, berdintasun politikekin zuzenean lotutako bi programak baino ez dira ebaluatzen (guztira 122 programa izanik).
- Kantabrian, *Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordeak* zehazten du zer gastu programari buruz egingo den GETa, kontuan hartuta generoaren garrantzia eta programan duen ikusgarritasuna, bai eta langileen gaitasun teknikoaren arabera analisiak duen bideragarritasuna ere.
- Gaztela eta Leonek eta Extremadurak genero neurri espezifikoak dituzten programa guztiak erabili zituzten azterketarako abiapuntu gisa.
- Aurreko urteetan ez bezala, 2025eko GETrako, Nafarroak ez du ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketarik egin (1. fasea), aipatutako txostenaren izaera bereziaren ondorioz.

11. KOADROA AURREKONTU PROGRAMEN HASIERAKO HAUTAKETA, ETA HAIEN AZTERKETAN ERABILITAKO BAREMAZIO ESTANDARIZATUAK

BAREMAZIO ESTANDARIZATUAK ETA PARAMETRIZATUAK				
AERK	ZEHARKAKO GENERO IKUSPEGIA (HASIERAKO HAUTAKETA)	GENERO EGOKITASUNA	GENERO IKUSPEGIAREN INTEGRAZIOA	GENERO ERAGINA
Andaluzia	✓	✓	Ø	Ø
Aragoi	✓	Ø	Ø	Ø
Asturiasko Printzerria	Ø	Ø	Ø	Ø
Balear Uharteak	✓	Ø	✓	✓
Kanariak	✓	✓	✓	✓
Kantabria	Ø	Ø	Ø	✓
Gaztela eta Leon	Ø	Ø	Ø	✓
Gaztela-Mantxa	✓	✓	✓	✓
Katalunia	✓	✓	✓	Ø
Extremadura	Ø	Ø	Ø	Ø
Galizia	✓	Ø	Ø	Ø
Nafarroa	Ø	Ø	Ø	Ø
Euskadi	✓	✓	✓	Ø
Errioxa	✓	Ø	Ø	✓
Valentziako Erkidegoa	✓	✓	✓	Ø

Legenda: ✓ Tresna metodologiko hau aplikatzen da. / Ø Ez da tresna metodologiko hau aplikatzen GETa egiteko.

Iturria: Geuk egina.

Prozesu horren bigarren fasea AERK bakoitzean nola garatu den aztertu aurretik, nabarmendu behar da zenbait AERKek **baremazio estandarizatuak** erabili dituztela (11. koadroa). Hauek dira ohikoenak:

- Egokitasun mailaren (edo eraldatzeko ahalmenaren)** arabera baremazioa: hasierako egokitasun iragazkia gaitu duten programak abiapuntutzat hartuta, sei AERKek³¹ graduatu egiten dute egokitasun hori programak genero ikuspegitik duen garrantzi erlatiboa lortzeko, eta, horrela, gaian eragin handiena duten edo eraldatzeko ahalmen handiena duten programen ordena edo rankinga ezarri ahal izateko.
- Genero ikuspegiaren integrazio mailaren** arabera baremazioa: bigarren baremazio horrek (lau AERKek erabilia³²) programak sailkatzen ditu aurrekontu plangintzan genero ikuspegia zenbateraino txertatuta duten kontuan hartuta (batez ere aintzat hartuz

³¹ Andaluzia, Balear Uharteak, Kanariak, Katalunia, Euskadi eta Valentziako Erkidegoa.

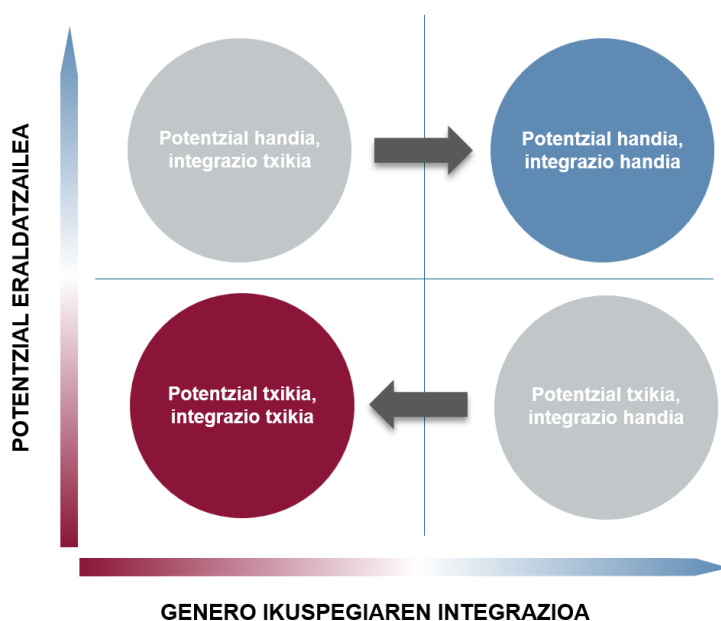
³² Balear Uharteak, Kanariak, Katalunia eta Valentziako Erkidegoa.

programaren helburuak, neurriak eta adierazleak zer neurritan planifikatu diren genero ikuspegia kontuan hartuta; gainera, badira integrazio hori zehazteko beste parametro batzuk erabiltzen dituzten erkidegoak).

- c) **Eraginaren** arabera baremazioa: zazpi erkidegok³³ programen baremazio estandarizatu egiten dute programetan jasotako neurriek desberdinkerietan izango duten eragin motaren (positiboa, negatiboa edo neutroa) arabera. Gainera, horietako hiruk —Balear Uharteek, Kanariak eta Gaztela-Mantxak— eskalak aplikatzen dituzte eragin positiboz kalifikatuen artean, eragin hori mailakatzeko.

Hirugarren baremazio hori programek eta haien neurriek genero berdintasunean duten eraginari buruzkoa da, eta, beraz, oso bat dator GETaren azken helburuarekin. Bestalde, lehenengo bi baremazioak AERKek beren GIA ezartzeko diseinatutako barne tratamenduari buruzkoak dira, eta, Kataluniak horretarako garatutako azterketa metodoan jasotzen denez, erabilera konbinatuari esker, lehentasunak berdintasun matrize baten barruan antola daitezke: baremazio bikoitz horren bidez, ustiari gabeko ahalmen eraldatzaile handiena duten programak identifika daitezke, genero ikuspegia neurri handiagoan txerta dezaten.

6. GRAFIKOA BERDINTASUN MATRIZEA

Iturria: Geuk egina, Kataluniak garatutako analisi metodoan oinarrituta.

Zenbat eta parametrizatuagoa eta homogeenagoa izan eremu horretan erabiltzen den informazioa, orduan eta errazagoa izango da GIArako baliagarriak diren ondorioak ateratzea. Aurreko 11. koadroan, baremazio horiek parametrizatu eta estandarizatu aplikatzen dituzten AERKak ageri dira (AERK batek aplika ditzakeen baremazio partikularrak eta/edo gehigarriak alde batera utzita), eta ikus daiteke Balear Uharteek, Kanariak, Kataluniak eta Valentziako Erkidegoak programen baremazio bikoitza egin zutela, beren ahalmen eraldatzailearen eta genero ikuspegiaren integrazio mailaren arabera. Beraz, AERK horiek dira ahalmen eraldatzailea duten programak hobekien

³³ Balear Uharteak, Kanariak, Kantabria, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Katalunia eta Errioxa.

identifika ditzaketenak; baina ez dira genero ikuspegia txertatzen ari. Bestalde, Nafarroak aurreko urteetan hiru sailkapen horietarako baremazio estandarizatuak aplikatu dituen arren, 2025eko GETean ez da hala izan, azaldutako arrazoiengatik.

Horrez gain, egiaztatu da ea AERKek programen tratamendu bereizia egiten duten beren genero egokitasunaren arabera sailkapenaren arabera (hau da, urrats edo eskakizun desberdinak ezartzen diren, sailkatu diren egokitasun mailaren arabera). Eskala horren erabilera orokorra gorabehera, Andaluziak soilik dokumentatu du (eta azken GETean aplikatu) programetarako tratamendu bereizia, eraldatzeko duen ahalmenaren arabera (horri buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.6 eranskina](#)).

II.4.2.2. GET-EN EDUKIA, AURREKONTU PROGRAMEN ANALISIARI AIPAMEN BEREZIA EGINDA (2. FASEA)

GETen irismenerako lehen hurbilketa gisa, aipatzen dituzten **eremuak** (12. koadroa), **eduki garrantzitsuenak** (13. koadroa) eta **txostenen hedadura** (7. grafikoa) aztertzen dira. Hartara, 12. koadroan, aztertutako GETek genero eragina ebaluatzen duten eremuak (aurrekontu atalak) islatzen dira. Euskal Autonomia Erkidegoaren kasuan, GETak zuzenbide pribatuko zenbait erakunde publikori eta sozietate publiko bati buruzko ebaluazioa ere jasotzen du.

12. KOADROA GET-EN EREMU SUBJEKTIBOA

AERK	AO	EAUT	Zuzenbide publikoko beste entitate batzuk
Andaluzia	✓	✓	✓
Aragoi	✓	✓	✓
Asturiasko Printzerria	✓	Ø	Ø
Balear Uharteak	✓	✓	✓
Kanariak	✓	✓	✓
Kantabria	✓	✓	Ø
Gaztela eta Leon	✓	✓	✓
Gaztela-Mantxa	✓	✓	✓
Katalunia	✓	✓	✓
Extremadura	✓	✓	✓
Galizia	✓	✓	✓
Nafarroa	Ø	Ø	Ø
Euskadi	✓	✓	✓
Errioxa	✓	✓	Ø
Valentziako Erkidegoa	✓	✓	✓

Legenda: ✓ Genero eraginaren ebaluazioa egin da, dagozkion aurrekontu atalei dagokienez. / Ø Ez da generoaren arabera eragina ebaluatzen, aurrekontu atal horiei dagokienez. AO: administrazio orokorra / EAUT: erakunde autonomoak.

Iturria: Geuk egina.

Genero eragina ebaluatzen zaion eremu objektiboari dagokionez, GET guztiek gastu programak soilik barne aztertzen dituzte, hau da, **diru sarrerei ez zaie genero ikuspegia aplikatzen**.

Beste alde batetik, aztertutako GETetan ondorengo eduki bloke nagusi hauek ageri dira:

- Horietan guztietan, GETa egiteko **lege oinarria** jasotzen da; eta —Asturiasko Printzerrian, Extremaduran, Galizian eta Nafarroan izan ezik— hura egiteko **erabilitako metodologiaren** deskribapena, irakurleak ebaluazioa nola egin den jakin dezan.
- GETen erdiko zatia **aurrekontuen genero eraginaren ebaluazioak** osatzen du, eta alderdi hori aurrerago aztertuko dugu xehetasunez (14. koadroa). Salbuespen bakarra Nafarroa da; izan ere, aurrez azaldutako arrazoiengatik eta aurreko ekitaldietako txostenetan ez bezala, ebaluazio hori ez du jasotzen 2025eko GETean, ez eta, beraz, horretarako erabilitako metodologiari buruz aurreko paragrafoan aipatutako deskribapena ere.
- Gainera, zortzi GETek (Andaluzia, Kanariak, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Extremadura, Galizia, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Errioxa) **ondorioen**³⁴ azken atal bat jasotzen dute. Atal horretan, txostenaren eduki nagusiak laburbiltzen dira, egindako azterketaren funtsezko alderdiak nabarmenduta eta GIA estrategia dagokion erkidegoan dagoen egoerari buruzko azken gogoeta eginda.
- Azkenik, lau AERKetako (Balear Uharteak, Kanariak, Gaztela-Mantxa eta Nafarroa) GETek beren GIA **hobetzeko iradokizun edo proposamen**³⁵ batzuk egin dituzte (Kanarietan eta Gaztela-Mantxan proposamen horiek ez dira epigrafe bereizi batean sartu, ondorioen atalean baizik).

³⁴ Horri buruzko balorazio orokorrak eta zeharkakoak dira; dena dela, aurrekontu programa bakoitzaren azterketan sar daitezke balorazio espezifikoak. Gogoeta bera aplikatu daiteke hemen aztertutako hobekuntza proposamenei dagokienez.

³⁵ Ikusi aurreko oin oharra.

13. KOADROA AURREKONTUETAKO GET-EN EDUKI NAGUSIA

AERK	Arau esparrua	Metodologia	Aurrekontu programen genero analisia	Ondorioak	Hobetzeko proposamenak
Andaluzia	✓	✓	✓	✓	Ø
Aragoi	✓	✓	✓	Ø	Ø
Asturiasko Printzerria	✓	Ø	✓	Ø	Ø
Balear Uharteak	✓	✓	✓	Ø	✓
Kanariak	✓	✓	✓	✓	✓
Kantabria	✓	✓	✓	Ø	Ø
Gaztela eta Leon	✓	✓	✓	Ø	Ø
Gaztela-Mantxa	✓	✓	✓	✓	✓
Katalunia	✓	✓	✓	✓	Ø
Extremadura	✓	Ø	✓	✓	Ø
Galizia	✓	Ø	✓	✓	Ø
Nafarroa	✓	Ø	Ø	Ø	✓
Euskadi	✓	✓	✓	✓	Ø
Errioxa	✓	✓	✓	✓	Ø
Valentziako Erkidegoa	✓	✓	✓	Ø	Ø

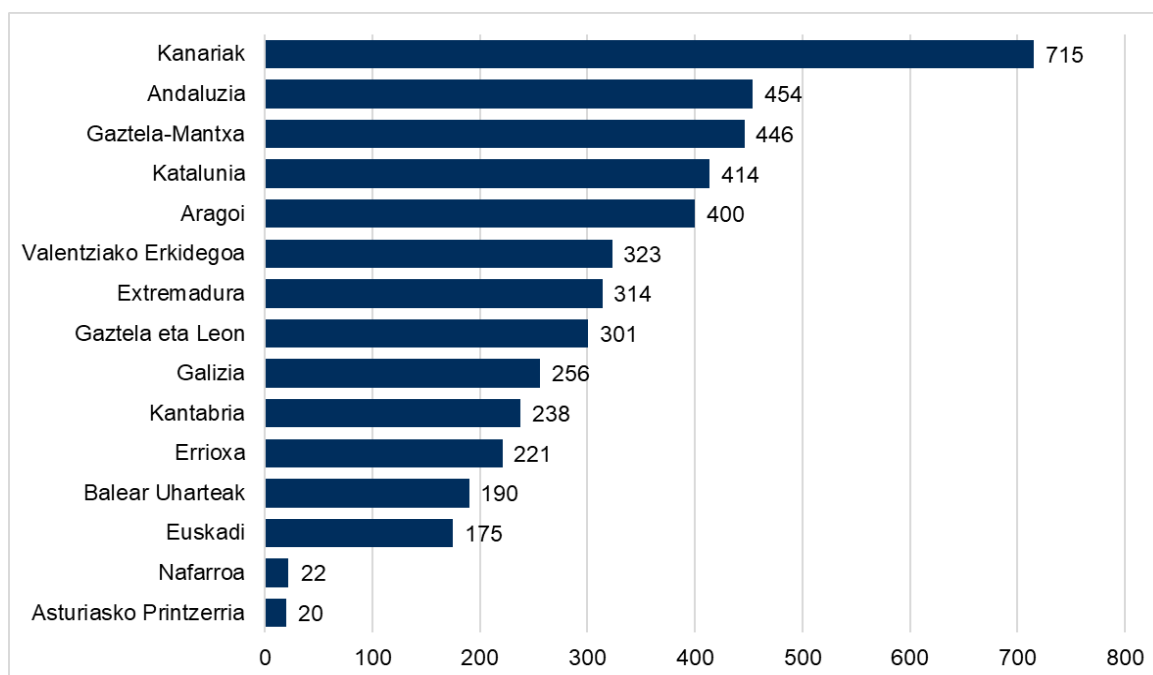
Legenda: ✓ Eduki hori txostenean sartu da. / Ø Eduki hori ez da txostenean sartu .

Iturria: Geuk egina.

Balear Uharteetako, Kanarietako eta Gaztela-Mantxako GETetan jasotako hobekuntza proposamenak honako hauetara bideratuta daude nagusiki: GIA bultzatzeko eta aurrekontu plangintzaren prozesuarekin sendotzeko sinergiak bilatzea; aurrekontugintzaz arduratzen diren eragileen etengabeko prestakuntza eta sentsibilizazioaren beharra, genero berdintasuna kudeaketa zentroen aurrekontu programetan arrakastaz txertatzeko gaitasuna bermatuko duena; eta aurrekontu programetan berdintasun proposamenen segimendua eta ebaluazioa egiteko mekanismoak hobetzea, GIAren izaera ebaluatzailea indartzeko helburuarekin, proposamenei (helburuak, jarduketak eta aurrekontua) segimendua egitea eta hurrengo ekitaldietan aurrerapenak eta ez betetzeak egiaztatzea ahalbidetuko duten adierazle argi eta mekanismo zehatzagoak ezarriz. Nafarroaren kasuan, hobetzeko iradokizunak —«hautemandako beharrak» izenburupean sartuak— erkidegoa murgilduta dagoen hausnarketa metodologikoaren prozesuak markatzen ditu, eta honako hauek barne hartzen dituzte: hurrengo GETetarako azterketa eredu bat definitzea eta erabilitako aurrekontu programekin eta tresnekin GIAren urteko plangintza zikloa berrikustea; GIAren proiektuan inplikaturako erakunde eragile bakoitzaren parte hartzea eta lidergoa definitzea; eta GETa berrikustea, kontuak emateko tresna izan dadin, herritarrei zabaltzeko txosten eredu sinplifikatu berri bat sortuz.

Azken gai horri dagokionez, komeni da azpimarratzea GETen hedadurak eragin nabarmena izan dezakeela haien erabilgarritasunean eta irismenean: txosten laburrek badute abantailarik, arduradun politikoek eta teknikoek errazago eskura eta uler baititzakete, eta erakundeen arteko komunikazioa errazten baitute; hala ere, laburtasunak berekin ekar dezake egindako azterketari buruzko alderdi garrantzitsuak ez aipatzea edo proposatutako neurrien justifikazio teknikoa zailtzea. Beste alde batetik, txosten luzeek aukera ematen dute datu zehatzak sartzeko, jarduketak testuinguruan kokatzeko, eta kontuak ematea indartzeko; hala ere, txosten luzeen dentsitateak zaildu egin dezake horiek irakurtzea eta haien inpaktua murriz dezake, baldin sintesi argirik ez badago. Azken batean, txosten horiek tresna tekniko eta politikotzat eraginkorrak direla bermatzeko, beharrezkoa da sakontasunaren eta irisgarritasunaren arteko oreka aurkitzea, eta eduki egokia, garrantzitsua eta kalitatezkoa ematea. Ondorengo grafikoan, aztertutako GETen hedaduraren analisi konparatiboa jaso da:

7. GRAFIKOA AZTERTUTAKO GET-EN HEDADURA (ORRIALDE KOPURUA)

Iturria: Geuk egina.

Kanarietako GETa (715 orrialde) da luzeena; eta ondoren dagoz Andaluziakoa, Gaztela-Mantxakoa, Kataluniakoa eta Aragoikoa (400-500 orrialde). Kontrako muturrean daude Asturiasko Printzerriko eta Nafarroako txostenak (20 orrialde inguru), bakoitzaren irismenari buruz azaldutako arrazoiengatik.

Azpiepigrafe honen hasieran aipatu denez, **aurrekontuari buruzko genero ikuspegiko ebaluazioak osatzen du GETen erdiko zatia**. Gai horri dagokionez, GETek 14. koadroan zehaztutako analisiak jaso ohi dituzte.

14. KOADROA AURREKONTUEN GENERO ERAGINAREN EBALUAZIOARI BURUZ GET-ETAN SARTUTAKO ANALISIAK

AERK	Abiapuntuko egoeraren analisia (errealitatearen diagnostikoa)	Administrazioaren zerbitzura dauden langileen analisia	Aurrekontu programen genero analisia			
			H	J	A	Aurrekontua
Andaluzia	✓	✓	✓	✓	✓	Ø
Aragoi	✓	✓	✓	✓	✓	Ø
Asturiasko Printzerria	✓	Ø	✓	Ø	Ø	Ø
Balear Uharteak	Ø	✓	✓	✓	✓	✓
Kanariak	✓	Ø	✓	✓	✓	✓
Kantabria	✓	Ø	✓	✓	✓	Ø
Gaztela eta Leon	✓	✓	✓	✓	✓	Ø
Gaztela-Mantxa	✓	Ø	✓	✓	Ø	Ø
Katalunia	✓	✓	Ø	✓	✓	✓
Extremadura	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Galizia	✓	Ø	✓	✓	✓	Ø
Nafarroa	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
Euskadi	✓	✓	✓	✓	Ø	✓
Errioxa	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Valentziako Erkidegoa	✓	Ø	✓	✓	✓	Ø

Legenda: ✓ Analisi hori txostenean jaso da. / Ø Analisi hori ez da txostenean jaso. /

H: helburuak; J: jarduketak; A: adierazleak.

Iturria: Geuk egina.

a) Abiapuntuko egoera (edo errealitatearen diagnostikoa)

Bi AERKek (Balear Uharteak eta Nafarroa) izan ezik, gainerakoek abiapuntuko egoeraren analisia (edo errealitatearen diagnostikoa) aipatzen dute beren GETetan, emakumeen eta gizonen egoera soziala, ekonomikoa eta politikoa aztertzeko. Helburua da aurrekontu publikotik landu behar diren egiturazko desberdintasunak identifikatzea, aurrekontu erabakiak teknikoki oinarritzearen eta baliabideen esleipena desberdinkeriak murriztera bideratzearen. AERKek diagnostiko honetarako erabilitako adierazleak, funtsean, estatistikak dira, sexuaren arabera bereizita, bai eta identifikatutako genero desorekak edo arrakalak ere, baina adierazle kualitatiboak (balorazioak, estereotipoak, rolak) edo bestelako parametroak ere erabili ohi dira.

Balear Uharteetan eta Errioxan, tresna metodologikoetan ez dago aurreikusita aurretiazko diagnostiko fase hori egitea. Hala eta guztiz ere, Errioxan, 2025eko GETak eta aurreko urteetako txostenek abiapuntuko egoerari buruzko atal bat dute, baina 2025eko GETean atal hori nabarmen sinplifikatu zen, Errioxako Estatistika Institutuak egindako «Mujeres y hombres en La Rioja» (emakumeak eta gizonak Errioxan) azterlanari buruzko erreferentzia bat sartuta: hala, erreferentzia horrek aurreko txostenetan jasotako berdintasunari buruzko estatistikak ordeztu zituen (2024ko GETak estatistika horien 60 orrialde zituen hainbat eremutan), eta 2025eko GETak berak aldaketa hori nabarmentzen du aurreko GETekiko hobekuntza gisa. Nafarroari dagokionez, atal hori ez egotea 2025eko GETaren izaera bereziaren ondorio da.

GETek atal independente batean sartzen dute abiapuntuko egoeraren azterketa hori, eta salbuespen bakarra Kantabria da, aztertutako aurrekontu programa bakoitzerako zehatz-mehatz jasotzen baitu. Gai horri dagokionez, programa bakoitzerako egoera diagnostiko berezia egiteak erraztu egiten du bere eremuan dauden desberdinkeriak identifikatzea, bai eta ondoriozko lehentasunezko jarduera arloak identifikatzea ere. Ikusi da, Kantabriarekin batera, beste sei AERKek ere (Andaluzia, Aragoi, Asturiasko Printzerria, Kanariak, Gaztela-Mantxa eta Valentziako Erkidegoa) beren txostenen artean sartzen dituztela programa mailako diagnostikoak; gainera, baliteke beste AERK batzuek ere halako diagnostikoak egitea, GETean jaso gabe.

Aurrekoa gorabehera, Kantabriak adierazi du ez duela abiapuntuko egoeraren diagnostikoari buruzko informazioa erabiltzen aurrekontu plangintzan; Errioxak, berriz, adierazi du informazio hori orokorra dela, eta, beraz, ez dela erabiltzen aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeko prozesuan, zuzenean behintzat, nahiz eta balitekeen zentro kudeatzaile batzuek informazio hori aurrekontua egiteko erabiltzea.

Beste alde batetik, bederatzi AERKek —Andaluziak, Aragoi, Asturiasko Printzerriak, Kanariak, Gaztela eta Leonek, Gaztela-Mantxak, Galiziak, Nafarroak eta Errioxak— adierazi dute sexuaren arabera bereizitako informazio gabeziak identifikatu dituztela zenbait sektore ekonomikotan —hala nola kiroletan, ingurumenean, informazioaren teknologietan—, eta horrek zaildu egiten du desberdinkeriak identifikatzeko alde aurreko fase hori. Jardunbide egokitzat, adierazi behar da Kanarietako programen eragina aztertzeke fitxek badutela aurkitutako informazio defizitak betetzeko atal espezifiko bat, egoeraren diagnostikoaren epigrafearen barruan (Nafarroako fitxek ere sartu izan dute, baina ez dira bete 2025eko aurrekontuei buruz).

Azkenik, zenbait erkidegok erkidegoko berdintasun indize bat erabiltzen dute beren GIAN. Indize hori erkidegoko bertako estatistika institutuak egiten du, Genero Berdintasunerako Europako Institutuaren metodologiari jarraituz. Horri esker, genero berdintasunaren arloko aurrerapenak Europar Batasun osoarekin konpara daitezke, eta urteetan zehar izan duten bilakaera ikus daiteke: Gaztela-Mantxak, Kataluniak eta Euskal Autonomia Erkidegoak indize hori sartu dute egindako azken GETean; Kantabriak, berriz, kalkulatu egin du, baina txostenetan sartu gabe, eta Nafarroak 2025aren aurreko txostenetan sartu zuen.

b) Langileak genero ikuspegitik aztertzea

Bigarrenik, aztertutako GETetatik zortzik (Andaluzia, Aragoi, Balear Uharteak, Gaztela eta Leon, Katalunia, Extremadura, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Errioxa) AERKeko administrazioaren zerbitzura dauden langileen genero analisi bat jaso dute. Azterketa mota horretan, aztertzen da emakumeek eta gizonen administrazio publikoan duten ordezkaritza, eta aztertzen da ea sexuaren arabera zer osaera duten erabakiak hartzeko guneetan, hala aurrekontu programak diseinatzean nola gauzatzean, eta ea zer alde dauden kopuruan, posizio hierarkikoan eta funtzioetan. Horrek aukera ematen du baloratzeko ea administrazio publikoan emakumeen eta gizonen ordezkaritza eta partaidetza berdintasunezkoa den, eta hori funtsezko adierazlea da genero berdintasunerantz aurrera egiteko.

AERK horiek beren analisietan erabilitako aldagai nagusiak honako hauek dira: guztizko pertsonen generoaren arabera banakapena; kontziliazio neurrien erabilera; eta langile mota. Horrez gain, bost AERKek langileen soldata arrakalari buruzko azterlanak sartu dituzte GETean (Andaluzia, Aragoi, Balear Uharteak, Katalunia eta Euskadi³⁶).

c) Aurrekontu programak genero ikuspegitik aztertzea

Abiapuntuko egoera eta generoaren arabera langileen xehetasuna aztertu ondoren, GETaren zatirik garrantzitsuenak, hala kualitatiboki nola kuantitatiboki, **hautatutako aurrekontu programak genero ikuspegitik aztertzea eta ebaluatzea** da. Azterketa hori funtsezko hiru elementu definitzearen inguruan egiten da:

- a) Aurrekontu programetan **genero helburuak** definitzea. Horri esker, jomuga argiak ezar daitezke emakumeen eta gizonen arteko desberdinkeriak murrizteko, genero eraginaren azterketa emaitzen arabera aurrekontu programazioarekin lotu daiteke, eta gastu publikoa bat etor daiteke AERKek genero berdintasunaren arloan hartutako konpromisoekin.
- b) **Jarduketak** bidez, helburuak ekintza zehatz bihurtzen dira, eta, horrela, baliabide espezifikoak esleitu daitezke horiek ezartzeko (aurrekontua). Jarduketak definitzeko esker, baliabide zehatzak lortu nahi diren berdintasun helburuekin lotu daitezke, aurrekontu programen barruan gastuaren trazabilitatea errazten da genero ikuspegiarekin, eta plangintza estrategikoaren eta aurrekontu betearazpenaren arteko koherentzia bermatzen da.
- c) Azkenik, **adierazleak** definitzea funtsezkoa da politika publikoetan genero eraginaren segimendua eta ebaluazioa egin ahal izateko; izan ere, aukera ematen dute ebaluatzeko ea jarduketek nahi den efektua izaten ari diren genero berdintasunari dagokionez, eta aukera ematen dute denbora konparagarritasuna ahalbidetzeko, berdintasunaren hobekuntzan izandako bilakaera ikustearren.

Beraz, aurrekontu programen azterketan helburuak, jarduketak eta adierazleak definitzea funtsezkoa da gastu publikoaren plangintzan eta egikaritzean genero ikuspegia modu eraginkor eta neurgarrian txertatze aldera. Nafarroan izan ezik (2025eko GETak ez du jasotzen aurrekontuei buruz genero ikuspegitik egindako azterketarik), gainerako AERKen txostenek beren aurrekontu programen genero azterketa bat jaso ohi dute, hiru elementu horien bidez. Arau orokor horren salbuespen dira Gaztela-Mantxa eta Euskal Autonomia Erkidegoa, aurrekontu programen azterketan ez baitute generoari buruzko adierazlerik barne hartzen (nahiz eta agian beste dokumentu batean definitu zituzten), Katalunia (ez ditu helburuak sartzen) eta Asturiasko Printzerria (GETean ez du ez jarduketarik ez adierazlerik sartzen).

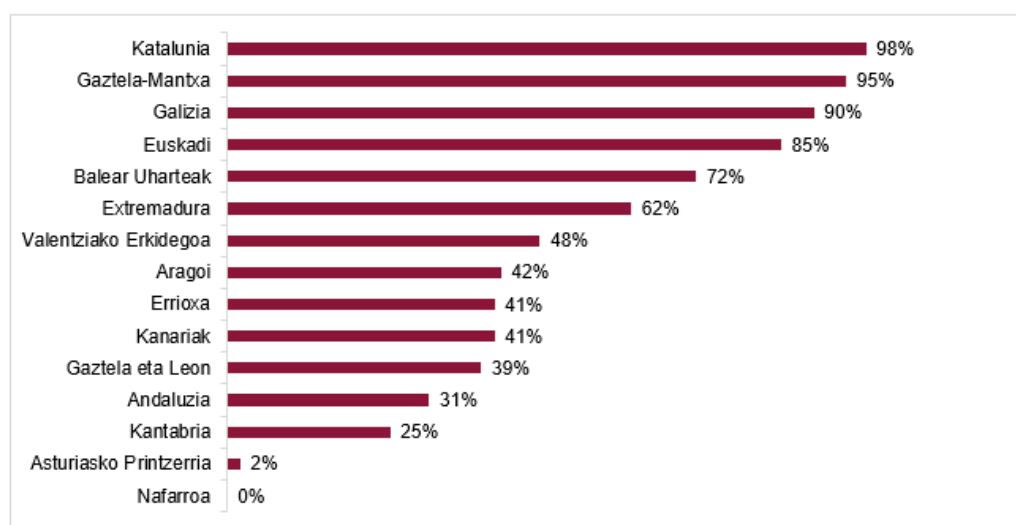
Gainera, sei GETetan (Balear Uharteak, Kanariak, Katalunia, Extremadura, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Errioxa) planteatutako jarduketak gauzatzeko behar diren baliabideak sartzen dira azterketa honetan, eta horrek jardunbide egokia dakar eremu honetan: proposatutako jarduketei baliabide zehatzak esleitzeak aukera ematen du proposatutako berdintasun helburuetarako funts

³⁶ Euskadiren kasuan, GETeko langileen azterketaren atalak adierazten du administrazio orokorreko soldata arrakalaren azken diagnostikoa 2014ko datuetan oinarrituta egin zela, eta aurreikusita dagoela erkidegoko administrazio orokorreko eta haren erakunde autonomoetako soldata arrakalaren diagnostikoa eguneratzea 2025eko ekitaldirako. Hala ere, sailen eta aurrekontu programen gastuen azterketari buruzko atalean, *2025eko Soldata Arrakalaren aurkako Ekintza Plan*ean jasotako jarduketak sartu eta kuantifikatzen dira, hori guztia *Eusko Jaurlaritzaren soldata arrakala murrizteko 2030 Estrategia*ren esparruan; eta, era berean, GETaren eremu subjektiboan sartutako beste erakunde batzuetako soldata arrakalari buruzko azterlanak sartzen dira.

nahikoak eta proportzionalak dauden ebaluatzeko, eta benetako konpromiso politiko eta administratiboa dagoela erakusten du; genero eragina duten neurrietara bideratutako inbertsioaren kuantifikazio argirik ezean, txostenak adierazpenezko tresna huts bihurtzeko arriskua du, egiturazko aldaketarako tresna gisa eraginkortasuna galduta.

Ondorengo 8. grafikoan, GETean genero ikuspegia kontuan hartuta aztertu diren aurrekontu programen ehunekoa ageri da. Sailkapen horren buruan daude Katalunia, Gaztela-Mantxa eta Galizia, % 90etik gorakoa baitute ehuneko hori. Beheko eskalan daude Nafarroa (2025eko GETaren izaera bereziagatik) eta Asturiasko Printzerria (aipatu denez, berdintasun politikekin zuzenean lotutako bi aurrekontu programen genero eragina baino ez du ebaluatzen, eta horiek programa guztien % 2 dira, bien azterketa GETean sartuta). Kontuan izan behar da 8. grafikoan islatutako ehunekoa ez datorrela nahitaez bat GIAREN esparruan genero ikuspegitik ebaluatutako aurrekontu programen ehunekoarekin, AERK batzuek GETean horien hautaketa bat beterik ez baitute islatzen³⁷ (nabarmentzekoa da Andaluziaren kasua, zeinaren GETak G+ gisa kalifikatutako 54 programen azterketa islatzen baitu; aldiz, beren aurrekontu programazioan genero ikuspegia txertatzen duten programak 154 dira).

8. GRAFIKOA GET-EAN AZTERTUTAKO PROGRAMEN EHUNEKOA

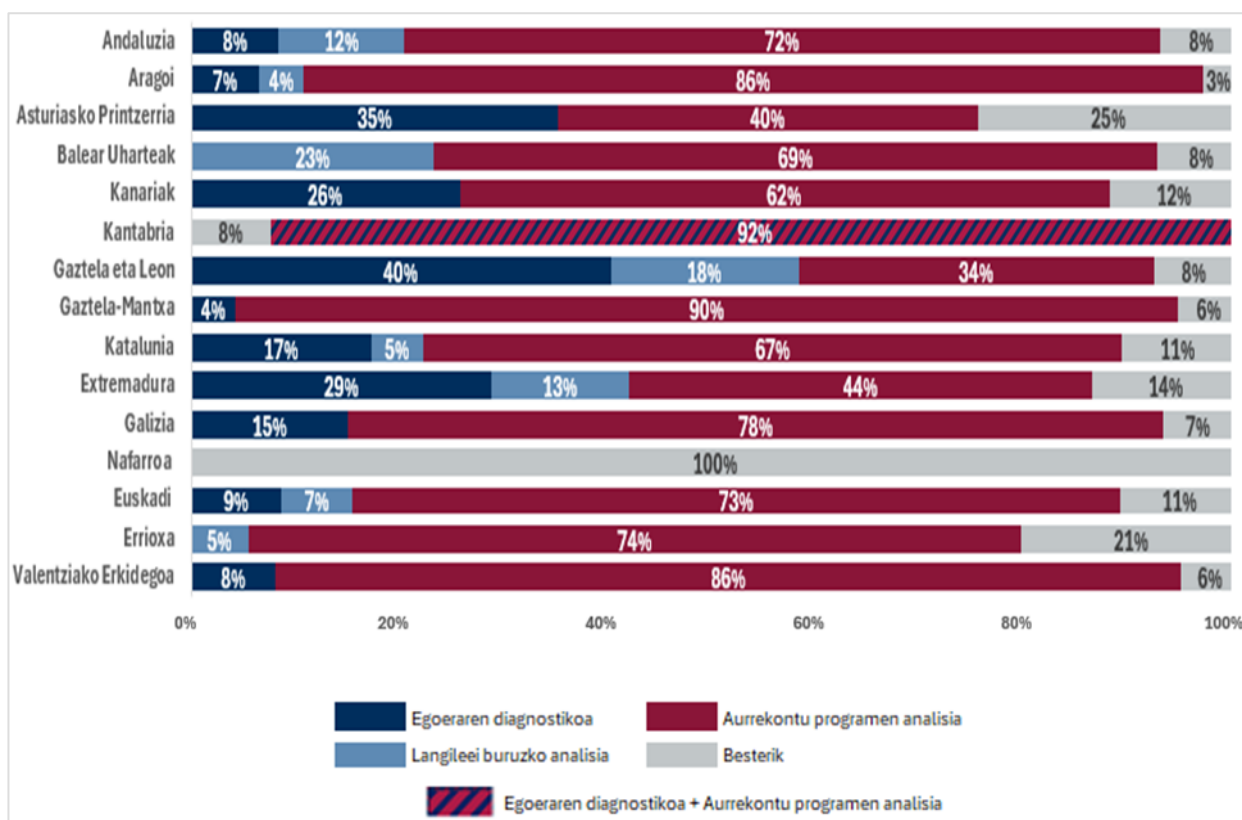
Iturria: Geuk egina. Aurrekontuetako programa guztien gainean kalkulaturako ehunekoa.

Programen arabera aurreko azterketarekin batera, lau AERKetako (Andaluzia, Gaztela-Mantxa, Extremadura eta Galizia) GETek genero eragin globalaren azken balorazio bat jasotzen dute, eta bertan ondorioztatzen da 2025erako aurrekontuen lege proiektuak genero eragin positiboa duela. Kanariar Uharteek ere balantze orokor bat egiten dute GETean, baina aurrekontu programetan egindako genero analisisian jartzen du arreta, eta ez aurrekontuek, oro har, generoan duten eraginean.

³⁷ Oro har, AERK horiek beren GETetan genero desberdinkerietan eragin handia duten programa giltzarrien azterketa sartzen dute, txostenetan aurkeztutako informazioa sinplifikatzearen eta horiek genero ikuspegitik garrantzi handiena duten programetan ardatzearen.

Azkenik, 9. grafikoan, GIAren 2. fase honetako analisiek dokumentu osoan duten pisu erlatiboa erakusten da: bertan, bereizita aztertzen dira lehen aipatutako hiru azterketa arlo nagusiak (egoeraren diagnostikoa, AERKeko administrazioaren zerbitzura dauden langileen banaketa, eta aurrekontu programen azterketa); aldiz, «beste batzuk» izenburupean, GETek barne har ditzaketen gainerako alderdiak biltzen dira, hala nola arau esparrua, metodologia, ondorioak edo hobetzeko proposamenak.

9. GRAFIKOA GET-EN EDUKI NAGUSIEN PORTZENTAJEKO BANAKETA

Iturria: Geuk egina. Ehunekoa = Aztertutako edukiari eskainitako orrialde kopurua / GETaren orrialde kopurua, guztira.

Kasu gehienetan, aurrekontu programen azterketa GETen edukiaren % 60 eta % 90 artekoa da, eta txosten horien muina dira. Asturiasko Printzerria, Gaztela eta Leon eta Extremadura dira azterketa honetara txostenaren % 60 baino gutxiago bideratzen duten erkidego bakarrak, abiapuntuko egoera eta langileen egoera aztertzeari garrantzi handiagoa ematen diotelako (aipamen berezia merezi du Nafarroak, aipatutako arrazoiengatik). Azkenik, Kantabriako GETa nabarmentzen da, non, lehen aipatu bezala, abiapuntuko egoeraren diagnostikoa aurrekontu programa bakoitzaren analisiaren barruan sartzen den.

II.5. AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA BATZUK

Aurrekontu plangintzaren fasean genero ikuspegia txertatzea, berez, funtsezko aurrerapena da ekitaterako bidean, aurrekontu zikloaren hasieratik aurrekontuen genero eraginari buruzko gogoeta sustatzen baitu. Hala ere, GIA emaitza zehatzetan islatzen dela bermatzeko, komeni da *ex post* ebaluazioekin osatzea, bereziki kontuan hartuta ikuspegi hori ezartzeko zein ondoriozko txostena egiteko erabili diren baliabide teknikoak, instituzionalak eta giza baliabideak.

Aurrekontu zikloaren etapa guztietan
genero ikuspegia txertatzea

Genero ikuspegiko aurrekontugintzaren ikuspegi aurreratuago bati onura dakarkio aurrekontu prozesuaren etapa guztietan genero ikuspegia txertatzeak: genero helburuek aurrekontuaren plangintza eta formulazioa orientatzen laguntzen dute; aurrekontua onartzeko fasean, genero eraginaren txostenak aurrekontuak eremu horretan duen eraginari buruzko informazioa ematen du; eta aurrekontua betearazteko eta kontrolatzeko faseetan, ea aurrekontu programek aurreikusitako genero eraginak lortzen ari diren ebaluatu daiteke, genero auditoretzen edo beste tresna batzuen bidez.

Genero ikuspegiko aurrekontugintzarako jardunbide onenak, ELGAn (ELGA, 2023)

Arlo horretan egindako egiaztapenen helburua honako gai hauei erantzutea izan da:

- 1) Aurreikusten al da *ex post* auditoretzak edo bestelako segimendu jarduketak egitea?
- 2) *Ex post* segimendu jarduketarik egin al da 2024ko ekitaldian?

Segimendua zer gairi buruzkoa den kontuan hartuta, azpiatal honetan egindako azterketa aurrekontuak egiteko esparruan GETa jaulkitzen duten hamabost AERKetari ardaztu da, hau da, AERK guztietan, salbu eta Madrilgo Erkidegoan eta Murtziako Eskualdean.

II.5.1. Aurreikusten al da organo independenteek genero auditoretzak edo bestelako segimendu jarduketak egitea? Egin al da horrelako jarduketarik?

Eremu honetako *ex post* ebaluazioen artean, genero auditoretzak nabarmendu behar dira, eta, bereziki, aurrekontu eremuan ardaztutakoak, besteak beste ea aurrekontuarekin finantzaturako programek genero berdintasuna lortzen laguntzen duten zehaztera bideratuta daudenak.

Genero auditoretzak egiteko bultzada AERK batzuen araudian jasota dago: hartara, Aragoiko, Balear Uharteetako, Kanarietako, Kataluniako, Extremadurako eta Nafarroako berdintasun legeek genero auditoretzak egitea bultzatzen dute GIA arautzean, eta Balear Uharteetako, Kataluniako eta Nafarroako arauak jasotzen dituzte aurreikuspen espezifikoagoak; izan ere, aurrekontu ekitaldi bakoitzaren amaieran, sailen eta mendeko erakundearen memorietan jasotako helburuak betetzeari buruzko genero auditoretzak egitea bultzatuko dela xedatzen dute. Kantabriaren kasuan, *Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordearen* araudi erregulatzailerak aurreikusten du Batzordeak berak sektore publiko autonomikoari buruzko genero auditoretzak egitea. Auditoretza

horien bidez, eduki ekonomikoa duten egintza guztietan generoagatiko berdintasuna aplikatzen dela egiaztatu nahi da.

Hala ere, 2024an ez da genero ikuspegia aurrekontuetan sartzeari buruzko auditoretzarik egin GETa egin duten 15 AERKetan, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere³⁸.

Andaluzian (erkidego hori aitzindaria izan zen aurrekontu eta genero auditoretzak egiten, eta duela gutxi arte etengabeko auditoretza prozesua izan zuen arlo horretan³⁹), 3/2024 Lege Dekretuaren bidez, kendu egin zen Genero Eraginaren Batzordea aurrekontuetan, eta auditoretza horiek egin ziren (onetsitako azken txostenak 2023koak dira), bai eta Andaluziako Kontuen Ganberak autonomia erkidegoko kontu orokorrari buruzko txostenean genero ikuspegia Andaluziako Juntaren aurrekontuan betetzen zela fiskalizatzeko eskakizuna ere. Hala ere, azterketa hori fiskalizazio txosten horren gastu aurrekontuaren arlora eraman da, irismen txikiagoarekin bada ere (ikus [II.8 eranskina](#), horri buruzko informazio gehiago nahi izanez gero).

II.5.2. Aurreikusi al da barne segimenduko jarduketak egitea genero ikuspegiko aurrekontugintzari dagokionez? Egin al da horrelako jarduketarik?

Programa bakoitzaren helburuak eta ekintzak kuantifikatzeko moduan zehaztu behar dira, haien segimendua egitearren, baina ez da aurreikuspen espezifikorik jasotzen —ez aurrekontu araudian, ez berdintasun planetan— ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko barne segimendua egiteari buruz, ez eta GIA prozesuaren beraren segimendua egiteko ere. Hala ere, eremu horretan segimendua egiteari buruzko aipamen hauek ikusten dira:

- Kantabrian, *Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordeak* aurrekontu-adierazleak ezartzeko ardura du, aurrekontuak egitean genero eraginaren segimendua, ebaluazioa eta kontrola egite aldera.
- Extremadurako berdintasun plan autonomikoak adierazten du aurrekontuak egitean eta haien segimendua egitean genero ikuspegia modu sistematizatu, iraunkor eta nahitaezkoan txertatzea ahalbidetuko duten ekintzak garatuko direla.

³⁸ Aztertutako AERKetako esku hartze orokorren 2024rako Auditoretza, Finantza Kontrol eta Ikuskapen Jarraituko Planek ez zuten jasotzen genero eraginaren arloko kontrol jarduketa espezifikorik aurrekontu autonomikoetan.

³⁹ 2024 arte, Andaluziako Berdintasun Legeak Aurrekontuetako Genero Eraginaren Batzordeari esleitzen zion sailetan eta erakunde instrumentaletan genero auditoretzak egitea eta genero ikuspegiaren aplikazioa ekitaldi bakoitzeko auditoretza planean sustatzea.

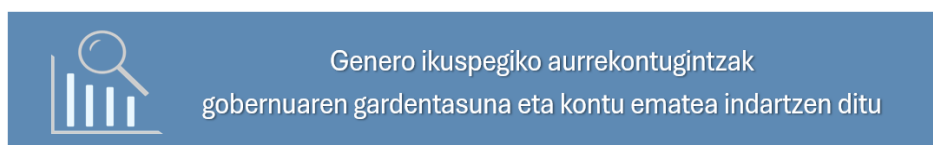
- Galiziako berdintasun plan autonomikoak adierazten du AERKeko aurrekontuei segimendua egin behar zaiela genero eraginaren ikuspegitik, gastu eta inbertsio politikek genero arrakaletan duten eragina ezagutzeko.
- Euskal Autonomia Erkidegoko 2025erako Aurrekontuen Lege Proiekturako zehaztaperen teknikoek aurreikusten dute genero ikuspegia aurrekontu prozesuan txertatzearen segimendua egitea, kudeaketa zentroek programen eragina aztertzeke betetzen duten fitxaren bidez.

Illo horretan, adierazleen bilakaerari buruzko informazioa ekitaldi bakoitzeko aurrekontu-adierazleen betearazpen txostenetan aztertu ohi da, eta aurrekontugintza prozesua berrelikatu; izan ere, oro har, zentro kudeatzaileek kontuan hartzen dute aurrekontu programen genero eragina aztertzeke. Ez dago jasota AERKek gai horri buruzko berariazko azterlan gehigarririk egin dutenik.

GIaren prozesuari berari buruzko segimendu jarduketeki dagokienez, adierazi behar da Kanariak lanean ari direla helburu horretara bideratutako sistema espezifiko bat diseinatzeko, eta, pixkanaka ezartzea aurreikusita dagoen arren, 2025eko GETak dagoeneko taula bat jasotzen du, aurrekontuaren genero eraginaren ebaluazioan erabilitako adierazle nagusien bilakaera laburbiltzen duena. Beste alde batetik, fiskalizazioa garatu bitartean, Andaluziak, Gaztela-Mantxak, Kataluniak, Nafarroak eta Errioxak auzitegi honi adierazi diote lanean ari direla arlo horretako hainbat segimendu jarduketatan, dela beren berdintasun planen ebaluazioaren esparruan (Gaztela-Mantxa), dela ekimen espezifikoaren esparruan (Andaluzia, Katalunia, Nafarroa eta Errioxa).

II.6. GARDENTASUNA

ELGAK adierazten duenez, genero ikuspegiko aurrekontugintzak gobernuaren gardentasuna eta kontu ematea hobetu ditzake, jardunbide horri esker uler baitaiteke nola erabiltzen den aurrekontua berdintasuna sustatze aldera. Hala ere, horretarako, funtsezkoa da aurrekontuaren genero eraginari buruzko informazioa argitaratzea.

Aurrekontuak genero berdintasunean duen eraginari buruzko gardentasunak kanpoko alderdi interesdunei —hala nola parlamentuari eta herritarrei— laguntzen die ulertzen nola erabiltzen duen gobernuak aurrekontua genero helburuak lehenesten eta lortzen direla bermatze aldera.

Aurrekontuak genero berdintasunean duen eraginari buruzko informazioa argitaratu behar da, aurrekontu gardentasuna hobetearren, eta gobernuak aurrekontua genero helburuetan aurrera egiteko erabiltzen ari den moduari buruzko kontu ematea eta konpromiso publikoa areagotzeko. Informazio hori finantza informazioarekin batera aurkeztu beharko litzateke, parlamentuari aurkeztutako urteko aurrekontuaren zati gisa.

Genero ikuspegiko aurrekontugintzarako jardunbide onenak, ELGAN (ELGA, 2023)

AERKen legegintza eskumenak kontuan hartuta, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzko 2013ko abenduaren 9ko 19/2013 Legeak ezartzen du, aztertutako gaiari dagokionez, aurrekontuak behintzat argitaratu beharko direla (8.d artikulua). Aurrekontu informazioaren arloko gardentasunari buruzko araudi hori —oinarrizkoa— AERKek onetsitako berezko legeriarekin osatzen da.

Gai horri dagokionez, honako alderdi hauek egiaztatu dira:

- 1) AERKeko legeriak aurrekontuen genero eraginari buruzko informazioa argitaratzera behartzen al du?
- 2) AERKek aurrekontuen genero eraginari buruzko informazioa argitaratzen al dute?

A) AURREKONTUEN GENERO ERAGINARI BURUZKO INFORMAZIOA ARGITARATZEA: ESPARRU JURIDIKOA

AERKek onetsitako gardentasun legeetan arautzen da publiko egin beharreko ekonomia, finantza eta aurrekontu informazioa⁴⁰, Gaztela eta Leonen kasuan izan ezik. Hala ere, bost kasutan soilik (Asturiasko Printzerria, Gaztela-Mantxa, Galizia, Nafarroa eta Valentziako Erkidegoa) ondorioztatzen da GETa argitaratzeko betebeharra aurrekontu informazioari buruzko erregulazio horretatik. Kataluniaren kasuan, berriz, Administrazioak «txosten eta azterlanei» buruzko informazioa publiko egiteko duen betebeharrak orokorretik dator hori, erkidegoak berak alegazioen izapidean adierazi duenez.

Publizitate aktiboaren betebeharrak hori jasotzen duen beste araudi autonomiko bati dagokionez, Andaluziako Juntaren Ogasun Publikoaren Lege Orokorren testu bategina onesten duen 2010eko martxoaren 2ko 1/2010 Legegintzako Dekretuko 36. artikulua adierazten du Andaluziako Parlamentuari entregatzen zaion aurrekontuen lege proiektuari buruzko dokumentazio guztia, bidali ondoren, Gardentasunaren Atarian argitaratuko dela.

Ondorioz, GETa egiten duten hamabost AERKetatik, sei behartuta daude hura argitaratzera.

B) AURREKONTUEN GENERO ERAGINARI BURUZKO INFORMAZIOA ARGITARATZEA

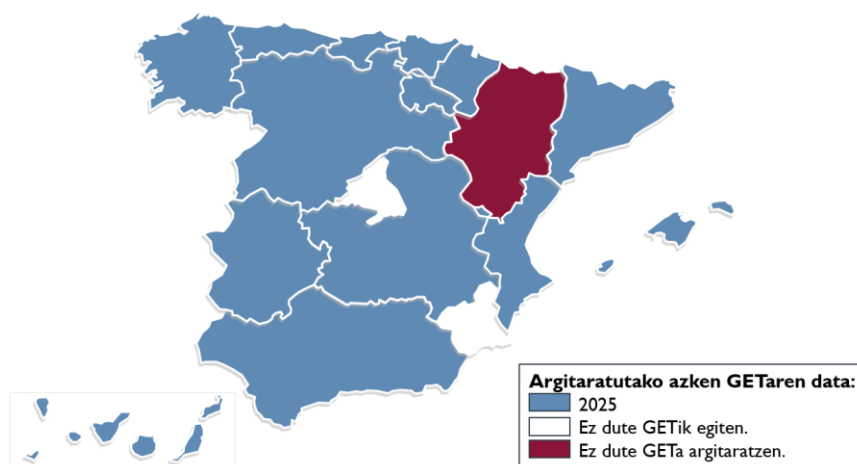
Aurrekontuak egitearen esparruan GETa jaulkitzen duten hamabost AERKek argitaratutako dokumentazioa aztertu da, bai eta ea AERKetako gardentasun atarien bidez eskuratu daitekeen ere.

Egiaztapenak egin ziren egunean (2025eko ekaina), Aragoi zen GETak modu egonkorrean argitaratu ez ziren erkidego bakarra. Bere alegazioetan, erkidego horrek adierazi du GETa aurrekontuen lege proiektua izapidetzeko fasean baino ez zela argitaratzen bere gardentasun atarian, eta ataritik kendu zela aurrekontuak onetsi ondoren, haren edukiak ez dituelako jasotzen sartutako parlamentu zuzenketak. Hala ere, fiskalizazio honen ondorioz, erkidego hori txosten horiek

⁴⁰ Aztertutako gardentasun legeak [II.9 eranskinean](#) zerrendatu dira. 2025eko aurrekontuen GETa egiteko aldiari, Balear Uharteetako eta Euskal Autonomia Erkidegoko gardentasun legeak egiten ari ziren.

etengabe argitaratzen hasi da. Aztertutako gainerako hamalau AERKetan, 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu dela egiaztatu da⁴¹.

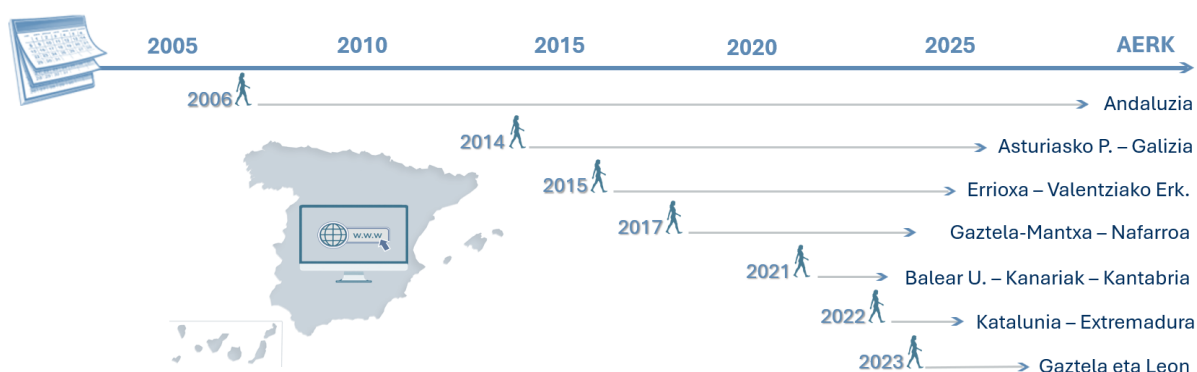
10. GRAFIKOA GENERO ERAGINARI BURUZKO AZKEN TXOSTEN ARGITARATUA

Iturria: Geuk egina (auditorretza egiaztapenen data: 2025eko ekaina).

Oro har, erkidego horietako aurreko aurrekontuetako GETak ere kontsulta daitezke, eta, horri esker, arlo honetako bilakaera azter daiteke: zazpi AERKetan, GETen historikoa 2020a baino lehenagoko ekitaldiak ere barne hartzen ditu. Andaluzia nabarmentzen da, erkidego horretan kontsultagai jarrita baitaude jaulkitako GET guztiak, 2006tik hasita. Salbuespen bakarra Euskal Autonomia Erkidegoa da; izan ere, haren webgunean orain arte emandako azken GETa baino ez da argitaratzen.

11. GRAFIKOA AERK-EK ARGITARATUTAKO GENERO ERAGINARI BURUZKO TXOSTENEN HISTORIKOA

Iturria: Geuk egina (auditorretza egiaztapenen data: 2025eko ekaina).

⁴¹ Katalunian 2025eko aurrekontuei buruzko GETa argitaratzeari dagokionez, ikus erkidego horri buruzko azalpen oharra, 10. koadroaren xehetasunean jasoa.

Gardentasun atariak dira herritarrek administrazio publikoen kudeaketari eta funtzionamenduari buruzko informazioa eskuratzeko bide ofizial nagusia. Egiaztatu da txosten horiek argitaratzen dituzten hamalau AERKetako GETak eskuragarri daudela AERKen gardentasun atarien bidez. Nafarroan, gainera, Nafarroako Berdintasunerako Institutuak Nafarroako Aurrekontu Orokorrei buruzko Foru Lege Proiektuaren GETari buruz egindako oharren txostena argitaratzen da.

GETa aurrekontu orokorren lege proiektua onetsi ondoren argitaratu ohi da. Oro har, informazioa 3 eta 8 klik arteko tarte batean dago gardentasun atariaren orri nagusitik, eta tarte hori onargarria da, nahiz eta Gaztela eta Leonen 9 klik behar diren dokumentazioa eskuratzeko.

Beste alde batetik, nabarmentzekoa da nabigazio intuitiboa eta eskuragarri dagoen informazio zabala, Andaluziaren kasuan. AERK horretan, gardentasun ataria Ekonomia, Ogasun eta Europako Funtsen Kontseilaritzaren webguneari lotuta doa. Webgune horretan, «genero ikuspegiko aurrekontuei» buruzko atal espezifiko bat dago, eta, bertan, gai horri buruzko informazio zabala ematen da, jaulkitako GETetatik harago doana.

Era berean, aztertu da ea informazioa desgaitasuna duten pertsonentzat irisgarria izateko moduan argitaratu den. Soilik Asturiasko Printzerriak, Kanariar Uharteek, Gaztela-Mantxak eta Galiziak eskaintzen dituzte irakurketaren ordeko metodoak, orrialdeko datuak entzuteko aukera emanda.

Azkenik, adierazi behar da txosten hau alegazioetara igorri ondoren, Aragoik 2024rako aurrekontuaren eta aurreko ekitaldiei dagozkien (zehazki, 2020tik aurrerakoak) GETa argitaratu duela gardentasun atarian.

III. ONDORIOAK ETA GOMENDIOAK

ESPARRU JURIDIKO ETA ESTRATEGIKOARI DAGOKIONEZ

1. AERK guztiek sartu dute, lege mailako beren araudi autonomikoan, beren legeen eta arau xedapenen izapidetzean genero eraginaren ebaluazioa egiteko beharra, Madrilgo Erkidegoak izan ezik, gai hori Gobernu Kontseiluaren 2021eko martxoaren 24ko 52/2021 Dekretuaren bidez arautu baitu ([II.1.1 epigrafea](#)).
2. Gainera, hamahiru AERKek berariaz sartu dute beren araudi autonomikoan, lege mailarekin, aurrekontuak egiteko prozesuan genero eragina ebaluatzeko betebeharra, eta, horrela, indartu egin dute aurrekontuen legerako eskakizun hori. Horietako zazpitan, betebeharrak hori berdintasun legean ezarri da (Balear Uharteak, Kanariak, Extremadura, Galizia, Nafarroa, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Errioxa); erkidego batean, ogasunaren legean jaso da (Valentziako Erkidegoa); gainerako bostek, berriz, betebeharrak hori arautu dute bai berdintasun legean, bai ogasun legean (Andaluzia, Aragoi, Kantabria, Gaztela-Mantxa eta Katalunia) ([II.1.1 epigrafea](#)).

3. Bestalde, lau AERKetako (Asturiasko Printzerria, Gaztela eta Leon, Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea) lege mailako araudi autonomikoak ez dio erreferentzia espliziturik egiten aurrekontu legearen genero eraginaren ebaluazioari ([II.1.1 epigrafea](#)):
 - a. Asturiasko Printzerriaren eta Gaztela eta Leongo Printzerriaren kasuan, erkidego horiek genero eragina ebaluatzeko txosten baten aurrekontuekin batera aurkeztu dute, lege mailako arau xedapenak egiteari buruz oro har xedatutakoa betetzearen.
 - b. Madrilgo Erkidegoan, ogasunari buruzko legeko 49. artikulua ez du GETa jasotzen, aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztu behar den dokumentazioaren artean, nahiz eta 52/2021 Dekretuak aurreikusten duen generoak lege mailako arauen aurreproiektuak eta proiektuak izapidetzean izango dituen eragin sozialen azterketa bat egitea.
 - c. Murtziako Eskualdean, Murtziako Eskualdeko Presidentearen eta Gobernu Kontseiluaren Estatutuari buruzko 2004ko abenduaren 28ko 6/2004 Legeko 46. artikulua xedatzen duenez, lege aurreproiektuekin batera arau eraginaren azterketari buruzko memoria bat aurkeztu behar da, eta horren barruan GETa sartuko da. Eskakizun hori betetzeko, luzaroan, erkidegoak GETa aurkeztu zuen aurrekontuekin batera. Hala ere, 2017ko aurrekontuetatik aurrera, interpretatzen du betebeharrak hori ez zaiola aplikatu behar aurrekontuen legearen aurreproiektuari, baizik eta Ogasun Legeko 31. artikuluan aipatutako dokumentazioarekin batera aurkeztu behar dela soilik (bertan ez da AEAM bat sartzen).
- LEHEN GOMENDIOA:** Asturiasko Printzerriko, Gaztela eta Leongo, Madrilgo Erkidegoko eta Murtziako Eskualdeko legegintza eskumenak dituzten organoei gomendatzen zaie beren ogasun legeetan sar dezatela beren aurrekontuen lege proiektuekin batera genero eraginaren txostena aurkezteko betebeharra. Horrek arlo horretako lege esparruak indartzen lagunduko lieke, eta, lehenengo bi erkidegoei dagokienez, jarraitutako aurrekontu praktikara egokitzen.
4. Aurrekontuak egiteko urtero ematen diren arauetan —eta, bereziki, 2025eko ekitaldikoetan— jasotako xedapenei dagokienez, horietan guztietan aurrekontuaren genero eraginaren ebaluazioa aipatzen da, prozesu horretan sortutako informazioa aurrekontuen legearen aurreproiektuarekin batera joango dela xedatzen baita, salbuespen bakarra Madrilgo Erkidegoa izanik ([II.1.1 epigrafea](#)).
 5. Kanarietan izan ezik, fiskalizatutako aldiaren indarrean zeuden gainerako berdintasun estrategia autonomikoek genero ikuspegiko aurrekontugintzari buruzko aurreikuspenak jasotzen zituzten (Andaluzia, Aragoi, Asturiasko Printzerria, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Extremadura, Galizia, Madrilgo Erkidegoa, Nafarroa, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Errioxa), eta horrek indartu egiten du erakundearen konpromisoa eremu horretan ([II.1.2 epigrafea](#)).
 6. Berdintasun estrategia edo plana duten AERK guztiek —Errioxak izan ezik— adierazi dute beren aurrekontugintzan kontuan hartzen dituztela berdintasun helburu estrategikoak, eta alderdi hori, gainera, GETetan islatu ohi dela. Aurrekoak aurrekontugintzaren eta genero berdintasuneko helburuen arteko lotura indartzen du, gobernu politika koherenteagoa eta aurrekontu erabaki informatuagoak lortzen lagunduz ([II.1.2 epigrafea](#)).

ERAKUNDE ESPARRUARI DAGOKIONEZ

7. Nafarroan izan ezik, AERK guztietan (alde batera uzten dira Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea, ez baitute GETik jaulkitzen) aurrekontuen arloan eskumena duen ZNak funtsezko zeregina betetzen du genero ikuspegiko aurrekontugintzan (GIA). Aurrekontuen arloko funtsezko eragile horrekin batera, berdintasun institutuek (bederatzi AERK) eta/edo berdintasunaren arloan eskumena duten ZNek (zortzi AERK) ere parte hartu ohi dute prozesu horretan: hartara, eta Aragoi izan ezik, berdintasunaren arloan eskumenak dituzten eragile mota horiek dituzten gainerako erkidegoetan, horietako batek gutxienez GIA prozesuan esku hartzen du ([II.2.1 epigrafea](#)).
8. Jardunbide egokitze aipatzekoa da bost AERKek (Kanariak, Kantabria, Gaztela-Mantxa, Extremadura eta Valentziako Erkidegoa) batzorde espezifikoak sortu dituztela beren GIA garatzeko eta ezartzeko; horrela, eremu horretako esparru instituzionala indartu dute. Andaluziak, bestalde, *Genero Eraginaren Batzordea* ezabatu zuen 2024an, estrategiaren heldutasuna eta lehendik zeuden koordinazio tresnak zirela-eta 2004an eraturako kide anitzeko organo horren bultzada jada behar ez zela iritzita ([II.2.1 epigrafea](#)).
9. Genero ikuspegiko aurrekontugintzaren lidergoari eta sustapenari dagokienez, bi AERKetan, prozesu hori berdintasunaren eremutik soilik gidatzen da (Asturiasko Printzerria eta Nafarroa); hiru AERKetan, berriz, lidergo hori batera gauzatzen da, aurrekontuen eta berdintasunaren eremutik (Balear Uharteak, Katalunia eta Galizia). Hala ere, arau orokorra da prozesu hori aurrekontu eremutik modu unitarioan gidatzea (gainerako hamar AERKen kasua da) ([II.2.2 epigrafea](#)).
10. GETaren jaulkipenari dagokionez, hiru AERKetan, berdintasunaren eremuko organoek egiten dute GETa (Asturiasko Printzerria, Balear Uharteak eta Nafarroa); Galizian, berriz, aurrekontu eremuan txertatutako organo batek eta berdintasunaren eremuan txertatutako beste batek batera jaulkitzen dute GETa. Gainerako hamaika AERKetan, aurrekontu eremuko eragileek jaulkitzen dute GETa ([II.2.2 epigrafea](#)).

ESPARRU METODOLOGIKOARI ETA HURA BEHAR BEZALA EZARTZEKO HARTUTAKO NEURRIEI DAGOKIENEZ

11. Behar bezala dokumentatutako esparru metodologiko bat izateak aurrekontugintza prozesuan genero ikuspegia modu homogeneoan aplikatzen laguntzen du, eta aurrekontu jardunbide hori instituzionalizatzen laguntzen du: ildo horretan, hiru AERKek izan ezik (Asturiasko Printzerria, Extremadura eta Galizia), aurrekontuekin batera GETa aurkezten duten gainerako hamabi erkidegoek metodologia esparru propioak dituzte, eta esparru horiek hainbat indarraldi eta izaeratako euskarri anitzen bidez dokumentatuta daude formalki (Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea kanpo uzten dira, GETa jaulkitzen ez dutelako) ([II.3.1 epigrafea](#)).
12. Bereziki tresna metodologiko horien izaera espezifikoari dagokionez, hamaika AERKek (Andaluzia, Aragoi, Balear Uharteak, Kanariar Uharteak, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Nafarroa, Euskal Autonomia Erkidegoa, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa) berariaz diseinatutako tresnak dituzte generoak aurrekontuetan duen eragina ebaluatzeko. Edukia aztertuta, nabarmentzekoak dira Nafarroako orientabide metodologikoak, integratzaileak direlako (hala ere, erkidego hori gogoeta egiten ari da bere GIaren ereduari eta helburuei buruz, bere esparru metodologikoan hobetu beharreko zenbait arlo identifikatu ondoren); Kanariar Uharteak, Euskal Autonomia Erkidegoak eta Valentziako Erkidegoak garatutako tresnak (oso jarraibide zehatzak dituzte aplikazio praktikorako); eta Andaluziak garatutako metodologia,

programak G+ proiektuaren esparruan sailkatzearen. Bestalde, Kantabriak aplikatzen duen esparru metodologikoan, oro har, edozein arau xedapenen izapidetzean genero eraginaren ebaluazioa arautzen da, eta ez ditu erregelamenduz garatu aurrekontuen legearen aurreproiektuaren GETaren edukia eta prozedura, haren berdintasun legeko 23. artikulua xedatzen duenez ([II.3.1 epigrafea](#)).

BIGARREN GOMENDIOA: Genero ikuspegia duten aurrekontuak egiteko tresna metodologiko espezifikorik ez duten erkidegoetako organo eskudunei gomendatzen zaie horrelako tresnak gara ditzatela, aurrekontu plangintzako prozesuaren konplexutasun teknikoari erantzungo dioten baliabide teknikoak eduki ahal izatearren eta kudeatzaile publikoei genero eragina eraginkortasunez eta sistematikoki ebaluatzen laguntzearen.

13. Aipatutako tresna metodologiko horiekin batera, GETa jaulkitzen duten AERK gehienek arlo horretako formakuntza ematen diete beren langileei: hartara, 2023an eta 2024an, hamaika AERKek (Andaluzia, Aragoi, Kanariak, Kantabria, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Galizia, Nafarroa, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa) aurrekontuen genero eraginaren ebaluazioari buruzko formakuntza jarduerak egin zituzten, eta horietako bik (Andaluzia eta Aragoi), gainera, sentsibilizazio ekintzak egin zituzten aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz. Bestalde, Asturiasko Printzerrian eta Extremaduran izan ezik, GETa jaulkitzen duten gainerako hamahiru AERKek adierazi zuten kontsultarako edo aholkularitzarako funtzioak zituzten organoak edo unitateak zituztela, eta langileei laguntzen zietela aurrekontu programen ebaluazioan ([II.3.2 epigrafea](#)).

GENERO ERAGINARI BURUZKO TXOSTENEI DAGOKIENEZ

14. Guztira hamabost autonomia erkidegok jaulkitzen dute GETa aurrekontuak egitearen esparruan: Aragoi eta Katalunian egindako azken GETa 2024rako aurrekontuei buruzkoa da; gainerako kasuetan, berriz, azken GETa 2025erako aurrekontuei buruzkoa da (Andaluzia, Asturiasko Printzerria, Balear Uharteak, Kanariak, Kantabria, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Extremadura, Galizia, Nafarroa, Euskal Autonomia Erkidegoa, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa). Andaluzia izan zen aurrekontu jardunbide hori hartu zuen lehen erkidegoa (2006ko GETa), eta Kantabria izan zen jardunbide hori berrikien ekin ziona (2021eko GETa). Hamabost AERK horiek etengabe egin dute GET hori, txosten hori aurrekontuak egiteko prozesuan sartu zutenetik ([II.4.1 epigrafea](#)).
15. GETik jaulkitzen ez duten AERK bakarrak Madrilgo Erkidegoa eta Murtziako Eskualdea dira: nahiz eta Madrilgo Erkidegoak 2025eko aurrekontuen lege proiektuarekin batera ez duen aurkeztu GETa, erkidego horrek generoaren faktorea sartu du aurrekontugintzan, generoaren araberako aurrekontu-adierazleak banakatuta, adierazle motak aukera ematen duenean. Iraganean (2018 eta 2022 artean), hainbat parlamentu ekimenen ondorioz, Madrilgo Erkidegoak aurrekontuekin batera GETa aurkeztu zuen. Bestalde, Murtziako Eskualdeak ere ez zituen jaulki ez aipatu GETa, eta ez 2025erako aurrekontuak egiteko prozesua arautzen duten xedapenetan aurreikusi diren genero eraginari buruzko memoriak. 2005/2016 aldian, erkidego horrek GETa jaulki zuen, baina oso eduki laburrekoa, arestian aipatutako 6/2004 Legeko 46. artikuluan jasotako eskakizunari erantzuteko ([II.4.1 epigrafea](#)).

16. Nafarroako 2025eko GETa berezia da aurreko txostenekin alderatuta, erkidego hori 2024an murgilduta zegoen hausnarketa metodologikoa dela kausa: horren ondorioz, eta aurreko txostenetan ez bezala, egindako azken GETak ez du 2025eko aurrekontuen genero eraginaren ebaluaziorik; aitzitik, Erkidegoko GIAri eta eremu horretan hautemandako beharrei buruzko hausnarketa estrategikoa du ardatz. Hala, 2025eko GETaren edukia Nafarroak txosten horretan tradizionalki jasotakotik aldentzen da, ez baititu jasotzen ez abiapuntuko egoeraren azterketa, ez AERKeko administrazioaren zerbitzura dauden langileen azterketa, ez aurrekontu programen analisia genero helburuen, jarduketan eta adierazleen bidez ([II.4.2 epigrafea](#)).
17. Gainerako 14 GETei dagokienez ([II.4.2 epigrafea](#)):
 - a. Hamar AERKetan (Andaluzia, Aragoi, Balear Uharteak, Kanariak, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Galizia, Euskal Autonomia Erkidegoa, Errioxa eta Valentziako Erkidegoa), aurrekontu programa guztiei edo, Errioxaren kasuan, aurrekontu programa bakoitzean sartzen diren jardueren genero iragazki bat aplikatzea da GETa egiteko abiapuntua. Gainerako lau AERKetan (Asturiasko Printzerria, Kantabria, Gaztela eta Leon eta Extremadura), ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa beste bide batzuetatik zehazten da.
 - b. Balear Uharteetan izan ezik, gainerako GETetan abiapuntuko egoera aipatzen da (emakumeen eta gizonen egoera soziala, ekonomikoa eta politikoa). Zortzi AERKetan, GETek AERKeko administrazioaren zerbitzura dauden langileak genero ikuspegitik ere aztertzen dituzte (Andaluzia, Aragoi, Balear Uharteak, Gaztela eta Leon, Katalunia, Extremadura, Euskadi eta Errioxa). Azkenik, 14 AERK horien txostenek beren aurrekontu programen genero azterketa jasotzen dute, genero helburuen, jarduketan eta adierazleen bidez: arau orokor horren salbuespen dira Gaztela-Mantxa eta Euskal Autonomia Erkidegoa (ez dute generoari buruzko adierazlerik barne hartzen GETaren barruko aurrekontu programen azterketan), Katalunia (ez ditu helburuak barne hartzen) eta Asturiasko Printzerria (ez du GETean barne hartzen jarduketarik eta adierazlerik).

AUDITORETZEI ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA BATZUEI DAGOKIENEZ

18. Nahiz eta genero ikuspegia duten aurrekontuak egitea, berez, aurrerapauso garrantzitsua den berdintasunaren instituzionalizazioan, komenigarria da segimendu, ebaluazio eta auditoretza mekanismoekin batera egitea, politika publikoek emakumeengan eta gizonengan duten benetako eragina neurtu ahal izateko; izan ere, halakorik ezean, GETak benetako gaitasun eraldatzailerik gabeko ariketa analitiko bihurtzeko arriskua du. Hala ere, gutxi dira genero ikuspegia aurrekontu zikloaren fase honetan txertatzeko urratsak egin dituzten AERKak:
 - GIAren arloko araudi autonomikoak genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenak jasotzen ditu zazpi AERKetan: Aragoi, Balear Uharteetan, Kanarietan, Katalunian, Extremaduran eta Nafarroan aurreikuspen horiek bakoitzaren berdintasun legean sartzen dira; Kantabrian, berriz, *Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordearen* araudi erregulatzaileak aurreikusten du sektore publiko autonomikoan genero auditoretzak egitea. Hala ere, 2024an ez da gai horri buruzko auditoretzarik egin ezein erkidegotan, ez eta organo independenteek *ex post* egindako beste ebaluazio edo kontrolik ere. Andaluzia aitzindaria izan zen aurrekontu eta genero auditoretzak egiten, eta 2024a arte auditoria prozesu jarraitua izan zuen arlo horretan. Hala ere, 2024an kendu egin zen Genero Eraginaren Batzordea erkidego horretako aurrekontuetan, bai eta auditoretza horiek egitea ere; beraz, onetsitako azken auditoretza txostenak 2023koak dira ([II.5.1 epigrafea](#)).

- Oro har, aurrekontu araudian eta berdintasun planetan ere ez da aurreikuspenik jasotzen barne segimendu bat egiteko, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna edo GIA prozesua bera benetan hobetzen duen ebaluatze aldera; eta Kantabria, Extremadura, Galizia eta Euskal Autonomia Erkidegoa dira gai horri buruzko aipamen puntual batzuk egiten dituzten erkidego bakarrak. Nolanahi ere, sei erkidegok adierazi dute lanean dihardutela eremu horretako hainbat segimendu jarduketatan (Andaluzia, Kanariak, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Nafarroa eta Errioxa) ([II.5.2 epigrafea](#)).

HIRUGARREN GOMENDIOA: Genero ikuspegiko aurrekontugintzan erabilitako baliabide teknikoak, instituzionalak eta giza baliabideak kontuan hartuta, AERKetako organo eskudunei gomendatzen zaie balora dezatela aurrekontu jardunbide horren ondorioz emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren alde benetan izandako hobekuntzari buruzko ex post ebaluazioak bultzatzeko aukera. Horri esker, egiaztatu ahal izango litzateke ea berdintasunaren arloan benetako aurrerapenak sortzen dituen; eta, gainera, ikuspegi hori aurrekontu ziklo osoan ezartzen lagunduko luke. Horrez gain, ebaluazio horien emaitzak argitaratzeak lagundu lezake esparru horretan erkidegoen artean elkarrengandik ikasten eta jardunbide egokiak trukatzeko.

GARDENTASUNARI DAGOKIONEZ

19. Zazpi AERKetan, aurrekontuen GETa argitaratzeko betebeharra gardentasunaren arloko araudian (Asturiasko Printzerria, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Galizia, Nafarroa eta Valentziako Erkidegoa) edo ogasunaren legean (Andaluzia) ezarritakotik dator ([II.6 azpiatala](#)).
20. GETa egiten duten hamabost AERKetan, jaulkitako azkena argitaratu dela egiaztatu da, bai eta, Euskal Autonomia Erkidegoan izan ezik, txosten horien historiko bat kontsultatzeko aukera ere. Auditoretza egiaztapenak egin zirenean (2015eko ekaina), Aragoiko GETak ez zeuden argitaratuta modu egonkor eta iraunkorrean; baina, txosten hau alegazioetara igorri ondoren, erkidegoak modu iraunkorrean argitaratu ditu GETak ([II.6 azpiatala](#)).

Madrilén, 2025eko urriaren 23an.

LEHENDAKARIA

Enriqueta Chicano Jávega

TRIBUNAL DE CUENTAS

ERANSKINEN ZERRENDA

I.	PLAN ESTRATEGIKOA BETETZEA ETA METODOLOGIA.....	73
I.1	KONTUEN AUZITEGIAREN 2024/2027 PLAN ESTRATEGIKOAREN HELBURUAK ETA NEURRIAK	73
I.2	FISKALIZAZIOAREN METODOLOGIA.....	74
II.	FISKALIZAZIOAREN ETA JARDUNBIDE EGOKIEN EMAITZEI BURUZKO INFORMAZIO ZEHATZA.....	75
II.1	ARAU ESPARRUA	75
II.2	AURREKONTUETAKO GENERO ERAGINAREN BATZORDEAK	78
II.3	AURREKONTUAK GENERO IKUSPEGIAREKIN EZARTZEKO ARDURA DUTEN ORGANOAK, AUTONOMIA ERKIDEGO BAKOITZEAN	81
II.4	GENERO ERAGINARI BURUZKO TXOSTENA EGITEAN APLIKATUTAKO TRESNA METODOLOGIKOAK	84
II.5	GENERO IKUSPEGIZKO AURREKONTUKO SENTSIBILIZAZIO PLANA, ANDALUZIAN (2022-2026)	86
II.6	ANDALUZIA: G+ ESKALA ETA HORREN ARABERAKO ESKAKIZUNAK.....	87
II.7	GENERO IKUSPEGIA AURREKONTUETAN SARTZEKO ESTRATEGIARI BURUZ NAFARROAK DISEINATUTAKO SEGIMENDU SISTEMA	88
II.8	ANDALUZIAN GARATUTAKO <i>EX POST</i> JARDUKETAK	89
II.9	GARDENTASUNARI BURUZKO LEGE AUTONOMIKOAK	91
III.	AUTONOMIA ERKIDEGO BAKOITZEKO EMAITZA NAGUSIEN INFORMAZIO FITXAK	92

I. PLAN ESTRATEGIKOA BETETZEA ETA METODOLOGIA

I.1 eranskina

KONTUEN AUZITEGIAREN 2024/2027 PLAN ESTRATEGIKOAREN HELBURUAK ETA NEURRIAK

1. HELBURU ESTRATEGIKOA: FUNTS PUBLIKOAK ERAGINKORTASUNEZ, EFIZIENTZIAZ ETA GARDENTASUNEZ KUDEATZEN LAGUNTZEA

1. JARDUKETA ILDOA: Garrantzi soziala duten gaien eta kudeaketa publikoaren arrisku arlo nagusien gaineko jarduketa fiskalizatzaileak bultzatzea, ebaluazio ikuspegia sustatuz:

- Gizartean garrantzia duten fiskalizazio jarduketak lehenestea, egoera ekonomikoa kontuan hartuta.
- Politika publiko handien gaineko fiskalizazioak egin daitezen bultzatzea.

2. JARDUKETA ILDOA: Kontuen Auzitegiaren fiskalizazio jarduketan plangintza hobetzea:

- Fiskalizazio espresa egin dadin bultzatzea.

3. JARDUKETA ILDOA: Kudeaketa publikoan gardentasuna, genero berdintasuna eta sostengagarritasuna hobetu daitezen sustatzea:

- Kontuen Auzitegiaren fiskalizazio jarduketetan gardentasunaren, ingurumen sostengagarritasunaren eta genero berdintasunaren zeharkako helburuen fiskalizazioa bultzatzea.
- Kontuen Auzitegiak gardentasunaren, ingurumen sostengagarritasunaren eta genero berdintasunaren arloko berariazko fiskalizazioak egin ditzan sustatzea.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

FISKALIZAZIOAREN METODOLOGIA

1. SARRERA

Lanak gauzatzean, Kontuen Auzitegiaren Fiskalizazio Arauak erabili dira, eta fiskalizazioaren emaitzen euskarri diren datuak eta informazioak lortzeko beharrezko jo diren egiaztapen eta proba guztiak —bai funtsezkoak, bai betetze arlokoak— egin dira, helburu bakoitzari dagokionez. Gainera, oro har onartutako auditoretza teknikak erabili dira.

Auditoretza lanak Kontuen Auzitegiak egin ditu, eta egoki iritzitako koordinazio eta lankidetzak neurriak hartu dira KKOAekin, Nafarroari buruzko lanetan izan ezik.

Azterketa horretarako erabilitako datuak 2025eko otsailean bildu ziren, galdetegi baten bidez. Galdetegi horren edukia eta bidaltzeko modua Kontuen Auzitegiak egin zituen, eta informazioa egoitza elektronikoaren bidez bildu zen, Nafarroaren kasuan izan ezik. Lortutako emaitzek datu konparagarriak eta AERK guztiei buruzkoak erakusteko aukera ematen dute.

2. NAFARROARI BURUZKO ANALISIAN ERABILITAKO METODOLOGIA

AERKeko aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruzko azterketa orokorrari buruzko lanak Nafarroako Kontuen Ganberak egin ditu.

Azterketa horretarako erabilitako datuak 2025eko otsailean bildu ziren, Kontuen Auzitegiak gainerako AERKetarako egindako galdetegi beraren bidez, kanpo kontroleko organoarekin adostu ondoren.

Kontuen Auzitegiak sistematizatu eta finkatu egin du Nafarroako Kontuen Ganberak bildu eta aztertutako informazioa, eta gainerako auditoretza emaitzei gehitu die.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

II. FISKALIZAZIOAREN ETA JARDUNBIDE EGOKIEN EMAITZEI BURUZKO INFORMAZIO ZEHATZA

II.1 eranskina – 1/3

ARAU ESPARRUA

A) Lege mailako araudia, aurrekontuen legea izapidetzean genero ikuspegia txertatzeko betebeharra berariaz ezartzen duena.

Andaluzia

- 12/2007 Legea, azaroaren 26koa, genero berdintasuna sustatzekoa (8. artikulua).
- 1/2010 Legegintzako Dekretua, martxoaren 2koa, Andaluziako Juntaren Ogasun Publikoaren Lege Orokorren testu bategina onesten duena (36f artikulua).

Aragoi

- 7/2018 Legea, ekainaren 28koa, Aragoiko emakumeen eta gizonen aukera berdintasunarena (21. artikulua).
- 3/2023 Legegintzako Dekretua, maiatzaren 17koa, Aragoiko Gobernuarena, Aragoiko Autonomia Erkidegoko Ogasunaren Legearen testu bategina onesten duena (33.6 artikulua).

Asturiasko Printzerria

Ez dago lege mailako araurik, betebeharrak aurrekontu araurako berariaz ezartzen duenik.

Balear Uharteak

- 11/2016 Legea, uztailaren 28koa, Balear Uharteetako Autonomia Erkidegoko emakumeen eta gizonen berdintasunarena (6. artikulua).

Kanariak

- 1/2010 Legea, otsailaren 26koa, Kanarietako emakumeen eta gizonen berdintasunarena (9. artikulua).

Kantabria

- 2/2019 Legea, martxoaren 7koa, emakumeen eta gizonen arteko berdintasun eraginkorrerakoa (23. artikulua).
- 14/2006 Legea, urriaren 24koa, Kantabriako finantzena (36.2.d artikulua).

Gaztela eta Leon

Ez dago lege mailako araurik, betebeharrak aurrekontu araurako berariaz ezartzen duenik.

Gaztela-Mantxa

- 12/2010 Legea, azaroaren 18koa, Gaztela-Mantxako emakumeen eta gizonen berdintasunarena (9. artikulua).
- 1/2002 Legegintzako Dekretua, azaroaren 19koa, Gaztela-Mantxako Ogasun Legearen testu bategina onesten duena (41. artikulua).

Katalunia

- 17/2015 Legea, uztailaren 21ekoa, emakumeen eta gizonen berdintasun eraginkorrarena (17. artikulua).
- 3/2002 Legegintzako Dekretua, abenduaren 24koa, Kataluniako finantza publikoen legearen testu bategina onesten duena (31. artikulua).

Extremadura

- 8/2011 Legea, martxoaren 23koa, Extremadurako emakumeen eta gizonen berdintasunarena eta genero indarkeriaren aurkakoa (26. artikulua).

Galizia

- 7/2023 Legea, azaroaren 30ekoa, Galiziako emakumeen eta gizonen berdintasun eraginkorrerakoa (23. artikulua).

Madrilgo Erkidegoa

Ez dago lege mailako araurik, betebeharrak aurrekontu araurako berariaz ezartzen duenik.

Murtziako Eskualdea

Ez dago lege mailako araurik, betebeharrak aurrekontu araurako berariaz ezartzen duenik.

Nafarroa

- 17/2019 Foru Legea, apirilaren 4koa, emakumeen eta gizonen berdintasunarena (23. artikulua).

Euskadi

- 1/2023 Legegintzako Dekretua, martxoaren 16koa, emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeen aurkako indarkeria matxistatik gabe bizitzeko legearen testu bategina onartzen duena (15. artikulua).

Errioxa

- 7/2023 Legea, apirilaren 20koa, Errioxako emakumeen eta gizonen berdintasun eraginkorrarena (23. artikulua).

Valentziako Erkidegoa

- 1/2015 Legea, otsailaren 6koa, Ogasun Publikoarena, Sektore Publiko Instrumentalarena eta Dirulaguntzena (34.2.i artikulua).

B) GIA arloko beste araudi osagarriak.

Andaluzia

- Agindua, 2024ko maiatzaren 24koa, Andaluziako Juntaren 2025erako Aurrekontua egiteko arauak ematen dituena (5. artikulua).

Aragoi

- HAP/482/2024 Agindua, maiatzaren 14koa, Aragoiko Autonomia Erkidegoaren 2025eko ekitaldirako aurrekontuak egiteko jarraibideak ematen dituena (bosgarren apartatua).

Asturiasko Printzerria

- Ebazpena, 2024ko ekainaren 4koa, Ogasuneko eta Europako Funtsetako Kontseilaritzarena, Asturiasko Printzerriaren 2025erako Aurrekontu Orokorra egiteko arauak onesten dituena. Hirugarren araua (2.4 apartatua).

Balear Uharteak

- 21/2024 Agindua, 2024ko uztailaren 2koa, Ekonomia, Ogasun eta Berrikuntzako sailburuarena, Balear Uharteetako Autonomia Erkidegoaren 2025. urterako aurrekontu orokorrak egiteko arauak ematen dituena.

Kanariak

- Agindua, 2024ko uztailaren 12koa, Kanarietako Autonomia Erkidegoaren 2025erako Aurrekontu Orokorra egiteko eta egituratzeko arauak ematen dituena.
- 145/2010 Dekretua, urriaren 11koa, Genero Eraginaren Batzordea sortzen duena (Gobernu Erabakia, 2017ko ekainaren 26koa).

Kantabria

- 5/2018 Legea, azaroaren 22koa, Kantabriako Autonomia Erkidegoko Gobernuaren, Administrazioaren eta Sektore Publiko Institutuzionalaren Araubide Juridikoarena (51. artikulua).
- HAC/12/2024 Agindua, uztailaren 16koa, Kantabriako Autonomia Erkidegoaren 2025erako aurrekontu orokorrak egiteko arauak ematen dituena (6.2 eta 7.2.e artikulua; egiteko epeak 9. artikuluan dakartza).
- 74/2009 Dekretua, urriaren 1ekoa, Kantabriako Autonomia Erkidegoko Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordearen osaera, antolaketa eta funtzionamendua arautzen dituena.
- 8/2021 Dekretua, urtarrilaren 28koa, zeinaren bidez onesten baitira Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eraginkorrerako 2019ko martxoaren 7ko 2/2019 Legeko 22. artikuluan aurreikusitako genero eraginaren txostena egiteko edukia eta prozedura jarraibideak.

Gaztela eta Leon

- EYH/524/2024 Agindua, maiatzaren 31koa, Gaztela eta Leongo Autonomia Erkidegoaren 2025erako Aurrekontu Orokorra egiteko arauak ematen dituena.

Gaztela-Mantxa

- 88/2024 Agindua, maiatzaren 27koa, Ogasuneko, Administrazio Publikoetako eta Eraldaketa Digitaleko Kontseilaritzarena, Gaztela-Mantxako Erkidegoen Batzarraren 2025erako Aurrekontu Orokorra egiteko arauak buruzkoa (5. eta 6. artikulua).
- 75/2016 Dekretua, 2016ko abenduaren 7koa, Gaztela-Mantxako Berdintasun Batzordearen osaera, antolaketa eta funtzionamendua arautzen dituena.

Katalunia

- ECF/196/2024 Agindua, abuztuaren 27koa, Kataluniako Generalitatearen 2025erako aurrekontuak egiteko arauak ematen dituena (4.10.1d artikulua).

Extremadura

- Agindua, 2024ko ekainaren 4koa, Extremadurako Autonomia Erkidegoaren 2025erako aurrekontu orokorrak egiteko arauak ematen dituena.
- 13/2018 Dekretua, otsailaren 6koa, Aurrekontuen Genero Eraginaren Batzordea sortzen duena eta haren osaera, antolaketa eta funtzionamendua arautzen dituena.

Galizia

- Agindua, 2024ko ekainaren 17koa, Galiziako Autonomia Erkidegoaren 2025erako aurrekontu orokorrak egiteko jarraibideak ematen dituena (9.Sei artikulua).

Madril

Ez dago eremu honi buruzko berariazko araudirik.

Murtziako Eskualdea

- Agindua, 2024ko apirilaren 25ekoa, Ekonomia, Ogasun eta Enpresa Sailarena, Murtziako Eskualdeko 2025erako aurrekontu orokorrak egiteko arauak ematen dituena (6c artikulua).

Nafarroa

- 86/2024 Foru Agindua, irailaren 17koa, Ekonomia eta Ogasuneko kontseilariarena, 2025. urteko Nafarroako aurrekontu orokorrak egiteko gastuaren muga departamentuen arabera nola banatuko den eta jarraibide ekonomikoak eta teknikoak zein diren zehazten dituena.

Euskadi

- Euskal AERKeko 2025erako aurrekontuen proiekturako zehaztapen teknikoak.

Errioxa

- HGS/36/2024 Agindua, maiatzaren 22koa, Errioxako Autonomia Erkidegoaren 2025erako aurrekontu orokorrak egiteko arauak ematen dituen.

Valentziako Erkidegoa

- 13/2024 Agindua, ekainaren 17koa, Ogasun, Ekonomia eta Administrazio Publikoko Kontseiluarena, Generalitatearen 2025eko ekitaldirako aurrekontua egiteko arauak ematen dituen (6.1.c artikulua).
 - 154/2014 Dekretua, irailaren 26koa, Consellarena, Generalitatearen Aurrekontuetako Genero Eraginaren Txostenaren Batzordea sortzen duena.
-

[JOAN AURKIBIDERA](#)

AURREKONTUETAKO GENERO ERAGINAREN BATZORDEAK

KANARIAK

1. Izena:

- Aurrekontuetako Genero Eraginaren Batzordea.

2. Sorrera:

- 145/2010 Dekretua, urriaren 11koa, Genero Eraginaren Batzordea sortzen duena.

3. Osaera:

- Batzordeburua: ogasunaren arloan eskumena duen sailburuordetzaren titularrari dagokio.
- Lehenengo batzordeburuordea: aurrekontuaren arloan eskumena duen ZNko titularra.
- Bigarren batzordeburuordea: Kanarietako Berdintasun Institutuko titularra.
- Gobernuako sail bakoitzeko, batzordekide bat; Idazkaritza Nagusi Teknikoko edo pareko organoko titularrak jardungo du kargu horretan.
- Idazkaria: aurrekontuaren arloan eskumena duen ZNri atxikitako langile bat.

4. Eginkizunak:

- a) Genero ikuspegia duten aurreproiektuen prestaketa bultzatzea eta sustatzea, sailetan.
- b) AERKeko erakundeetan genero audiotoretzak egitea bultzatzea.
- c) Kanarietako Autonomia Erkidegoko aurrekontu orokorretan genero eragina ebaluatzeko adierazleen sistema prestatzea.
- d) Kanarietako Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorren Legearen aurreproiektuari buruzko genero eraginaren ebaluazio txostena egitea.

KANTABRIA

1. Izena:

- Kantabriako Autonomia Erkidegoko Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordea.

2. Sorrera:

- 74/2009 Dekretua, urriaren 1ekoa, Kantabriako Autonomia Erkidegoko Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordearen osaera, antolaketa eta funtzionamendua arautzen dituen.

3. Osaera:

- Batzordeburua: emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren arloan eskumenak dituen saileko titularra.
- Batzordeburuordea: aurrekontuetan eskumenak dituen saileko titularra.
- Batzordekideak:
 - Sail bakoitzeko, ordezkari bat, sailen titularrek proposatuta; idazkari nagusiaren edo zuzendari nagusiaren maila izan beharko du.
 - Aurrekontuen arloan eskumena duen ZNko titularra.
 - Emakumearen ZNaren titularra.
- Idazkaria: Emakumearen ZNko funtzionario bat, hitzarekin baina botorik gabe.
- Zerbitzu Juridikoko Zuzendaritza Nagusiko abokatu batek parte hartuko du, hitzarekin baina botorik gabe, eta erabakiak hartzean indarrean dagoen legeria betetzen dela zainduko du.

4. Eginkizunak:

- a) Sailetan eta AERKeko sektore publikoko gainerako erakundeetan genero ikuspegiko aurrekontu aurreproiektuak presta daitezen sustatzea.
- b) Genero audiotoretzak egitea AERKeko sektore publikoari buruz, eduki ekonomikoa duten ekitaldi guztietan generoaren arabeko berdintasuna aplikatzeari dagokionez.
- c) Aurrekontu programaren mailan garrantzitsuak diren aurrekontu-adierazleak ezartzea, aurrekontuak egitean genero eraginaren segimendua, ebaluazioa eta kontrola egiteko.
- d) Kantabriako Gobernuak egindako aurrekontu proiektuaren genero eragina ebaluatzeko txostenak egitea.
- e) Sailarteko Talde Teknikoaren lana zuzentzea eta gainbegiratzea.
- f) Sailarteko Talde Teknikoak aurkeztutako txostenak eta proposamenak eztabaidatzea eta, hala badagokio, onestea.
- g) Batzordearen antolamenduari eta funtzionamendu araubideari buruzko erregelamendua egitea, onestea eta/edo aldatzea.
- h) Gobernu Kontseiluak esleitzen dion beste edozein eginkizun.

GAZTELA-MANTXA

1. Izena:

- Gaztela-Mantxako Berdintasun Batzordea.

2. Sorrera:

- 75/2016 Dekretua, 2016ko abenduaren 7koa, Gaztela-Mantxako Berdintasun Batzordearen osaera, antolaketa eta funtzionamendua arautzen dituen.

3. Osaera:

- Batzordeburua: sei hilean behin txandakatzen da, Gaztela-Mantxako Emakumearen Institutuko titularren eta aurrekontuen arloan eskumena duen ZNko titularren artean.
- Batzordeburuordea: aurrekontuen arloan eskumena duen ZNko titularri eta Gaztela-Mantxako Emakumearen Institutuko titularri egokituak zaie, aurreko txandakatzea errespetatuz.
- Lau batzordekide; horien titularrak honako hauek izango dira:
 - Bi, aurrekontuen arloan eskumena duen ZNko titularren aldetik.
 - Bi, Gaztela-Mantxako Emakumearen Institutuko titularren aldetik.
- Idazkaria: hitzarekin, baina botorik gabe; ogasunaren arloan eskumena duen saileko funtzionario bat izango da.

4. Eginkizunak:

- a) Gaztela-Mantxako Erkidegoen Batzarreko Aurrekontuen Legearen aurreproiektuari GETa egitea.
- b) Sail bakoitzaren aurrekontuak genero ikuspegiarekin presta daitezzen bultzatzea eta sustatzea.
- c) Sailekin, enpresekin eta mendeko erakunde publikoekin lankidetzan aritzea, genero ikuspegia txerta dezaten plangintza ekonomikoan.

EXTREMADURA

1. Izena:

- Aurrekontuen Genero Eraginaren Batzordea.

2. Sorrera:

- 13/2018 Dekretua, otsailaren 6koa, Aurrekontuen Genero Eraginaren Batzordea sortzen duena eta haren osaera, antolaketa eta funtzionamendua arautzen dituen.

3. Osaera:

- Batzordeburua: aurrekontu gaietan eskumena duen saileko titularri dagokio.
- Lehenengo batzordeburuordea: Extremadurako Emakumearen Institutuen titularri dagokio.
- Bigarren batzordeburuordea: aurrekontuen arloan eskumena duen zuzendaritza organoaren titularri dagokio.
- Batzordekideak. Honako hauek batzordeko kide izango dira:
 - Honako hauen ordezkari bat: Juntako Lehendakariarena; Extremadurako Estatistika Institutuen; Extremadurako Emakumearen Institutuen; funtzio publikoaren arloan eskumena duen zuzendaritza organoarena; irakasleen arloan eskumena duen zuzendaritza organoarena; eta osasun arloko langileen arloan eskumena duen zuzendaritza organoarena.
 - Sail bakoitzeko bi ordezkari.
- Idazkaria: aurrekontuen arloan eskumena duen zuzendaritza organoaren ordezkari bat.

4. Eginkizunak:

- a) AERKeko aurrekontu orokorren lege aurreproiektuaren genero eraginari buruzko nahitaezko txosten ez loteslea egitea.
- b) Extremadurako Juntaren diru sarreraren eta gastuen politika publikoetan genero berdintasunaren helburua sustatzea, sailtako diru sarreraren eta gastuen egoera orrien aurreproiektuak genero ikuspegiarekin egitea bultzatuz eta sustatuz.
- c) Aplikatzekoak diren xedapenek esleitzen dioten beste edozein eginkizun, baldin eta ekonomia eta aurrekontu eremuetan generoagatiko berdintasunaren helburua lortzen laguntzen badu.

VALENTZIAKO ERKIDEGOA

1. Izena:

- Generalitatearen Aurrekontuetako Genero Eraginaren Txostenaren Batzordea.

2. Sorrera:

- 154/2014 Dekretua, irailaren 26koa, Consellarena, Generalitatearen Aurrekontuetako Genero Eraginaren Txostenaren Batzordea sortzen duena.

3. Osaera:

- Batzordeburua: aurrekontuen arloko eskumenak esleituta dituen ZNko titularra.
- Batzordeburuordea: Aurrekontuen arloko eskumenak esleituta dituen zuzendariordetza nagusiko titularra.
- Batzordekideak:
 - Generalitateko Administrazioa antolatzen den kontseilaritza bakoitzeko bi ordezkari, eta genero berdintasunaren arloko eskumenak esleituta dituen ZNko bi ordezkari.
 - Honako hauen ordezkari bat: aurrekontuen arloko eskumenak esleituta dituen ZNarena; sektore publikoaren koordinazioaren arloko eskumenak esleituta dituen ZNarena; Valentziako Enplegu eta Prestakuntza Zerbitzuarena; Valentziako Enpresa Lehiakortasuneko Institutuarena; eta Laneko Segurtasun eta Osasuneko Valentziako Institutuarena.
- Idazkaria: batzordeburuak izendatuko du idazkaria, aurrekontuen arloan eskumenak dituen ZNari atxikitako funtzionarioen artetik.

4. Eginkizunak:

- a) Generalitatearen Aurrekontuen Lege Proiektuarekin batera joango den GETa egitea.
- b) Generalitatearen aurrekontuetan genero eragina ebaluatzeko adierazleen sistema prestatzea, bai eta zuzendaritza zentro guztietatik informazioa biltzeko tresnak eta horien analisía ere.
- c) Aplikatzekoak diren xedapenek esleitzen dioten beste edozein eginkizun, baldin eta ekonomia eta aurrekontu eremuetan generoagatiko berdintasunaren helburua lortzen laguntzen badu.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

AURREKONTUAK GENERO IKUSPEGIAREKIN EZARTZEKO ARDURA DUTEN ORGANOAK, AUTONOMIA ERKIDEGO BAKOITZEAN

Andaluzia

Ekonomia eta Ogasun Sailari dagokio GETa jaulkitzea, eta **Aurrekontuen ZNak** koordinatzen du, sail bakoitzeko **berdintasun unitateen** eta **Andaluziako Emakumearen Institutuen** laguntzarekin.

Gainera, Aurrekontuen ZNaren mendeko bi **koordinazio egitura** ditu:

- Andaluziako Juntaren sare profesionala, sail guztietako zentro kudeatzaileek osatua.
- Aurrekontuaren aurreproiektuaren zirriborroa egiteko faseko lan saio teknikoak, sail guztietako zentro kudeatzaileek eskatuta eginak.

Aragoi

GIAk Ogasuneko, Barneko eta Administrazio Publikoko Saileko **Berdintasun Unitatea** hartzen du barnean, batez ere. Unitate hori prozesuaren buru izateaz eta GETa igortzeaz arduratzen da, eta, horretarako, atal bakoitzeko zentro kudeatzaileetatik (saila edo erakundea) jasotako informazioa zentralizatzen du. **Kudeaketa zentro** bakoitzaren ardura da bere aurrekontu programetarako genero eraginari buruzko fitxak osatzea eta Berdintasun Unitatera bidaltzea, berrius ditzan. Gainerako sailletako berdintasun unitateek, era berean, genero ikuspegia aurrekontuetan sartzeko jarraitu beharreko irizpideei buruzko orientazioa eta ikuskapena ematen dute.

Asturiasko Printzerria

GIA prozesua Berdintasunerako Zuzendaritza Nagusiak zuzentzen du, eta GETa egiteaz arduratzen da. Horretarako, zentro kudeatzaileekin lankidetzan jarduten du, horiek arduratzen baitira beren gastu programa espezifikoetarako dagokien zatia egiteaz.

Aurrekontuen ZNak aurrekontuen legearen aurreproiektuan sartu du Berdintasunerako ZNak egindako txostena.

Asturiasko Emakumearen Institutuak Printzerriko genero berdintasunaren arloko egoeraren azterketa egiten du, eta hasierako diagnostiko gisa erantsi zaio txostenari.

Balear Uharteak

Aurrekontuen ZNak plantillen harrera koordinatzen du **zentro kudeatzaileekin**, eta zentro horiek arduratzen dira dagozkien arloetan genero eragina ezartzeaz.

Balear Uharteetako Emakumearen Institutuak genero ikuspegia aurrekontuetan txertatzeko txantiloak egiten ditu, hobekuntzak proposatzen ditu genero eraginari buruzko fitxetan, fitxa horien bilketa zentralizatzen du, eta GETa jaulkitzen eta Aurrekontuen ZNra igortzen du.

Kanariak

Plangintza eta Aurrekontu ZNak GETa egiteko lanak koordinatzen ditu, **zentro kudeatzaileek** bidalitako informazioa bilduz eta bateratuz. Zentro horiek beren aurrekontu programen GETak egiten dituzte.

Azken GETa berdintasun politiken ezarpenean espezializatutako kanpoko aholkularitza enpresa batek egiten du, eta, ondoren, **Aurrekontuetako Genero Inpaktuaren Batzordeak** onesten du.

Kanarietako Berdintasun Institutuak genero berdintasuna aurrekontu publikoetan txertatzea aholkatzen eta bultzatzen du, eta Aurrekontuetako Genero Inpaktuaren Batzordean aktiboki parte hartzen du.

Berdintasun unitateek (sail bakoitzean daude) ez dute zuzenean esku hartzen prozesuan, baina sailek kontsulta ditzakete beren aurrekontu programen GETa egitean.

Kantabria

Kantabriako Autonomia Erkidegoko Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordea arduratzen da prozesua gidatzeaz eta genero eragina ebaluatze txostena egiteaz.

Zentro kudeatzaileek beren aurrekontu programen GETak egiten dituzte, eta **Berdintasunerako ZNak** bildu eta egiaztatzen ditu, txosten globalean sartzeko. **Diruzaintza, Aurrekontu eta Finantza Politikako ZNak** txostenaren prestaketa koordinatzen du, eta azken txostena Gobernuari bidaltzen dio, onar eta argitara dezan.

Gaztela eta Leon

Aurrekontuen, Europako Funtsen eta Estatistikaren ZNa arduratzen da prozesua gidatzeaz eta GETa jaulkitzeaz. Aurrekontuen, Europako Funtsen eta Estatistikaren ZNak emandako jarraibideei jarraituz, eta **berdintasuneko bitartekari tekniko**en laguntzarekin, **zentro kudeatzaileek** fitxak egin beharko dituzte, aipatutako ZNak GETa egin dezan, aurrekontuen lege aurreproiektuarekin batera. Horretarako, zentro kudeatzaileen eta Emakumearen ZNaren laguntza izango dute.

Gaztela-Mantxa

Gaztela-Mantxako Berdintasun Batzordea arduratzen da GETa jaulkitzeaz eta sail bakoitzaren aurrekontuak genero ikuspegiarekin prestatzea bultzatu eta sustatzeaz.

Berdintasun Batzordeko kide gisa eta aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria egiteko arduradun gisa, **Aurrekontuen ZNak** aurrekontuetan genero ikuspegia integratzea koordinatzen du, eta **kudeaketa zentroak** gidatzen ditu beren programetan berdintasun helburuak eta adierazleak txerta ditzaten. Sailetako idazkaritza nagusiei atxikitako **berdintasun unitateek** aholkularitza teknikoa ematen diete zentro kudeatzaileei, aurrekontu programak genero ikuspegitik aztertzen eta egokitzen laguntzeko.

Gaztela-Mantxako Emakumearen Institutuak, Berdintasun Batzordeko kide den aldetik, aurrekontuak genero ikuspegiarekin prestatzea bultzatzen du.

Katalunia

Aurrekontuen ZNak, Berdintasun eta Feminismo Sailarekin batera, aurrekontuen genero eragina ebaluatzeko prozesua zuzentzen eta koordinatzen du. Aurrekontuen ZNak genero ikuspegiari lotutako aurrekontu elementu guztiak berrikusten ditu, hala nola adierazleak, inpaktuak, galdetegiak eta esleitutako zenbatekoak, eta GETa idazten du. Dokumentu hori egiten den bitartean, Berdintasun eta Feminismo Sailarekin partekatzen da, azken berrikuspenerako. Aurrekontuen ZNak jaulkitzen du GETa.

Gainera, **Berdintasun eta Feminismo Sailak** genero berdintasunerako aurrekontu ekintzak identifikatzeko eta kuantifikatzeko aholkuak ematen dizkie sailei.

Genero Berdintasunerako Behatokiak Berdintasun Sailari laguntza emanez parte har dezake sailek identifikatutako berdintasun jarduketak berrikusten.

Extremadura

Aurrekontuen Genero Eraginaren Batzordearen zeregin nagusia da ekitaldi bakoitzeko aurrekontu orokorren lege aurreproiektuaren GETa egitea eta aurreproiektuak genero ikuspegiarekin egin daitezen sustatzea sailetan.

Aurrekontuen ZNaren ardura da lan proposamenak egitea eta koordinatzea, batzordeak azter ditzan. Onetsitako jarduketak garapenaz eta segimenduaz ere arduratzen da, bai eta artxiboa eta lotutako dokumentazioa kudeatzeaz ere. Programetako **zentro kudeatzaileek** genero ikuspegitik aztertzen dituzte beren ekimenak, eta bakoitzaren aurrekontu eragina zehazten dute.

Extremadurako Emakumearen Institutuak funtsezko zeregina du diagnostiko fasean, eta genero ikuspegiko aurrekontuari buruzko txostenaren ondorioetan ere esku hartzen du.

Galizia

Aurrekontuen eta Finantzaketa Autonomikoaren ZNa eta **Berdintasuna Sustatzeko ZNa** dira genero ikuspegiko aurrekontugintza prozesuaren buru, eta GETa jaulkitzen dute. Aurrekontua egiteko prozesuan, **zentro kudeatzaileen** ardura da etengabeko segimendua egitea, organo kudeatzaileekin sektoreko bilerak eginez. Sail bakoitzak bere gastu programen genero eraginaren azterketa egiten du, eta programa horiek **Berdintasuna Sustatzeko Zuzendariordetza Nagusiak** eta **Plangintzako Zuzendariordetza Nagusiak** koordinatzen dituzte.

Badira, halaber, aurrekontua genero ikuspegiarekin egiteko proposamenak egiteaz arduratzen diren **lantalde sektorialak**.

Nafarroa

Nafarroako Berdintasunerako Institutuak (INAI) aurrekontu orokorren lege proiektua egiteko foru aginduan sartzeko behar diren jarraibideak bidaltzen dizkio Aurrekontuen ZNari.

Zentro kudeatzaileek, INAIrekin batera, berdintasuneko arau aginduak berrikusteko erantzukizuna dute. Programaren generoari buruzko azterketa eta balorazio fitxa ereosatzen dute, autobalorazioa eginez eta berdintasunari esleitutako gastua zehaztuz.

INAIk genero ikuspegia duen aurrekontu proiektuaren esparru kontzeptuala eta metodologikoa ezartzen du, eta arlo horretako aholkularitza ematen du. Era berean, 0 fitxako helburuen eta ekintzen segimendua egiteko tresna bat osatzeaz arduratzen da; tresna horrek ahalbidetzen du aurrerapenak monitorizatzea eta prozesu osoan genero ikuspegia txertatzen dela ziurtatzea.

Euskadi

Ogasun eta Finantza Sailak, **Aurrekontu Zuzendaritzaren** eta **Berdintasunerako Administrazio Unitatearen** bitartez, prozesuaren buru izateko eta aurrekontu orokorrei buruzko GETa egiteko ardura du.

Sailek eta haien erakunde autonomoek (EAUT) eta partzuergoek, bai eta GETaren eremu subjektiboan sartutako zuzenbide pribatuko erakunde publikoek ere, formularioak bete eta eskatutako txostenak egin behar dituzte, berdintasunerako administrazio unitateen aholkularitzarekin.

Emakunde (berdintasunerako institutua) arduratzen da aurrekontu orokorretako GETari dagokionez berdintasun araudia betetzen dela egiaztatzeko txostena egiteaz.

Prozesuan zehar, sail eta erakunde autonomo batzuetan **saileko lantalde** bat barne hartzen duten lan egiturak eta koordinazio taldeak daude. Lantalde informal horrek, dagokion berdintasunerako administrazio unitateak koordinatuta, prozesuan parte hartzen du, informazioa emanez eta berdintasunerako administrazio unitateei lagunduz.

Berdintasunerako administrazio unitateak sailtako edo erakunde autonomoetako zerbitzu zuzendaritzetan daude, eta organo kudeatzaileei aholkularitza emateaz arduratzen dira, aurrekontua egitean eta gauzatzean genero ikuspegia txerta dezaten.

Errioxa

Aurrekontu Kontroleko ZNak (DGCP) GETerako informazioa biltzeko prozesua koordinatzen du, sail bakoitzeko idazkaritza nagusi teknikoen bidez. Horiek dagozkien fitxak prestatzen dituzte eta aztertzeko bidaltzen dizkiete. DGCPk txostenaren lehen zirriborroa egin du, eta **Berdintasunerako Zuzendariordetza Nagusiari** bidaltzen zaio, berrikus dezan eta oharrak egin ditzan. **Berdintasunerako ZNak** DGCPrekiko lankidetzan estuan dihardu prozesu horretan.

Zentro kudeatzaileak arduratzen dira generoan eragina duten aurrekontu jarduketak identifikatzeaz eta DGCPk bidalitako fitxak osatzeaz.

Valentziako Erkidegoa

Aurrekontuen ZNak koordinatzen, deitzen eta zuzentzen ditu **Generalitatearen Aurrekontuetako Genero Eraginaren Txostenaren Batzordearen** bilerak. Batzorde hori arduratzen da berdintasun araudia betetzen dela bermatzeaz, politika orokorretan genero zeharkakotasuna sustatzeaz eta Generalitatearen Aurrekontuen Lege Proiektuarekin batera doan GETa egiteaz. Gainera, aurrekontuen genero eragina ebaluatzeako adierazle sistema bat garatzen du. Aurrekontuen ZNa da generoak Generalitatearen aurrekontuetan duen eragina ebaluatzeako prozesu osoaren buru; GETa jaulkitzen du, bai eta aurreko aurrekontuaren helburuak eta adierazleak betearazteari buruzko txostena ere.

Zentro kudeatzaileek, berdintasun unitateen aholkularitzarekin, kudeatzen dituzten programei buruzko informazioa ematen dute, generoan eragina izan dezaketen adierazle posibleak barne.

Berdintasun unitateek, sail bakoitzeko kabinete teknikoei atxikita eta Berdintasunerako ZNak koordinatuta, organo kudeatzaileei aholkularitza eta laguntza ematen diete genero ikuspegia aurrekontuetan integratzearen, genero eraginaren ebaluazio prozesuan aktiboki lagunduta eta Batzordearen bileretan parte hartuta.

Berdintasunerako ZNak aurrekontuen GETa egiten laguntzen du ogasunaren arloan eskumena duen sailarekin, eta GETaren 2. kapituluko dokumentazioa egiteaz arduratzen da. Kapitulu horretan, Valentziako Erkidegoko gizonen eta emakumeen arteko berdintasun edo desberdintasun egoerari heltzen zaio.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

GENERO ERAGINARI BURUZKO TXOSTENA EGITEAN APLIKATUTAKO TRESNA METODOLOGIKOAK

Andaluzia

1. Irauteko bokazioa duten euskarri metodologikoak:

Berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- «Proyecto G+: Metodología para elaborar un presupuesto con perspectiva de género» («G+ Proiektua: Genero ikuspegiko aurrekontu bat egiteko metodologia») gida.

2. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- 2025eko aurrekontuaren informazio kualitatiboa egiteko gida.
- Autonomia erkidegoko 2025eko aurrekontuak egiteko arauak: 2024ko maiatzaren 24ko Agindua.

Aragoi

1. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Autonomia erkidegoko 2024ko aurrekontuak egiteko arauak:⁴² HAP/1091/2023 Agindua, abuztuaren 18koa.

Balear Uharteak

1. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Autonomia erkidegoko 2025eko aurrekontuak egiteko arauak: 21/2024 Agindua, 2024ko uztailaren 2koa.
- Programaren eragina aztertzeko fitxa. P-01 genero ikuspegia. Genero ikuspegiko programa memoriaren fitxa.

Kanariak

1. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Autonomia erkidegoko 2025eko aurrekontuak egiteko arauak: 2024ko uztailaren 12ko Agindua.

Kantabria

1. Irauteko bokazioa duten euskarri metodologikoak.

Arau xedapen orokorreari buruzkoak:

- 8/2021 Dekretua, urtarrilaren 28koa, zeinaren bidez onesten baitira Emakumeen eta Gizonen berdintasun eraginkorrerako 2019ko martxoaren 7ko 2/2019 Legeko 22. artikuluan aurreikusitako genero eraginaren txostena egiteko edukia eta prozedura jarraibideak.

Gaztela eta Leon

1. Irauteko bokazioa duten euskarri metodologikoak.

Arau xedapen orokorreari buruzkoak:

- Gaztela eta Leonen genero eragina ebaluatzeko protokoloa: Lege aurreproiektuen, administrazio xedapen orokorren eta garrantzi ekonomiko eta sozial berezia duten planen genero eraginaren ebaluazio txostenak egitea.

2. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Programaren eragina aztertzeko jarraibideak eta fitxak: FG1, FG2 eta FG3 (FG3.1; FG3.2 eta FG3.3). Genero eragina ebaluatzeko txostena.
- Autonomia erkidegoko 2025eko aurrekontuak egiteko arauak: EYH/524/2024 Agindua, maiatzaren 31koa.

⁴² Aragoiren kasuan, Aragoiko Autonomia Erkidegoaren 2024ko ekitaldirako aurrekontuak egiteko jarraibideak ematen dituen 2023ko abuztuaren 18ko HAP/1091/2023 Agindua aztertu da, erkidegoak arlo horretan emandako azken GETa urte horretako aurrekontu orokorrak egitearen esparruan egindakoa baita.

Gaztela-Mantxa

1. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Programaren eragina sailkatzeko eta aztertzeke jarraibideak eta fitxa: Programen genero eragina aztertzeke jarraibideak.

Katalunia

1. Irauteko bokazioa duten euskarri metodologikoak.

a) Berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- «Pressupostos de gènere» («Genero aurrekontuak») dokumentua; genero ikuspegia aurrekontu programetan txertatzeko gida; Kataluniako Generalitatearen plangintza eta aurrekontugintza estrategikorako gida.

b) Arau xedapen orokorreari buruzkoak:

- Dokumentua: Genero eraginari buruzko txostenak; genero ikuspegia, politika publikoen ebaluazioan.

2. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Programak sailkatzeko fitxa; aurrekontu programen genero eraginari buruzko galdetegia; genero-adierazleen fitxa (2023); eraldaketa feministarako jarduketaren fitxa.

Nafarroa

1. Irauteko bokazioa duten euskarri metodologikoak.

a) Berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Dokumentu teknikoak: Genero ikuspegiko aurrekontu publikoak eta GETa egiten aurrera egiteko orientabideak.
- Gida: Genero ikuspegiko aurrekontu publikoak.

b) Arau xedapen orokorreari buruzkoak:

- Nafarroako Gobernuaren araudian, programetan eta planetan genero eraginari buruzko txostenak egiteko gida metodologikoa.

2. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Programaren eragina aztertzeke jarraibideak eta fitxa. 2025eko Nafarroako Aurrekontu Orokorrean genero ikuspegia txertatzeko jarraibideak.

Euskadi

1. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Autonomia erkidegoko 2025eko aurrekontuak egiteko arauak: Arau teknikoak (aurrekontu programak genero ikuspegitik aztertzeke formularioa nola bete zehazten dute).
- Programaren eragina sailkatzeko eta aztertzeke fitxa: Aurrekontu programak genero ikuspegitik aztertzeke P25-GEN formularioa.

Errioxa

1. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- 2025eko aurrekontuen programen eragina aztertzeke jarraibideak eta fitxa.

Valentziako Erkidegoa

1. Urteko euskarri metodologikoak, berariaz aurrekontu arauari buruzkoak:

- Generalitatearen 2025eko aurrekontuetan GETa egiteko jarraibideak, programaren eragina aztertzeke fitxa bat barne.
- Programak sailkatzeko fitxa: Aurrekontu programen genero garrantzia baloratzea.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

GENERO IKUSPEGIZKO AURREKONTUKO SENTSIBILIZAZIO PLANA, ANDALUZIAN (2022-2026)

HELBURU

- 🎯 Genero ikuspegia aurrekontu politiketan aplikatzeak dakartzan **onurak eta inplikazioak zabaltzea**.
- 🎯 Aurrekontuan eta generoan inplikatura dauden Andaluziako Juntako Administrazioak **langileei informazio eguneratua** ematea, beren erantzukizun politiko eta teknikoaren mailara egokituta, genero berdintasunak beren zuzeneko eskumen eremuan izan duen bilakaerari buruz.
- 🎯 **Kultura** **aldaketako prozesuan** aurrera egiten jarraitzea, Andaluziako Juntaren Administrazioa berdintasunezkoagoa izan dadin, bai barne antolamenduan, bai aurrekontu politiken plangintzan eta kudeaketan.

Zuzendaritzan goi mailako erantzukizunak dituzten langileak.

Andaluziako Juntako Administrazio orokorreko funtzionarioak, 28. mailatik 30.era bitarteko zuzendaritza erantzukizunak dituztenak, **aurrekontu lanei** berariaz lotuak.

Andaluziako Juntako Administrazio orokorreko funtzionarioak, 28. mailatik 30.era bitarteko zuzendaritza erantzukizunak dituztenak, **aurrekontu programak gauzatzeaz** arduratzen direnak.

Andaluziako Autonomia Erkidegoko Aurrekontuetako **Genero Eraginaren Batzordeko kideak**.

Andaluziako Juntaren Administrazioak **Genero Berdintasuneko Unitateak**.

HELBURU TALDEAK

JARDUKETA NAGUSIAK

- 📢 **Idazkaritza Nagusi Teknikoentzako sentsibilizazio jardunaldiak.**
- 📢 Estatistika **buletina**.
- 📢 Asteroko **albisteak**.
- 📢 Europako Ogasun eta Finantzaketa Sailaren **genero ikuspegiko aurrekontuaren webgunea** etengabe eguneratzea.
- 📢 Gizonen eta emakumeen arteko aukera berdintasunerako Ekonomiari eta Aurrekontu Publikoari buruzko **Nazioarteko Konferentzia**.
- 📢 Andaluziako Autonomia Erkidegoko aurrekontuaren **Genero Eraginaren Ebaluazioari buruzko Txostena zabaltzea**.
- 📢 **Dibulgazio-materialak**.
- 📢 **Andaluziako Juntaren Sare Profesionalaren** bidezko dibulgazioa.
- 📢 **Sare sozialak:** Facebook, Twitter, LinkedIn eta bloga.
- 📢 **Sektoreko informazio espezifiko** zabaltzea.
- 📢 Txostenak eta ikerketa proiektuak zabaltzeko **web mintegia**.

ANDALUZIA: G+ ESKALA ETA HORREN ARABERAKO ESKAKIZUNAK

G+ ESKALA

		Generoarekiko sentikortasuna	
		Bai	Ez
Adierazgarritasuna	Txikia	g1 Pertsonengan eragina duten programak, batez ere barnekoak edo instrumentalak.	g0 Pertsonengan zuzeneko eraginik ez duten eta zeharkako eragin nulua edo txikia duten programak.
	Ertaina	G Eragin txikiko, eraldatzeko gaitasun txikiko edo garrantzi funtzional txikiko programak.	
	Handia	G+ Oso programa interesgarria, eraldatzeko duen ahalmenagatik, inpaktuagatik eta garrantzi funtzional aitortuagatik.	

G+ ESKAKIZUNAK

g0 1) Pertsonen buruzko adierazleak sexuaren arabera bereizita, halakorik balego.	g1 1) Pertsonen buruzko adierazleak sexuaren arabera bereiztea. 2) Sailaketako eta erakunde autonomoetako langileen kudeaketan gizonen eta emakumeen modu desberdinean eragiten dieten jarduketazterketa. 3) Pertsonen zuzendutako jarduketazterketa: baliabideak eta informazioa eskuratzea. 4) Informazio tresnak aztertzea eta egokitzea, sexu aldagaia sartzeko.
G 1) Pertsonen buruzko adierazleak sexuaren arabera bereiztea. 2) Generorako esanguratsuak diren adierazleak erakitztea. 3) Pertsonen zuzendutako jarduketazterketa: baliabideak eta informazioa eskuratzea. 4) Informazio tresnak aztertzea eta egokitzea, sexu aldagaia sartzeko. 5) Programaren esparruan desberdintasunaren kausetan sakontzen duten azterlanak garatzea.	G+ 1) Pertsonen buruzko adierazleak sexuaren arabera bereiztea. 2) Pertsonen zuzendutako jarduketazterketa: baliabideak eta informazioa eskuratzea. 3) Informazio tresnak aztertzea eta egokitzea, sexu aldagaia sartzeko. 4) Programaren esparruan desberdintasunaren kausetan sakontzen duten azterlanak garatzea. 5) Helburu estrategikoak, operatiboak eta jarduketak definitzea, programaren eragin eremuan genero berdintasuna lortzeko.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

GENERO IKUSPEGIA AURREKONTUETAN SARTZEKO ESTRATEGIARI BURUZ NAFARROAK DISEINATUTAKO SEGIMENDU SISTEMA

Nafarroako **genero ikuspegiko aurrekontu publikoak eta genero eraginaren txostenak egiten aurrera egiteko orientabideek** nabarmentzen dute beharrezkoa dela genero ikuspegia aurrekontuetan integratzeko prozesuaren aurrerapena ezagutzea ahalbidetuko duen segimendu sistema bat izatea.

Aurrekontu publikoetan genero ikuspegia integratzeko estrategiaren ezarpenaren emaitzak eta eragina dira azterketaren **xedea**, bi alderditan baloratuta:

- «kanpoko»: txertatze horren ondorio eta eraginagatik genero desberdinkeriak ezabatze aldera egindako aurrerapenak.
- «barnekoa»: aurrekontugintza prozesuan genero ikuspegia sartzea normalizatzeko helburura hurbiltzea.

Segimendua egiteko diseinatutako **prozedurak** hiru urrats ditu:

1. Bi adierazle mota zehaztea:

- **Emaitzen adierazleak**, aurrekontu ikuspegi berria abian jarrita *genero berdintasunaren arloan izandako lorpenen* berri emateko, testuinguruan identifikatutako desberdinkerien murrizketa adierazita. Asmoa da abiapuntuko errealitatetik zer aldatu den baloratzea, genero berdintasunaren arloan zenbateraino aurreratu den jakitearren.
- **Prozesu-adierazleak**, *aurrekontu publikoak egiteko eta kudeatzeko prozesuan bertan aldaketak* zenbateraino gertatzen ari diren baloratzeko. Horretarako, formulario fitxan proposatu diren adierazleak erabiliko dira, estrategia ezartzean egindako aurrerapenak baloratzearen.

2. Segimendu-adierazle horiek ezartzeko beharrezkoa den **informazioa biltzea**.

3. Segimendu emaitzak aztertzea, aurrerapenak baloratzea eta gomendioak proposatzea, hurrengo aurrekontu aldian genero ikuspegia aurrekontu publikoetan txertatzeko estrategia hobeto ezartzearen.

Orientabide horiek diotenez, segimendu horren emaitzak aurrekontuen GETean jasoko dira.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

ANDALUZIAN GARATUTAKO EX POST JARDUKETAK

1) AURREKONTU ETA GENERO AUDITORETZAK

Andaluzia berritzaile eta aitzindari izan zen **aurrekontu eta genero auditoretzetan** (AGA), eta mota horretako jarduketak abian jarri zituen lehen erkidegoa izan zen: 2003an hasitako aurrekontu eta genero estrategiaren esparruan, eta hamarkada bat igaro ondoren estrategia hori aplikatuta, 2013an erkidego honek prozesu hori ebaluatzea komeni zela planteatu zuen, eta AGA egiten hasi zen.

- Andaluziako Juntaren AGAk aurreikusita zeuden zerga eta administrazio neurriak onesten dituen 2003ko abenduaren 29ko 18/2003 Legean, eta Andaluzian genero berdintasuna sustatzeko 2007ko azaroaren 26ko 12/2007 Legean.
- Aurrekontuetako Genero Eraginaren Batzordea arduratzen zen AGAk sustatzeaz, urteko auditoretza plana onetsiz eta auditoretzako behin betiko txostenak kontuan hartuz.
- Hala ere, 2024ko otsailaren 6ko 3/2024 Lege Dekretuaren bidez (Administrazioa sinplifikatzeko eta arrazionalizatzeko neurriak hartzen dituen, herritarrek Andaluziako Juntaren administrazioarekin dituzten harremanak hobetzearen eta Andaluziako jarduera ekonomikoa bultzatzearren), Aurrekontuetako Genero Eraginaren Batzordea eta auditoretza horien gauzatzea kendu zen; beraz, onetsitako azken AGA txostenak 2023koak dira.
- 2013 eta 2023 artean erkidego horretan egindako aurrekontu eta genero auditoretzako etengabeko prozesuan, onetsitako urteko AGA planak zazpi izan ziren, guztira; eta onetsitako AGA txostenak, 44. Onetsitako urteko AGA planetatik azkena 2024koa izan zen.

Andaluziako AGAen ezaugarriak:

Erkidego honetako AGAen **helburu orokorra** da genero ikuspegiko aurrekontu estrategiaren esparruan ikuskatutako ekitaldian planifikatutako eta gauzatutako aurrekontuetan genero integrazioa ebaluatzea. Horretarako, hiru **auditoretza galdera** definitzen dira:

1. Aurrekontuak egitea bideratuta al dago gizonen eta emakumeen arteko desberdinkeriak murrizteko helburura, bere eskumen eremuan?
2. Aurrekontu programako kredituak genero ikuspegiarekin gauzatu dira?
3. Aurrekontuak egitean eta gauzatzean genero ikuspegia duen aurrekontu metodologia aplikatu al da?

AGA horiek **aurrekontuak egiteko prozedura osoaren azterketa sistematikoa** dira, eta kontuan hartzen dituzte, aurrekontuari erantsitako informazioa eta dokumentazioa ez ezik, zuzendaritza zentro bakoitzak aurrekontua egiteko eta betearazteko egindako ekarpenak ere. Azken helburua da baliabide publikoen kudeaketan berdintasuna benetan aplikatzen dela egiaztatzea eta etengabeko ikaskuntzaren bidez genero ikuspegia duten aurrekontu praktikak hobetzea. Hori guztia oinarri hartuta, **ondorioak eta gomendio nagusiak** idatzi dira, eta dauden **jardunbide egokiak** identifikatu dira, aurrekontu publikoaren bidez genero berdintasuna lortzera bideratutako hobekuntzak lortzearren. Ebaluazioaren amaieran, AGAren behin betiko txostena aurkezten da. Txosten horretan, aurrekontu programek adierazitako alegazioak hartzen dira kontuan, eta Aurrekontuetako Genero Eraginaren Batzordeari aurkezten zaio, azter dezan.

Horrelako auditoretzak egiteko, **metodologia eta prozedura eredu** bat egin zen, kontabilitate auditoretzako printzipioen eta genero ikuspegiko politika publikoen ebaluazioen konbinazioan oinarrituta. Eredu horretan, arau esparrua, jarraitu beharreko metodologia eta AGAren prozedura zehazten ziren.

2) ANDALUZIAKO KONTUEN GANBERAK EGINDAKO FISKALIZAZIOA

Zenbait ekitalditan, **Andaluziako Kontuen Ganberak**, lege aginduz, ea aurrekontuan genero ikuspegia txertatzen zen aztertu behar izan zuen:

- 12/2007 Legeko (Genero Berdintasuna Sustatzeko Legea, 2007ko azaroaren 26koa) 8.3 artikuluan 2018an sartutako aldaketarekin bat etorrira, Andaluziako Kontuen Ganberak Andaluziako Juntaren aurrekontuan genero ikuspegia zenbateraino betetzen den fiskalizatu behar zuen, AERKeko kontu orokorrari buruzko txostenean.
- Aurrekoa kontuan hartuta, 2018tik 2022ra bitarteko ekitaldietako (biak barne) kontu orokorraren fiskalizazioek egiaztapen espezifiko bat jasotzen dute Andaluziako Juntaren aurrekontuan, genero ikuspegia betetzeari buruz. 2024an, 3/2024 Lege Dekretuaren bidez 12/2007 Legeko 8. artikularen 3. apartatua ezabatu ondoren, desagertu egin da lege eskakizun hori; eta, horrekin bat etorriz, Kontu Orokorraren fiskalizazio txostenetik kendu egin da genero ikuspegia betetzea aztertzeari buruzko arlo espezifikoa. Hala ere, azterketa hori fiskalizazio txosten horren gastu aurrekontuaren arlora eraman da, irismen txikiagoarekin bada ere.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

GARDENTASUNARI BURUZKO LEGE AUTONOMIKOAK

AERK	Araua
Andaluzia	1/2014 Legea, ekainaren 24koa, Andaluziako gardentasun publikoari buruzkoa
Aragoi	8/2015 Legea, martxoaren 25ekoa, Aragoiko jarduera publikoaren gardentasunari eta herritarren parte hartzeari buruzkoa
Asturiasko Printzerria*	8/2018 Legea, irailaren 14koa, gardentasunari, gobernu onari eta interes taldeei buruzkoa
Kanariak	12/2014 Legea, abenduaren 26koa, gardentasunari eta informazio publikoa eskuratzeari buruzkoa
Kantabria	1/2018 Legea, martxoaren 21ekoa, jarduera publikoaren gardentasunari buruzkoa
Gaztela eta Leon	3/2015 Legea, martxoaren 4koa, Gaztela eta Leongo gardentasunari eta herritarren parte hartzeari buruzkoa
Gaztela-Mantxa*	4/2016 Legea, abenduaren 15ekoa, Gaztela-Mantxako gardentasunari eta gobernu onari buruzkoa
Katalunia*	19/2014 Legea, abenduaren 29koa, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzkoa
Extremadura	4/2013 Legea, maiatzaren 21ekoa, Extremadurako gobernu irekiari buruzkoa
Galizia*	1/2016 Legea, urtarrilaren 18koa, gardentasunari eta gobernu onari buruzkoa
Madrilgo Erkidegoa	10/2019 Legea, apirilaren 10ekoa, Madrilgo Erkidegoaren gardentasunari eta parte hartzeari buruzkoa
Murtziako Eskualdea	12/2014 Legea, abenduaren 16koa, Murtziako Eskualdeko Autonomia Erkidegoko gardentasunari eta herritarren parte hartzeari buruzkoa
Nafarroa*	5/2018 Foru Legea, maiatzaren 17koa, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzkoa
Errioxa	3/2014 Legea, irailaren 11koa, Errioxako gardentasunari eta gobernu onari buruzkoa
Valentziako Erkidegoa*	1/2022 Legea, apirilaren 13koa, Valentziako Erkidegoko gardentasunari eta gobernu onari buruzkoa

Legenda: (*) GETa argitaratzeko betebeharra AERKeko gardentasunari buruzko legean araututakoaren ondorio da.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

III. ERANSKINA

AUTONOMIA ERKIDEGO BAKOITZEKO EMAITZA NAGUSIEN INFORMAZIO FITXAK

ANDALUZIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) berariaz aurreikusten da Andaluziako berdintasunerako legean (2007ko azaroaren 26ko 12/2007 Legea) eta haren ogasuna arautzen duen legean (2010eko martxoaren 2ko 1/2010 Legegintzako Dekretua). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzen sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- Bestalde, *Andaluziako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 2022/2028 Plan Estrategikoak* AERKeo aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak ere jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusiak GIA prozesua bultzatzen eta gidatzen du, eta ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek irauteko bokazioa duten batzuk nahiz urteko beste batzuk biltzen dituzte, eta [II.4 eranskinean](#) zehaztuta daude.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2006ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkeztu du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2025eko GETaren 454 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat eta AERKeo langileei buruzko analisi bat sartu dira. Txostenean, halaber, aurrekontu programei aplika dakizkiekeen genero helburuak, horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko segimendu-adierazleak zehaztu dira. Era berean, aurrekontuen genero eraginaren balorazio orokorra ere jasotzen du.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak guztizkoaren % 31 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Andaluzia aitzindari izan zen aurrekontu eta genero auditoretzak egiten, eta duela gutxi arte arlo horretako etengabeko auditoretza prozesu bat izan zuen (onetsiko azken txostenak 2023koak dira; horri buruzko informazio gehiagorako, ikus [II.8 eranskina](#)). Hala ere, 3/2024 Lege Dekretuak Andaluziako Berdintasunerako Legean sartutako aldaketan ondoren, gaur egun AERK horren araudiak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen.
- Aurrekoaren ondorioz, 2024an ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz. Orobat, organo independenteek ez dute bestelako *ex post* ebaluazio edo kontrolik egin.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, barne segimendua egiteari buruz ez da aurreikuspen espezifikorik jasotzen aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzen, ez eta GIAREN prozesuari berari buruzko segimendua egiteko ere. AERKak adierazi du aurrekontu programak ebaluatzen ere du bat garatzen ari dela. Eredu hori barne tresnatzat sortu da, eta, horren esparruan, aurrekontu helburuen, jarduketan eta adierazleen plangintzaren kalitatea baloratzen da, genero ikuspegitik.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko ogasunari buruzko legeak berariaz ezartzen du, 36. artikuluan, argitaratu egin behar dela aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria, hala nola GETa.
- Andaluziak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Era berean, iraganean (hau da, 2006tik) jaulkitako GET guztiak kontsultatu daitezke.

ARAGOIKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) berariaz aurreikusten da Aragoiko berdintasunerako legean (7/2018 Legea, ekainaren 28koa) eta haren ogasuna arautzen duen legean (3/2023 Legegintzako Dekretua, maiatzaren 17koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- Bestalde, *Aragoiko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako II. Plan Estrategikoak (2021/2024)* erkidegoko aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak ere jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- Ogasun, Herrizaingo eta Herri Administrazio Saileko Berdintasun Unitateak GIA prozesua bultzatzen eta zuzentzen du, eta ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek urterokoak dira, eta [II.4 eranskinean](#) zehaztuta daude.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2019ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkezten du aurrekontuekin batera, eta azkena 2024koa da.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2024ko GETaren 400 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat eta AERKeko langileei buruzko analisi bat sartu dira. Txostenean, halaber, aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko segimendu-adierazleak zehaztu dira.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak guztizkoaren % 42 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Aragoiko Berdintasunerako Legeak GIA arautzean genero auditoretzak egin daitezen bultzatzea jasotzen du.
- 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, barne segimendua egiteari buruz ez da aurreikuspen espezifikorik jasotzen aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko, ez eta GIAren prozesuari berari buruzko segimendua egiteko ere.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Egiaztapenak egin ziren egunean (2025eko ekaina), Aragoi zen GETak modu egonkor eta iraunkorrean argitaratu ez ziren erkidego bakarra. Hala ere, 2025eko irailean, Aragoi bere gardentasun atarian argitaratu ditu 2024rako aurrekontuaren GETa eta aurreko ekitaldiei dagozkienak (zehazki, 2020tik emandakoak).

ASTURIASKO PRINTZERRIKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Asturiasko Printzerriak aurrekontuekin batera genero eragina ebaluatzeko txosten baten aurkezten du, berdintasun legean lege mailako arau xedapenak egiteari buruz oro har xedatutakoa betez (2/2011 Legea, martxoaren 11koa). Erkidegoko legeriak ez du berriazko aipamenik egiten aurrekontuak egiteko prozesuan genero ikuspegia txertatzeari buruz.
- Bestalde, *Asturiasko Printzerriko Administrazioaren I. Berdintasun Planak (2024/2027)* erkidegoko aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak ere jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- Berdintasunerako Zuzendaritza Nagusiak genero ikuspegiko aurrekontugintzaren (GIA) prozesua bultzatzen eta gidatzen du, eta ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- 2025eko genero eraginari buruzko txostena (GET) egitea ez da oinarritzen formalki dokumentatutako esparru metodologiko propioetan: Asturiasko Printzerriak gida bat egin zuen 2014an, aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeko, baina metodologia hori aplikatzeari utzi zitzaion, eta, gaur egun, aztertzen ari dira arlo horretan nola egin aurrera. *Asturiasko Printzerriko Administrazioaren I. Berdintasun Planak (2024/2027)* aurreikusten du urteko aurrekontuen proiektuarekin batera doan GETa egiteari buruzko 2025ean jarraibide bat onestea.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2014ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkezten du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- Ez zaie genero iragazkirik aplikatzen programa guztiei, berdintasun politikekin zuzenean lotutako bi programak baino ez baitira ebaluatzen.
- 2025eko GETak (guztira 20 orrialde) errealtatearen diagnostiko bat jasotzen du, eta bertan zehazten dira aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 2 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Araudi autonomikoak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako beste ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, barne segimendua egiteari buruz ez dago aurreikuspen espezifikorik aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko, ez eta prozesu horri buruzko segimendua egiteko ere.

GARDENTASUNA

- Gardentasunari buruzko lege autonomikoak (8/2018 Legea, irailaren 14koa), 8. artikuluan, berriaz ezartzen du argitaratu beharrekoa dela aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria, GETa barne.
- Asturiasko Printzerriak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Era berean, iraganean (hau da, 2014tik) jaulkitako GET guztiak kontsultagarri daude.

BALEAR UHARTEETAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Balear Uharteetako Berdintasunerako Legean (11/2016 Legea, uztailaren 28koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- AERKak ez du estrategiarik genero berdintasunaren arloan.

ERAKUNDE ESPARRUA

- GIA prozesua Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusiak bultzatzen eta gidatzen du, Balear Uharteetako Emakumearen Institutuarekin batera, eta Balear Uharteetako Emakumearen Institutuak jaulkitzen du horren ondoriozko txostena. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek urterokoak dira, eta [II.4 eranskinean](#) zehaztuta daude.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2017ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkeztu du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2025eko GETaren 190 orrialdeetan, AERKarek zerbitzura dauden langileei buruzko azterketa bat jaso da; eta aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko segimendu-adierazleak zehaztu dira. Era berean, hobetzeko proposamen batzuk egin dira.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 72 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Balear Uharteetako Berdintasunerako Legeak xedatzen duenez, aurrekontu ekitaldi bakoitzaren amaieran, sailen eta mendeko erakundearen memorietan jasotako helburuak betetzeari buruzko genero auditoretzak egitea bultzatuko da. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako beste ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, barne segimendua egiteari buruz ez dago aurreikuspen espezifikorik aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko, ez eta prozesu horri buruzko segimendua egiteko ere.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Balear Uharteetako erkidegoak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Orobat, kontsultagarri daude iraganean jaulkitako GETak (2021eko aurrekontuetatik aurrerakoak).

KANARIETAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Kanarietako Berdintasunerako Legean (1/2010 Legea, otsailaren 26koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- *Kanarietako Trantsizio Berdinzailearen Estrategiak* ez du gai horri buruzko aurreikuspenik jasotzen.

ERAKUNDE ESPARRUA

- Plangintzako eta Aurrekontuetako Zuzendaritza Nagusiak bultzatzen eta gidatzen du GIA prozesua, eta *Aurrekontuetako Genero Eraginaren Batzordeak* jaulkitzen du horren ondoriozko txostena. Informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek urterokoak dira, eta [II.4 eranskinean](#) zehaztuta daude.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2011ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkeztu du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2025eko GETaren 715 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat jasotzen da; eta aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko jarraipen adierazleak zehazten dira. Era berean, aurrekontu programei buruz egindako genero azterketari buruzko balantze orokor bat eta hobetzeko proposamen batzuk jasotzen dira.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 41 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Kanarietako Berdintasunerako Legeak GIA arautzean genero auditoretzak bultzatzea aurreikusten du.
- 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, barne segimendua egiteari buruz ez dago aurreikuspen espezifikorik aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko, ez eta prozesu horri buruzko segimendua egiteko ere.
- Kanariar Uharteak GIA prozesuaren segimendu egokia egiteko aukera emango duen sistema bat diseinatzen ari dira, eta, pixkanaka ezartzea aurreikusita dagoen arren, 2025eko GETak taula bat jasotzen du, eremu horretan erabilitako adierazle nagusien bilakaera laburbiltzen duena.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Kanarietako erkidegoak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Orobat, kontsultagarri daude 2021eko aurrekontuetatik aurrera jaulkitako GETak.

KANTABRIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) berariaz aurreikusten da Kantabriako berdintasunerako legean (2/2019 Legea) eta haren ogasuna arautzen duen legean (14/2006 Legea, urriaren 24koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- AERKak ez du estrategiarik genero berdintasunaren arloan.

ERAKUNDE ESPARRUA

- *Kantabriako Autonomia Erkidegoko Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordeak* GIA prozesua bultzatzen eta gidatzen du, eta ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- Kantabriak GIA-n aplikatutako tresna metodologikoa arau xedapen orokorrak izapidetzean genero eragina ebaluatzeko diseinatua da (ikus xehetasunak [II.4 eranskinean](#)).

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2021eko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkeztu du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- *Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordeak* zehazten du zer gastu programari buruz egingo den GETa, kontuan hartuta generoaren garrantzia eta programan duen ikusgarritasuna, bai eta analisiak duen bideragarritasuna ere.
- 2025eko GETaren 238 orrialdeetan, aurrekontuen genero eragina aztertzen da, errealitatearen diagnostiko bat barne. Txostenean, halaber, aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko segimendu-adierazleak zehaztu dira.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 25 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- *Kantabriako Autonomia Erkidegoko Aurrekontuetan Genero Ikuspegia Integratzeko Batzordea* arautzen duen araudiak aurreikusten du erkidegoko sektore publikoan genero auditoretzak egitea, eduki ekonomikoa duten egintza guztietan generoaren araberako berdintasuna aplikatzeari dagokionez, eta funtzio hori batzorde horri esleitzen dio.
- 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Batzorde horrek aurrekontu-adierazleak ezartzeko ardura du, aurrekontuak egitean genero eraginaren segimendua, ebaluazioa eta kontrola egite aldera.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Kantabriak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Era berean, iraganean (hau da, 2021etik) jaulkitako GET guztiak kontsultatu daitezke.

GAZTELA ETA LEONGO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Gaztela eta Leonen genero eragina ebaluatzeari buruzko 2001eko martxoaren 1eko 1/2001 Legeak genero eragina ebaluatzeako txostena jasotzen du, arauak egiteko prozeduraren nahitaezko izapidetzat, hala lege aurreproiektuetan, nola administrazio xedapen orokorren proiektuei buruzkoetan. Erkidegoko legeriak ez du berariazko aipamenik egiten aurrekontuak egiteko prozesuan genero ikuspegia txertatzeari buruz. 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeako prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- Bestalde, *Genero Berdintasunerako Plan Estrategikoak (2022/2025)* erkidegoko aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- Aurrekontuen, Europako Funtzen eta Estatistikaren Zuzendaritza Nagusiak aurrekontuen genero eraginaren ebaluazioa bultzatzen eta zuzentzen du, eta ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparruari buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak tresna metodologiko propioak aplikatzen ditu, urtekoak, aurrekontu eremurako berariaz diseinatuak. Osagarri gisa, AERKak genero eragina arau orokorretan ebaluatzeako garatutako protokolo bat ere aplikatzen du. Tresna horiek [II.4 eranskinean](#) zehaztu dira.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2012ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkezten du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- Azterketarako abiapuntua genero neurriak dituzten programak dira. Beraz, genero ikuspegia ez da txertatzen aurrekontu plangintzaren prozesuan zeharkako genero ikuspegia aplikatuz.
- 2025eko GETaren 301 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat eta AERKeko langileei buruzko analisi bat sartu dira. Txostenean, halaber, aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko segimendu-adierazleak zehaztu dira.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 39 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Araudi autonomikoak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste jarraipen jarduketa batzuei dagokienez, ez dago aurreikuspen espezifikorik —ez aurrekontu araudian, ez berdintasun planetan— eremu horretan barne segimendua egiteari buruz.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Gaztela eta Leonek 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Orobat, kontsultagarri daude iraganean jaulkitako GETak (zehazki, 2023ko aurrekontuetatik aurrerakoak).

GAZTELA-MANTXAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Gaztela-Mantxako berdintasun legean (12/2010 Legea, azaroaren 18koa) eta haren ogasuna arautzen duen legean (1/2002 Legegintzako Dekretua, 2002ko azaroaren 19koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- *Gaztela-Mantxako Emakumeen eta Gizonen Aukera Berdintasunerako II. Plan Estrategikoak (2019-2024)* erkidegoko aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- *Gaztela-Mantxako Berdintasun Batzordeak* GIA prozesua bultzatzen eta gidatzen du, eta ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek urterokoak dira, eta [II.4 eranskinean](#) zehaztuta daude.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2017ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkeztu du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2025eko GETaren 446 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat jasotzen da; eta aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak zehazten dira, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzekin batera. Era berean, aurrekontuen genero eraginaren balorazio orokorra ere jasotzen du, bai eta hobetzeko proposamen batzuk ere.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 95 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Araudi autonomikoak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, barne segimendua egiteari buruz ez dago aurreikuspen espezifikorik aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko, ez eta prozesu horri buruzko segimendua egiteko ere.
- Gaztela-Mantxak adierazi du 2024aren bukaeratik berdintasun plan estrategikoaren ebaluazioa egiten ari direla, eta GIAri buruzko adierazleak ebaluatu beharreko alderdietako bat izango direla.

GARDENTASUNA

- Gaztela-Mantxako Gardentasunari buruzko Legeak (4/2016 Legea, abenduaren 15ekoa), 14. artikuluan, berariaz ezartzen du argitaratu beharrekoa dela aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria, GETa barne.
- Gaztela-Mantxak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Era berean, iraganean (hau da, 2017tik) jaulkitako GET guztiak kontsultatu daitezke.

KATALUNIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Kataluniako berdintasun legean (17/2015 Legea, uztailaren 21ekoa) eta haren ogasuna arautzen duen legean (3/2002 Legegintzako Dekretua, abenduaren 24koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- AERKak ez du estrategiarik genero berdintasunaren arloan.

ERAKUNDE ESPARRUA

- GIA prozesua Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusiak (ZN) bultzatzen eta gidatzen du, Berdintasun eta Feminismo Sailarekin batera, eta Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusiak jaulkitzen du horren ondoriozko txostena.
- Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek irauteko bokazioa duten batzuk nahiz urteko beste batzuk biltzen dituzte. Era berean, osagarri gisa, AERKak genero eragina arau orokorretan ebaluatzearen garatu dituen tresnak aplikatzen dira. Tresna horiek [II.4 eranskinean](#) zehaztu dira.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2020ko aurrekontuetatik, Kataluniak genero eraginaren txosten (GET) bat aurkeztu du aurrekontuekin batera. AERKak 2025eko GETa argitaratu duen arren, adierazi du aurrekontu proiektua Gobernuak onartu ez izanaren ondorioz ez dela txosten osoa, ez baitu jasotzen berdintasuna hobetzera bideratutako jarduketaren kuantifikazioa, eta eduki hori txosten horretan jaso ohi da. Txosten honen helburua GETak aztertzea denez, horiek egiten amaitu ondoren, erkidego horretako 2024ko GETa erabili da azterketarako erreferentzia gisa.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2024ko GETaren 414 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat eta AERKeko langileei buruzko analisi bat sartu dira. Txostenean, halaber, aurrekontu programei aplika dakizkiekeen genero helburuak lortzeko definitutako ekintzak zehaztu dira, bai eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko segimendu-adierazleak ere.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 98 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Kataluniako Berdintasunerako Legeak xedatzen duenez, aurrekontu ekitaldi bakoitzaren amaieran, sailen eta mendeko erakundearen memorietan jasotako helburuak betetzeari buruzko genero auditoretzak egitea bultzatuko da. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, barne segimendua egiteari buruz ez dago aurreikuspen espezifikorik aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko, ez eta prozesu horri buruzko segimendua egiteko ere.
- Kataluniak genero politikari lotuta gauzatutako aurrekontua aztertu du, eta indarkeria matxistaren arloan 2024an egindako gastuari buruzko txosten bat egiten ari dela adierazi du.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Kataluniak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Orobat, kontsultagarri daude 2022ko aurrekontuetatik aurrera jaulkitako GETak.

EXTREMADURAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Extremadurako Berdintasunerako Legean (8/2011 Legea, martxoaren 23koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- Bestalde, *Extremadurako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako VI. Plan Estrategikoak (2023/2026)* erkidegoko aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak ere jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- *Aurrekontuen Genero Eraginaren Batzordeak* GIA prozesua bultzatzen eta gidatzen du, eta ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- Extremadurak ez du esparru metodologiko espezifikorik garatu aurrekontuen legean genero ikuspegia txertatzeko (2025eko ekitaldia erkidego horrek aurrekontuekin batera GETa aurkeztu duen zazpigarren urtea da). Era berean, ez du garatu modu osagarrian aplika daitekeen tresna metodologiko orokorrik, nahiz eta Berdintasunerako Legeko 23.5 artikuluan honako hau xedatu den: «Extremadurako Juntak, Extremadurako Emakumearen Institutuak proposatuta, arauak edo gidalerroak prestatuko ditu, non adieraziko diren generoaren arabera eraginaren aurretiazko ebaluazioa egiteko jarraibideak».

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2012ko aurrekontuez geroztik, AERKak GETa aurkeztu du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- Azterketarako abiapuntua genero neurriak dituzten programak dira. Beraz, genero ikuspegia ez da txertatzen aurrekontu plangintzaren prozesuan zeharkako genero ikuspegia aplikatuz.
- 2025eko GETaren 314 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat eta AERKeko langileei buruzko analisi bat sartu dira. Txostenean, halaber, aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko segimendu-adierazleak zehaztu dira. Era berean, aurrekontuen genero eraginaren balorazio orokorra ere jasotzen du.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 62 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Extremadurako Berdintasunerako Legeak GIA arautzean genero auditoretzak egin daitezen bultzatzea jasotzen du. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, berdintasun plan autonomikoak adierazten du aurrekontuen segimenduan genero ikuspegia txertatzea ahalbidetuko duten ekintzak garatuko direla, modu sistematizatu, iraunkor eta nahitaezkoan.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Extremadurak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Orobat, kontsultagarri daude 2022ko aurrekontuetatik aurrera jaulkitako GETak.

GALIZIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Galiziako Berdintasunerako Legean (7/2023 Legea, azaroaren 30ekoa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatze prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- Bestalde, *Emakumeen eta Gizonen Aukera Berdintasunerako VIII. Plan Estrategikoak (2022/2027)* erkidegoko aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak ere jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- Aurrekontuen eta Finantzaketa Autonomikoaren ZNak eta Berdintasuna Sustatzeko ZNak batera bultzatzen eta gidatzen dute GIA prozesua, eta horren ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- Galizian, 2025eko aurrekontu orokorrekin batera doazen GETak egitean ez dira oinarritzat hartu formalki dokumentatuta dauden esparru metodologiko propioak. Erkidegoak ez du bere aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeko gida propioarik egin, baina adierazi du aplikatzen duen metodologia nazioarteko printzipio eta estandarretan oinarritzen dela: besteak beste Nazio Batuek, Europar Batasunak, ELGak edo Genero Berdintasunerako Europako Institutuak onartutako eredueta jasotakoetan.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2009ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkezten du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2025eko GETaren 256 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat jasotzen da; eta aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko jarraipen adierazleak zehazten dira. Era berean, aurrekontuen genero eraginaren balorazio orokorra ere jasotzen du.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 90 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Araudi autonomikoak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, berdintasunerako plan autonomikoak adierazten du AERKeo aurrekontuen segimendua egin behar dela genero eraginaren ikuspegitik, gastu eta inbertsio politikek genero arrakaletan zer eragin duten jakiteko.

GARDENTASUNA

- Galiziako gardentasunari buruzko legeak (1/2016 Legea, urtarrilaren 18koa) 11. artikuluan ezartzen duenez, «Galiziako Xuntak argitara emango du bere aurrekontuei buruz ekitaldian zehar Legebiltzarrera bidaltzen den informazio osagarri guztia, aurrekontu betearazpenaren arabera hiru hilean behin egindako eguneratzea barne, bai eta urteko likidazioa ere».
- Galiziak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Orobat, kontsultagarri daude 2014ko aurrekontuetatik aurrera jaulkitako GETak.

MADRILGO ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea ez dago berariaz aurreikusita Madrilgo Erkidegoko legeria autonomikoan. Erkidego hori da, gainera, bere legeen eta arau xedapenen izapidetzean genero eraginaren ebaluazioa egiteko beharra lege mailako araudian sartu ez duen bakarra, eta gai hori erregelamendu arau baten bidez arautzen da (52/2021 Dekretua, martxoaren 24koa, Gobernu Kontseiluarena). 2025erako aurrekontu orokorrak egiteko arauak ematen dituen 2024ko maiatzaren 30eko Aginduak ere ez du aipatzen aurrekontu arauaren genero eraginaren ebaluazioa.
- Aurrekoa gorabehera, *Emakumeen eta Gizonen Aukera berdintasunerako Madrilgo Estrategiak (2018/2024)* berariaz jasotzen du genero ikuspegia aplikatu behar dela aurrekontu politikan, 138. neurrian, eta genero ikuspegia duten aurrekontu neurrien kopurua ezartzen du adierazle gisa.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- Parlamentuko hainbat ekimenen ondorioz, 2018. eta 2022. urteen artean erkidegoak GETa aurkeztu zuen aurrekontu orokorren proiektuekin batera. Hala ere, aurrekontu jardunbide hori gero eten egin zen, eta, beraz, erkidegoak ez du GETik jaulki 2025eko aurrekontuei buruz.
- Madrilgo Erkidegoak adierazi du ez duela GETik egin, bere ogasun legearen 49. artikulua ez duelako txosten hori jasotzen Madrilgo Biltzarrera bidaltzen den aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztu behar den dokumentazioaren artean. Erkidegoak adierazi duenez, nahiz eta txosten hori berariaz egiten ez den, Aurrekontuen Zuzendaritza Nagusiak gastuen egoera orriak egiteko emandako jarraibideek ezartzen dute adierazleak generoaren arabera banakatuko direla, baldin adierazle motak horretarako aukera ematen badu, eta, beraz, kasu horietan banakatze horrek erraztu egiten duela aurrekontuari buruzko informazioaren ustiaketa —bai lantze fasean, bai gauzatze fasean— generoaren faktorea kontuan hartuta egitea.

ERAKUNDE ESPARRUA, TRESNA METODOLOGIKOAK, SEGIMENDUA ETA GARDENTASUNA

Arlo horietako egiaztapenen ardatza izan dira GIA GETa jaulkitzearekin amaitzen duten AERKak; hala ere, honako hau adierazi behar da Madrilgo Erkidegoari dagokionez:

- Zentro kudeatzaileek arduratzen dira sexuaren arabera banakatzeaz horretarako aukera ematen duten aurrekontu-adierazleak; horrela, arlo bakoitzean dauden genero desberdintasunak aztertzen direla ziurtatzen dute. Aurrekontuen ZNa arduratzen da prozesu hori gainbegiratzeaz, sexuaren arabera banandu daitezkeen adierazle guztiak behar bezala aztertu eta aurrekontuan jaso direla bermatzeko.
- AERKak adierazi du ez duela metodologia propiorik garatu genero eragina ebaluatzeko araudi autonomiko orokorraren izapidetzean, ez eta aurrekontuen izapidetzean genero eragina ebaluatzeko ere.
- Bestalde, erkidego horretako araudiak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen, ez eta eremu horren barne segimendua egiteari buruzkorik ere.
- Erkidego horrek iraganean emandako GET guztiak (2018/2022) eskuragarri daude Madrilgo Erkidegoko Aurrekontuen Atarian.

MURTZIAKO ESKUALDEKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Murtziako Eskualdeko Berdintasunerako Legeak (7/2007 Legea, apirilaren 4koa) eta Murtziako Eskualdeko Presidentearen eta Gobernu Kontseiluaren Estatutuari buruzko 2004ko abenduaren 28ko 6/2004 Legeak xedatzen dutenez, xedapen orokorren proiektuekin batera arau-eraginaren azterketari buruzko memoria aurkeztu behar da, eta, horren barruan, generoaren arabera eraginari buruzko txosten (GET) bat.
- Aurrekontuen legerako GETa egiteari buruzko berariazko aurreikuspen bati dagokionez, ez dute horri buruzko aipamen espezifikorik jasotzen ez Murtziako Eskualdeko ogasuna arautzen duen legeak (1/1999 Legegintzako Dekretua, abenduaren 2koa), eta ez lege mailako beste ezein arau autonomikok.
- Genero ikuspegiko aurrekontugintzari (GIA) buruzko erreferentzia bakarra 2025erako aurrekontuak egiteko arauetan jasotakoa da (2024ko apirilaren 25eko Agindua): horren 6.c artikuluan adierazten denez, aurrekontuen lege proiektuekin batera, zentro kudeatzaileek egindako genero eraginari buruzko memoriak aurkeztuko dira. Hala ere, agindu horretan ezabatu egin da, aurreko aginduei dagokienez, genero eraginari buruzko memoriaren fitxa.
- AERKak ez du estrategiarik genero berdintasunaren arloan.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- Murtziako Eskualdeak ez du GETik jaulki 2025eko aurrekontuak egitearen esparruan. 2005/2016 aldian, erkidego horrek aurrekontuekin batera GETa aurkeztu zuen. Haren edukia oso laburra zen, eta, funtsean, berariaz emakumeen premiak sustatzera eta artatzera bideratutako gastu politika finalistak identifikatzen ziren. Erkidegoak adierazi zuen txosten horiek egitea 6/2004 Legeko 46. artikuluan jasotako eskakizunari erantzuten ziola; izan ere, artikulua horrek lege aurreproiektuekin batera GETa aurkeztea eskatzen du.
- Kudeaketa zentroek ere ez dituzte egin genero eraginari buruzko memoriak, zeinak, 2025erako aurrekontuak egiteko arauetan jasotakoari jarraituz, aurrekontuen lege proiektuekin batera aurkeztu behar baitziren. Ildo horretan, arau horiek ez zuten jasotzen, ordea, genero eraginari buruzko memoriaren fitxa, zeinaren helburua programen genero eragina aztertzea baita, bereziki genero-adierazleak definitu zaizkien programetan.

ERAKUNDE ESPARRUA, TRESNA METODOLOGIKOAK, SEGIMENDUA ETA GARDENTASUNA

Arlo horietako egiaztapenen ardatza izan dira GETa jaulkitzen duten AERKak; hala ere, honako hau adieraz daiteke Murtziako Eskualdeari dagokionez:

- AERKak adierazi du ez duela metodologia propioa garatu genero eragina ebaluatzeko araudi autonomiko orokorraren izapidetzean, ez eta aurrekontuen izapidetzean genero eragina ebaluatzeko ere.
- Erkidego horrek iraganean jaulkitako GETak (2005/2016) ez daude eskuragarri erkidegoaren web atarian.
- Erkidegoak GIARIK egiten ez duenez, ez da erakunde esparrua aipatu beharrik, ez eta eremu horretako segimendu jarduketak ere.

NAFARROAKO FORU KOMUNITATEA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Nafarroako Berdintasunerako Legean (17/2019 Foru Legea, apirilaren 4koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- Bestalde, *Nafarroako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Plan Estrategikoak (2022/2027)* AERKeo aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak ere jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- GIA prozesua Nafarroako Berdintasunerako Institutuak bultzatzen eta gidatzen du, eta ondoriozko txostena ere jaulkitzen du. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- Azken urteotan, Nafarroak tresna metodologiko propio batzuk aplikatu izan ditu bere GIAn, gehienak aurrekontu araurako berariaz diseinatuak ([ikus II.4 eranskina](#)).
- Dena dela, esparru metodologiko hori ez zen aplikatu 2025eko aurrekontuei dagokienez, urte horretako aurrekontu programen genero eraginaren baloraziorik egin ez zelako, erkidegoa gogoeta metodologikoko prozesu batean sartuta baitzegoen. Nafarroak adierazi duenez, prozesu hori 2025ean amaitu da, barne sistematika berrikusita eta horri buruzko jarraibide berri bat eginda.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2017ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkezten du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- Hala ere, 2025eko GETak izaera berezia du aurreko txostenekin alderatuta, erkidego hori 2024an hausnarketa metodologiko batean sartuta baitzegoen, GIAn ereduari eta helburuei buruz. Horren ondorioz, ez zen egin 2025eko aurrekontu programen genero eraginaren baloraziorik, eta, beraz, aurreko txostenetan ez bezala, GETean ez dira erantsi genero analisiaren fitxak, ez eta aurrekontu programen sailkapena ere, genero garrantziaren eta balorazioaren arabera, eta informazio estatistiko guztia ere ez da eguneratu.
- Aurrekoaren ildotik, jaulkitako azken GETak (22 orrialde ditu, 2024ko GETaren 149 orrialdeen aldean) arau esparruaren eta GIAk erkidegoan duen ibilbidearen azterketa du ardatz, eta barne hartzen ditu prozesu horri buruzko hausnarketa estrategiko bat eta eremu horretan hautemandako premiak, baina oraingoan ez du jasotzen 2025eko aurrekontuen eraginaren ebaluaziorik.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Nafarroako Berdintasunerako Legeak xedatzen duenez, aurrekontu ekitaldi bakoitzaren amaieran, sailen eta mendeko erakundearen memorietan jasotako helburuak betetzeari buruzko genero auditoretzak egitea bultzatuko da. 2024an ez dira auditoretza horiek egin, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste jarraipen jarduketa batzuei dagokienez, ez dago aurreikuspen espezifikorik —ez aurrekontu araudian, ez berdintasun planetan— eremu horretan barne segimendua egiteari buruz. Horri dagokionez, Nafarroak adierazi du lantzen ari diren GIA proiektuaren birdefinitzearen helburuetako bat dela lortutako genero eraginari buruzko segimendua egitea, eta horri buruzko informazioa aurrekontugintza prozesuan kontuan hartzea.

GARDENTASUNA

- Gardentasunari buruzko lege autonomikoak (4/2018 Legea, maiatzaren 17koa), 22. artikuluan, berariaz ezartzen du argitaratu beharrekoa dela aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria, GETa barne.
- Nafarroak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Era berean, iraganean (hau da, 2017tik) jaulkitako GET guztiak kontsultatu daitezke.

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Euskal Autonomia Erkidegoko Berdintasunerako Legean (1/2023 Legegintzako Dekretua, martxoaren 16koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- Bestalde, *EAEko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 2030 Estrategiak* AERKeko aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak ere jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- Ogasun eta Finantza Sailak, Aurrekontu Zuzendaritzaren eta Berdintasunerako Administrazio Unitatearen bitartez, prozesuaren buru izateko eta aurrekontu orokorreari buruzko GETa egiteko ardura du. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek urterokoak dira, eta [II.4 eranskinean](#) zehaztuta daude.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2010eko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkeztu du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2025eko GETaren 175 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat eta AERKeko langileei buruzko analisi bat sartu dira. Txostenean, berebat, aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak eta helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak zehazten dira.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 85 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Araudi autonomikoak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, 2025eko aurrekontu proiekturako zehaztapen teknikoek aurrekontu prozesuan genero ikuspegia txertatzearan segimendua egitea aurreikusten dute, zentro kudeatzaileek programen eragina aztertzeko betetzen duten fitxaren bidez.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Euskal Autonomia Erkidegoak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du, baina ez daude kontsultagai iraganean jaulkitako GETak.

ERRIOXAKO AUTONOMIA ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Errioxako Berdintasunerako Legean (7/2023 Legea, apirilaren 20koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- *Errioxako Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorreko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako I. Planak* (2022/2026) erkidegoko aurrekontugintzan genero ikuspegia aplikatzeari buruzko aurreikuspenak jasotzen ditu.

ERAKUNDE ESPARRUA

- Aurrekontu Kontroleko Zuzendaritza Nagusiak GIA prozesua bultzatzen eta gidatzen du, eta, era berean, ondoriozko txostena egiten du. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek urterokoak dira, eta [II.4 eranskinean](#) zehaztuta daude.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2009ko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkezten du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- Azterketarako abiapuntua aurrekontu programetan jasotako neurri guztiei genero egokitasunaren iragazki bat aplikatzetik lortzen da.
- 2025eko GETaren 221 orrialdeetan, AERKaren zerbitzura dauden langileei buruzko azterketa bat jaso da; eta aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko segimendu-adierazleak zehaztu dira.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 41 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Araudi autonomikoak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokionez, barne segimendua egiteari buruz ez dago aurreikuspen espezifikorik aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko, ez eta prozesu horri buruzko segimendua egiteko ere. Aipatzekoa da Errioxak adierazi duela GETean sailek identifikatu dituzten eta berdintasunean eragina edo inpaktua duten jarduketan aurrekontu betearazpenaren maila jasoko duen txosten bat diseinatzen ari dela.

GARDENTASUNA

- Erkidegoko legeriak ez du berariaz ezartzen aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria argitaratzeko betebeharra, eta dokumentazio horren barruan dago GETa.
- Errioxak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Orobat, kontsultagarri daude 2015eko aurrekontuetatik aurrera jaulkitako GETak.

VALENTZIAKO ERKIDEGOA

ESPARRU JURIDIKOA ETA

- Genero ikuspegiko aurrekontugintza (GIA) egitea berariaz aurreikusten da Valentziako Erkidegoko ogasuna arautzen duen legean (1/2015 Legea, otsailaren 6koa). Gainera, 2025eko aurrekontuak egiteko arauak adierazten dute genero eragina ebaluatzeko prozesuan sortutako informazioa aurrekontuen lege proiektuarekin batera aurkeztuko dela.
- AERKak ez du estrategiarik genero berdintasunaren arloan.

ERAKUNDE ESPARRUA

- *Generalitatearen Aurrekontuetan Generoak duen Eraginari buruzko Txostenaren Batzordeak* GIA prozesua bultzatzen eta gidatzen du, eta ondoriozko txostena jaulkitzen. Erakunde esparrua osatzen duten eragileei buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, ikus [II.3 eranskina](#).

TRESNA METODOLOGIKOAK

- AERKak bere tresna metodologikoak aplikatzen ditu, GIArako berariaz diseinatuak. Tresna horiek urterokoak dira, eta [II.4 eranskinean](#) zehaztuta daude.

GENERO ERAGINAREN TXOSTENA

- 2015eko aurrekontuez geroztik, AERKak genero eraginari buruzko txosten (GET) bat aurkeztu du aurrekontuekin batera, eta azkena 2025ekoa da.
- AERKak genero iragazki bat aplikatzen die aurrekontu programa guztiei, ebaluatu beharreko programen hasierako hautaketa egiteko, eta, horrela, zeharkako genero ikuspegia aplikatzen du aurrekontu plangintzaren prozesuan.
- 2025eko GETaren 323 orrialdeetan, errealitatearen diagnostiko bat jasotzen da; eta aurrekontu programei aplikatu beharreko genero helburuak, helburu horiek lortzeko definitutako ekintzak eta espero diren emaitzen lorpena neurtzeko jarraipen adierazleak zehazten dira.
- GET horretan aztertzen diren aurrekontu programak programa guztien % 48 dira.

AUDITORETZAK ETA BESTE EX POST EBALUAZIO JARDUKETA

- Araudi autonomikoak ez du genero auditoretzak egiteari buruzko aurreikuspenik jasotzen. 2024an, ez da auditoretzarik egin aurrekontuetan genero ikuspegia txertatzeari buruz, ez eta organo independenteek *ex post* egindako bestelako ebaluazio edo kontrolik ere.
- Beste segimendu jarduketa batzuei dagokienez, barne segimendua egiteari buruz ez dago aurreikuspen espezifikorik aurrekontu araudian, ez eta berdintasun planetan ere, ea GIAk emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna benetan hobetzen duen ebaluatzeko, ez eta prozesu horri buruzko segimendua egiteko ere.

GARDENTASUNA

- Valentziako Erkidegoko Gardentasunaren Legeak (1/2022 Legea, apirilaren 13koa), 17.b artikuluan, berariaz ezartzen du argitaratu beharrekoa dela aurrekontuen lege proiektuarekin batera doan dokumentazio osagarria, GETa barne.
- Valentziako Erkidegoak 2025eko aurrekontuei dagokien GETa argitaratu du. Era berean, iraganean (hau da, 2015etik) jaulkitako GET guztiak kontsultatu daitezke.

[JOAN AURKIBIDERA](#)

TRIBUNAL DE CUENTAS

EGINDAKO ALEGAZIOAK

JASOTAKO ALEGAZIOEN TRATAMENDUA

KAFLko 44. artikulua betez, Kontuen Auzitegiak txosten aurreproiektua bidali die Kantabriako, Extremadurako, Murtziako Eskualdeko eta Errioxako ogasunaren arloan eskumena duten sailburuei, alegazioak egin eta egoki iritzitako dokumentu eta egiaztagiri guztiak aurkez ditzaten. Kontrol ekonomikoko bulegoa duten AERKei dagokienez, eta kontrol erakunde horiekin hitzartutakoarekin bat etorriz, Auzitegiak txosten aurreproiektua bidali die erkidego hauetako ogasunaren arloko sailei: Andaluzia, Aragoi, Asturiasko Printzerria, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa, Katalunia, Galizia, Madrilgo Erkidegoa, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Valentziako Erkidegoa. Aldiz, Balear Uharteen, Kanariar Uharteen eta Nafarroaren kasuan, txosten aurreproiektua beren kontrol organoen bidez bidali zitzairen, alegazioetarako. Txostenaren aurreproiektua fiskalizatutako aldian kargu horiek bete zituzten pertsoneri ere bidali zitzairen, egungo arduradunekin bat ez zetozenean.

Honako hauen alegazioak jaso dira: Andaluzia, Aragoi, Balear Uharteak, Kanariak, Gaztela eta Leon, Katalunia, Galizia, Nafarroa, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Errioxa. Horiei guztiei eman zaie dagokien tratamendua, eta egokitzen diren aldaketak eta zehaztapenak egin dira Fiskalizazio Txostenaren. Alegazioetan aurkeztutako interpretazio irizpideak eta balorazioak txostenaren edukiekin bat ez datozenean eta Kontuen Auzitegi honek bere egin ez dituenean, alegazioetan azaldutakoaren aurrean Auzitegiak bere interpretazioari edo balorazioari eusteko dituen arrazoen azalpen laburra sartu da txostenaren. Alegazioei dagokienez ez da aldaketarik edo baloraziorik egin, alegazio horiek esplikatzen, argitu edo justifikatu egiten dituztenean azaldutako emaitzak, emaitza horien edukiari aurka egin gabe; edo iritzia planteatzen dituztenean dokumentu edo arau euskarririk gabe.

Segidan, egindako alegazioak erantsi dira. Alegazioetan azaldutakoa ulertzeko funtsezkoa ez den dokumentazio osagarria ezabatu da, bai eta datu pertsonalei buruzko informazioa ere.

ALEGAZIOEN ZERRENDA

- ANDALUZIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- ARAGOIKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- BALEAR UHARTEETAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- KANARIETAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- GAZTELA ETA LEONGO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- KATALUNIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- GALIZIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- NAFARROAKO FORU KOMUNITATEAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK
- ERRIOXAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

TRIBUNAL DE CUENTAS

ANDALUZIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

Autorización para remisión telemática al Tribunal de Cuentas de las alegaciones al Informe de Fiscalización.

Doña [REDACTED], con NIF [REDACTED] en su condición de Consejera de la Consejería de Economía, Hacienda y Fondos Europeos,

RESUELVE:

Designar y autorizar a [REDACTED], con NIF [REDACTED] Subdirectora de Procedimiento Presupuestario y Normativa de la Dirección General de Presupuestos, para que presente telemáticamente las alegaciones al "ANTEPROYECTO DE INFORME DE FISCALIZACIÓN SOBRE LA EVALUACIÓN DE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO EN EL PROCESO DE ELABORACIÓN DE LOS PRESUPUESTOS DE LAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS: LOS INFORMES DE IMPACTO DE GÉNERO".

En Sevilla, a 16 de septiembre de 2025

La Consejera de Economía, Hacienda y Fondos Europeos

Fdo. [REDACTED]

Puede verificar la integridad de este documento mediante la lectura del código QR adjunto o mediante el acceso a la dirección https://[REDACTED] indicando el código de VERIFICACIÓN			
FIRMADO POR	[REDACTED]	17/09/2025	
VERIFICACIÓN	[REDACTED]	PÁG. 1/1	

Alegaciones y Observaciones al Anteproyecto de Informe de la Fiscalización sobre la evaluación de la perspectiva de género en el proceso de elaboración de los presupuestos de las Comunidades Autónomas del Tribunal de Cuentas

Septiembre de 2025

OBSERVACIONES

Observación 1:

- Pág. 37: Cuadro 8. CCAA que han impartido formación sobre presupuestación con enfoque de género (2023-2024)

El cuadro relativo a la formación impartida en presupuestación con enfoque de género (2023-2024) no coincide con el texto explicativo posterior en lo relativo a Andalucía, ya que solo se consigna el año 2023.

En la pregunta 6 del formulario F3 cumplimentado se interesaba sobre las acciones formativas proporcionadas a las personas encargadas de llevar a cabo la evaluación del impacto de género en los presupuestos, indicándose que Andalucía se había llevado a cabo cursos de formación ambos ejercicios. Sin embargo, por error únicamente se adjuntó el Plan de Formación correspondiente a la anualidad 2023. Para su subsanación, se adjunta el Plan de Formación de 2024.

Es por ello por lo que se debe incorporar también el año 2024 en cuadro 8, dado que se llevaron a cabo numerosas acciones formativas en esta materia, entre ellas el curso sobre *Objetivos, actuaciones e indicadores*, el *Seminario de herramientas presupuestarias* y el *Taller de indicadores presupuestarios*, todos ellos con módulos específicos en perspectiva de género.

CUADRO 8. CCAA QUE HAN IMPARTIDO FORMACIÓN
SOBRE PRESUPUESTACIÓN CON ENFOQUE DE GÉNERO (2023-2024)

CCAA	Formación	Año
Andalucía	✓	2023
Aragón	✓	2023 y 2024
Principado de Asturias	Ø	-
Illes Balears	Ø	-
Canarias	✓	2023 y 2024
Cantabria	✓	2023
Castilla y León	Ø	-
Castilla-La Mancha	✓	2024
Cataluña	✓	2023 y 2024
Extremadura	Ø	-
Galicia	✓	2024
Navarra	Ø	-
País Vasco	Ø	-
La Rioja	✓	2024
Comunitat Valenciana	✓	2023 y 2024

Leyenda: ✓ Se han impartido actividades formativas durante el periodo 2023-2024 / Ø No se han impartido actividades formativas durante el periodo 2023-2024.
Fuente: Elaboración propia.

Observación 2:

– Pág. 47 – Cuadro 13. Contenido principal de los IIG de los Presupuestos.

En la página 47 se indica que “siete IIG (Canarias, Castilla-La Mancha, Cataluña, Extremadura, Galicia, País Vasco y La Rioja) incluyen un apartado final de conclusiones, en el que se sintetizan los principales contenidos del informe”. Y así se recoge en el siguiente cuadro:

CUADRO 13. CONTENIDO PRINCIPAL DE LOS IIG DE LOS PRESUPUESTOS

CCAA	Marco normativo	Metodología	Análisis de género de los programas presupuestarios	Conclusiones	Propuestas de mejora
Andalucía	✓	✓	✓	Ø	Ø
Aragón	✓	✓	✓	Ø	Ø
Principado de Asturias	✓	Ø	✓	Ø	Ø
Illes Balears	✓	✓	✓	Ø	✓
Canarias	✓	✓	✓	✓	✓
Cantabria	✓	✓	✓	Ø	Ø
Castilla y León	✓	✓	✓	Ø	Ø
Castilla-La Mancha	✓	✓	✓	✓	✓
Cataluña	✓	✓	✓	✓	Ø
Extremadura	✓	Ø	✓	✓	Ø
Galicia	✓	Ø	✓	✓	Ø
Navarra	✓	Ø	Ø	Ø	✓
País Vasco	✓	✓	✓	✓	Ø
La Rioja	✓	✓	✓	✓	Ø
Comunitat Valenciana	✓	✓	✓	Ø	Ø

Leyenda: ✓ Se integra este contenido en el informe / Ø No se integra este contenido en el informe.

Fuente: Elaboración propia.

En la página 53 del informe se recoge que “los IIG de 4 CCAA (Andalucía, Castilla-La Mancha, Extremadura y Galicia) incluyen una valoración final del impacto de género global, en la que se concluye que el proyecto de ley de presupuestos para 2025 presenta un impacto de género positivo”, tratándose dicha valoración de carácter general y transversal.

Dado que Andalucía se encuentra entre las Comunidades Autónomas con valoración final, se considera que el cuadro 13 anterior debe modificarse, incluyendo a Andalucía entre las que tiene conclusiones como contenido principal de los IIG de los presupuestos, en los mismos términos en los que se hace con Castilla-La Mancha, Extremadura y Galicia.

En este sentido, se recuerda que el Informe de Evaluación de Impacto de Género de Andalucía incluye un capítulo 5 dedicado a la *Valoración del impacto de género del Proyecto de Ley del Presupuesto*, donde además de realizar dicha valoración, se incorporan las principales conclusiones del propio Informe. Se trata, por tanto, también de un capítulo de conclusiones.

Asimismo, se publica un Resumen Ejecutivo en versiones española e inglesa que recoge dichas conclusiones, disponible en el siguiente enlace:

<https://juntadeandalucia.es/organismos/economiahaciendayfondoseuropeos/areas/presupuestos/presupuesto-2025/paginas/proyecto-genero-2025.html>

TRIBUNAL DE CUENTAS

ARAGOIKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

ALEGACIÓN

Anteproyecto de Informe de Fiscalización – Tribunal de Cuentas Evaluación de la Perspectiva de Género en la Elaboración de Presupuestos de las Comunidades Autónomas (Apartado II.6 Transparencia, pág. 58; Recomendación n.º 4, pág. 65)

En relación con el contenido del Anteproyecto de Informe de Fiscalización sobre la Evaluación de la Perspectiva de Género en el Proceso de Elaboración de los Presupuestos de las Comunidades Autónomas, elaborado por la Sección de Fiscalización del Tribunal de Cuentas se formulan las presentes alegaciones a la afirmación contenida en el apartado II.6 del Anteproyecto de Informe de Fiscalización, de que “Aragón es la única comunidad que no publica los informes de impacto de género emitidos”, así como a la Recomendación n.º 4 (“se recomienda a Aragón que publique los informes de impacto de género de sus presupuestos para incrementar la transparencia sobre la contribución del presupuesto a la igualdad de género”).

La elaboración y publicación del Informe de Impacto de Género de los presupuestos de la Comunidad Autónoma de Aragón se fundamenta en la Ley 7/2018, de 28 de junio, de igualdad de oportunidades entre mujeres y hombres en Aragón, que establece la obligación de integrar la perspectiva de género en la planificación presupuestaria. Esta previsión se encuentra, además, plenamente alineada con lo establecido en la Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres.

El Informe de Impacto de Género se elabora conforme a la normativa vigente y es parte integrante del proyecto de Ley de Presupuestos. Durante la fase de tramitación, este Informe se publica a través del Portal de Transparencia del Gobierno de Aragón y se remite a las Cortes de Aragón junto con el resto de documentación presupuestaria. La retirada del informe del Portal una vez aprobados los presupuestos responde a criterios de coherencia técnica con el procedimiento legislativo, dado que su contenido ya no refleja las enmiendas parlamentarias introducidas, sin que ello signifique incumplimiento de la obligación de publicación en el marco de elaboración.

En respuesta a la Recomendación n.º 4 del Tribunal de Cuentas, el Gobierno de Aragón ha procedido a republicar de forma permanente el Informe de Impacto de Género del presupuesto para el ejercicio 2024 y de ejercicios anteriores, accesible a través del Portal de Transparencia en el siguiente enlace: <https://www.aragon.es/-/presupuestos-de-la-comunidad-autonoma-de-aragon>. Asimismo, se garantiza que los informes correspondientes a ejercicios presupuestarios futuros se publiquen con carácter estable y perdurable, reforzando así la accesibilidad y la rendición de cuentas.

En virtud de lo anterior, se solicita al Tribunal de Cuentas que matice la afirmación contenida en el Anteproyecto de Informe, reconociendo que la Comunidad Autónoma de Aragón sí elabora y publica los Informes de Impacto de Género en el marco del proceso de elaboración de sus presupuestos, y que ha adoptado medidas para asegurar su disponibilidad permanente, en cumplimiento y superación de las recomendaciones formuladas.

La Comunidad Autónoma de Aragón reitera su compromiso firme con la igualdad de género, la transparencia y la rendición de cuentas. Considera que, con las medidas adoptadas (especialmente la publicación permanente del Informe de Impacto de Género de 2024 y las previstas para futuros ejercicios), se garantiza no solo el cumplimiento normativo, sino un avance sustantivo hacia una administración más transparente y responsable en materia de igualdad.

Zaragoza, a fecha de firma electrónica

[REDACTED]
Consejero de Hacienda, Interior y Administración Pública

TRIBUNAL DE CUENTAS

BALEAR UHARTEETAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

ASSUMPTE: Tramesa de la proposta d'al·legacions a l'informe provisional del Tribunal de Comptes de fiscalització de 2024 sobre "l'avaluació de la perspectiva de gènere en el procés d'elaboració dels pressupostos de les comunitats autònomes: els informes d'impacte de gènere".

Vist el tràmit d'audiència de l'avantprojecte "d'informe de fiscalització sobre l'avaluació de la perspectiva de gènere en el procés d'elaboració dels pressupostos de les comunitats autònomes: els informes d'impacte de gènere" emès pel Tribunal de Comptes en el seu programa anual de fiscalització de 2024, es remeten les següents propostes d'al·legacions:

"ALEGACIONES AL INFORME DEL TRIBUNAL DE CUENTAS

En relación con el Informe emitido por ese Alto Órgano de Control, y de conformidad con el trámite de alegaciones conferido, se formulan las siguientes consideraciones respecto a determinados contenidos que afectan a la Comunidad Autónoma de les Illes Balears:

1. Página 33. Cuadro 6. Aspectos desarrollados en las herramientas metodológicas de las CCAA.

En el mencionado cuadro se indica que en el instrumento metodológico aplicado por la Comunidad Autónoma de les Illes Balears no se recogen ejemplos prácticos.

Debe señalarse que el instrumento metodológico utilizado en esta Comunidad Autónoma (fichas) sí incorpora un apartado específico de ejemplos, precisamente con la finalidad de facilitar la comprensión de las mismas y mejorar su aplicabilidad.

Por ello, se solicita que en el informe se refleje que las fichas metodológicas empleadas en les Illes Balears sí contienen ejemplos prácticos.

2. Pàgina 79. Òrgans encarregats de la implementació de los presupuestos con enfoque de género en cada Comunidad Autónoma. Información relativa a les Illes Balears.

En el texto se recoge lo siguiente:

“Illes Balears. La DG de Presupuestos elabora las plantillas para integrar la perspectiva de género en los presupuestos y se coordina con los centros gestores, quienes son responsables de establecer el impacto en género en sus respectivas áreas. El Instituto Balear de la Mujer propone mejoras en las fichas de impacto de género, centraliza la recopilación de estas fichas y emite el IIG, remitiéndolo a la DG de Presupuestos”.

Sin embargo, esta redacción no refleja con exactitud la distribución de funciones, por lo que se propone la siguiente modificación, que se ajusta a la realidad organizativa y procedimental de la Comunidad Autónoma de les Illes Balears:

“La DG de Presupuestos coordina la recepción de las plantillas con los centros gestores, quienes son responsables de establecer el impacto en género en sus respectivas áreas. El Instituto Balear de la Mujer elabora las plantillas para integrar la perspectiva de género en los presupuestos, propone mejoras en las fichas de impacto de género, centraliza la recopilación de estas fichas y emite el IIG, remitiéndolo a la DG de Presupuestos”.

Signat electrònicament

La cap de servei de Planificació i Avaluació
de l'Institut Balear de la Dona

Govern de les Illes Balears

DOCUMENT ELECTRÒNIC

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

[REDACTED]

ADREÇA DE VALIDACIÓ DEL DOCUMENT

[REDACTED]

INFORMACIÓ DELS SIGNANTS

Signant

[REDACTED]

COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

Firma amb segell de temps: 04-09-2025 10:14:28 GMT+0200

METADADES ENI DEL DOCUMENT

Identificador: [REDACTED]

Nom del document: signed_Al.legacions__2025-1756973671908_.pdf

Versió NTI: [REDACTED]

Tipus de document: Informe

Estat elaboració: Original

Òrgan: A04027016

Data captura: 04-09-2025 10:14:27 GMT+0200

Origen: Administració

Tipus de signatura: Pades

Pàgines: 3

Aquesta és una còpia autèntica imprimible d'un document electrònic. Podeu comprovar la seva validesa al següent enllaç:

[REDACTED]

[REDACTED]

KANARIETAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

**TRIBUNAL DE CUENTAS.
SECCIÓN DE FISCALIZACIÓN.
DEPARTAMENTO DE
COMUNIDADES AUTÓNOMAS Y
CIUDADES AUTÓNOMAS.**

Asunto: ALEGACIONES AL ANTEPROYECTO DE INFORME DE FISCALIZACIÓN SOBRE LA EVALUACIÓN DE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO EN EL PROCESO DE ELABORACIÓN DE LOS PRESUPUESTOS DE LAS CCAA: INFORMES DE IMPACTO DE GÉNERO.

Una vez analizado el anteproyecto remitido, se realizan las siguientes alegaciones al mismo, en función de la situación de esta Comunidad Autónoma sobre la materia referenciada:

Sobre el Marco Jurídico y Estratégico:

En la Ley 1/2010, de 26 de febrero, canaria de igualdad entre mujeres y hombres (artículo 9), ya establece de forma expresa la obligación de evaluar el impacto de género en el proceso de elaboración de sus leyes y disposiciones normativas, incluyendo los presupuestos. Además, las normas anuales para la elaboración de los Presupuestos Generales de la Comunidad Autónoma de Canarias para 2025 también recogen esta previsión.

Aunque la Estrategia Canaria de Transición Igualitaria no recoja previsiones específicas sobre la presupuestación con enfoque de género (PEG), se tienen en cuenta los objetivos estratégicos de igualdad durante su presupuestación, lo que fortalece el vínculo entre la planificación estratégica y las decisiones presupuestarias, contribuyendo a una política gubernamental más coherente y eficaz.

Sobre el Marco Institucional:

Canarias es una de las cinco Comunidades Autónomas que ha creado una Comisión de Impacto de Género en los Presupuestos (mediante el Decreto 145/2010), lo que el informe reconoce como una "buena práctica" para reforzar el marco institucional. Esta comisión, con representación interdepartamental y presidida por la viceconsejería de hacienda, es la encargada de emitir el informe de evaluación de impacto de género.

Sobre el Marco Metodológico y Capacitación:

Canarias aplica herramientas metodológicas propias, diseñadas específicamente para la PEG, de carácter anual y formalmente documentadas. Estas herramientas incluyen instrucciones muy detalladas para su aplicación práctica, lo que facilita su implementación por parte de los gestores. Asimismo, se han llevado a cabo actividades formativas específicas sobre la evaluación del impacto de género de los presupuestos durante 2023 y 2024, dirigidas al personal que interviene en este ámbito. Además, dispone de órganos

o unidades con funciones consultivas o de asesoramiento para apoyar al personal, lo que mejora la calidad del análisis presupuestario.

Sobre los Informes de Impacto de Género se trata de una práctica ya consolidada, aplicando un filtro de género a la totalidad de sus programas presupuestarios para la selección inicial, lo que refleja una mirada de género transversal durante la planificación.

Así, el Informe de impacto de esta comunidad incluye un diagnóstico de realidad, diagnósticos a nivel de programa, y fichas de análisis de impacto con un apartado específico para registrar déficits de información desagregada por sexo. Además, detalla objetivos de género, acciones, indicadores de seguimiento y los recursos necesarios para las actuaciones, siendo este último un aspecto considerado una buena práctica.

En otro orden de cosas, señalar que la ley de igualdad sí contempla el impulso de la realización de auditorías de género. Más importante aún, Canarias está trabajando activamente en el diseño de un sistema específico para dar seguimiento a su proceso de PEG, y el IIG 2025 ya incorpora una tabla que sintetiza la evolución de los principales indicadores utilizados. Esto demuestra un compromiso proactivo para avanzar en la línea de la Recomendación N.º 3 del informe (impulsar evaluaciones ex post).

Por último, a pesar de que la legislación autonómica no establece de forma expresa la obligación de publicar la documentación complementaria del presupuesto, incluyendo el IIG, Canarias ha publicado el IIG de 2025 y permite consultar los IIG emitidos desde 2021.

Es cuanto se tiene que informar sobre el asunto referenciado.

En Canarias, fecha al pie.

EL DIRECTOR GENERAL DE PLANIFICACIÓN Y PRESUPUESTO.

[Firma manuscrita]

TRIBUNAL DE CUENTAS

GAZTELA ETA LEONGO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

Tribunal de Cuentas

Sección de Fiscalización

Departamento de Comunidades Autónomas

y Ciudades Autónomas

Asunto. - Alegaciones al Anteproyecto de Informe de fiscalización sobre la evaluación de la perspectiva de género en el proceso de elaboración de los presupuestos de las comunidades autónomas: Los Informes de Impacto de Género.

Visto el “Anteproyecto de Informe de Fiscalización sobre la Evaluación de la perspectiva de género en el proceso de elaboración de los presupuestos de las Comunidades Autónomas: Los Informes de Impacto de Género”, desde la Comunidad de Castilla y León se procede a realizar la siguiente alegación:

El citado Anteproyecto de informe, establece en su **apartado II.3.2. ¿Se ha proporcionado al personal capacitación técnica y asesoramiento en este ámbito?**, concretamente en el **Cuadro 8 relativo a “CCAA que han impartido formación sobre presupuestación con enfoque de género (2023-2024)”** (página 37), que la Comunidad de Castilla y León no ha impartido actividades formativas sobre presupuestación con enfoque de género durante el periodo 2023-2024.

Sin embargo, procede señalar que esta Comunidad sí que impartió esta formación específica durante esos años, tal y como se argumenta a continuación:

Mediante **Orden PRE/1904/2022, de 20 de diciembre** (BOCYL número 250 de 30 de diciembre) se hicieron públicas las actividades formativas incluidas en el **Plan de Formación de la Escuela de Administración Pública de Castilla y León para el año 2023 y se aprobaron sus normas de organización y desarrollo**, disponiendo en su resuelto primero que “*las características y contenido de las actividades formativas del Plan se podían consultar en la dirección eclap.jcyl.es*”

El resuelto segundo de la citada Orden aprobaba las *Normas de organización y desarrollo* del referido *Plan de Formación*, estableciendo en su punto II que “*las convocatorias y la información para participar tanto en los cursos como en las demás actividades formativas previstas en el plan de formación bajo las modalidades de foros, jornadas, seminarios, conferencias y programas se publicarán directamente en la dirección web de la ECLAP*”.

En el marco de este Plan de Formación 2023, con fecha 2 de mayo de 2023 se dicta ***Resolución de la Dirección General de la Función Pública por la que se convocan los cursos incluidos en el programa de formación en Igualdad de Género del Plan de Formación de la Escuela de Administración Pública de Castilla y León para el año 2023***, entre los que se encuentra la acción formativa ***2023IGE004 Presupuestos Públicos con impacto positivo en igualdad***, que se celebró en modalidad presencial los días 9 y 10 de octubre de 2023.

Por otro lado, y en relación al año 2024 cabe indicar que mediante ***Orden PRE/1482/2023, de 20 de diciembre, se aprobó el Plan de Formación de la Escuela de Administración Pública de Castilla y León para el año 2024 y sus normas de organización y desarrollo***, contemplando a la Igualdad de Género, como una de las áreas competenciales del Plan, señalando el punto 2 del apartado 3 del Plan relativo a “*Líneas de Actuación*” la potenciación del aprendizaje del enfoque de género en la actividad formativa, para lo que se prevé publicar una convocatoria específica para las acciones formativas del área de igualdad de género.

El apartado 5 del Plan, relativo a las *Normas de organización y desarrollo*, establece en su punto 2, que “*por medio de resolución del titular de la Dirección General de la Función Pública se convocarán las acciones formativas incluidas en las áreas competenciales de competencias digitales, igualdad de género y prevención de riesgos laborales*”, señalando a continuación que “*las convocatorias y la información para participar en las demás acciones formativas previstas en el resto de los programas del plan de formación se publicarán directamente en la dirección web de la eclap, eclap.jcyl.es*”.

En el marco de este Plan de Formación 2024, con fecha 30 de abril de 2024 se dicta ***Resolución de la Dirección General de la Función Pública por la que se convocan los cursos incluidos en el área competencial de Igualdad entre hombres y mujeres del Plan de Formación de la Escuela de Administración Pública de Castilla y León para el año 2024***, entre los que se encuentra la acción formativa ***2024IGE004 Presupuestos Públicos con impacto positivo en igualdad***, que se celebró en modalidad presencial, los días 5 y 6 de noviembre de 2024.

Se acompaña al presente escrito de alegaciones de las citadas **Órdenes por las que se aprueban los Planes de Formación de la ECLAP para los años 2023 y 2024**, (Documentos D1 y D4) así como, de las ***Resoluciones de la Dirección General de la Función Pública por las que se convocaron, en los años 2023 y 2024***, cursos incluidos en el área competencial de igualdad de género e igualdad entre hombres y mujeres, (Documentos D2 y D5), **acompañadas de sus respectivos anexos**, (Documentos D3 y D6) en los que figuran los cursos impartidos y a los que, como se ha indicado anteriormente, se les dio publicidad a través de la web de la Escuela de Administración Pública de Castilla y León www.eclap.jcyl.es

Es importante señalar que, en el momento actual, la información que aparece en la web de la Escuela de Administración Pública de Castilla y León en relación a la formación en esta materia, se refiere al Plan de Formación del año 2025, no figurando ya la información relativa a los años 2023 y 2024, por haber concluido. Se puede observar, no obstante, como para el año 2025 en curso, en el área competencial de políticas de igualdad, se vuelve a ofertar el curso ***2025IGE004 Presupuestos Públicos con impacto positivo en la igualdad***, a cuyo contenido y características se puede acceder a través del siguiente enlace: [PRESUPUESTOS PÚBLICOS CON IMPACTO POSITIVO EN LA IGUALDAD | Escuela de Administración Pública | Junta de Castilla y León](#)

Sobre la base de lo hasta aquí expuesto y a la vista de la información facilitada y la documentación que se acompaña, se solicita que, en la medida que se estime adecuado, se pueda ajustar el contenido del *Anteproyecto de informe de fiscalización sobre la evaluación de la perspectiva de género en el proceso de elaboración de los presupuestos de las Comunidades Autónomas: Los informes de Impacto de Género*, a lo expuesto en el presente escrito de alegaciones sobre la impartición de formación en materia de presupuestación con enfoque de género, por parte de la Comunidad de Castilla y León en los años 2023 y 2024.

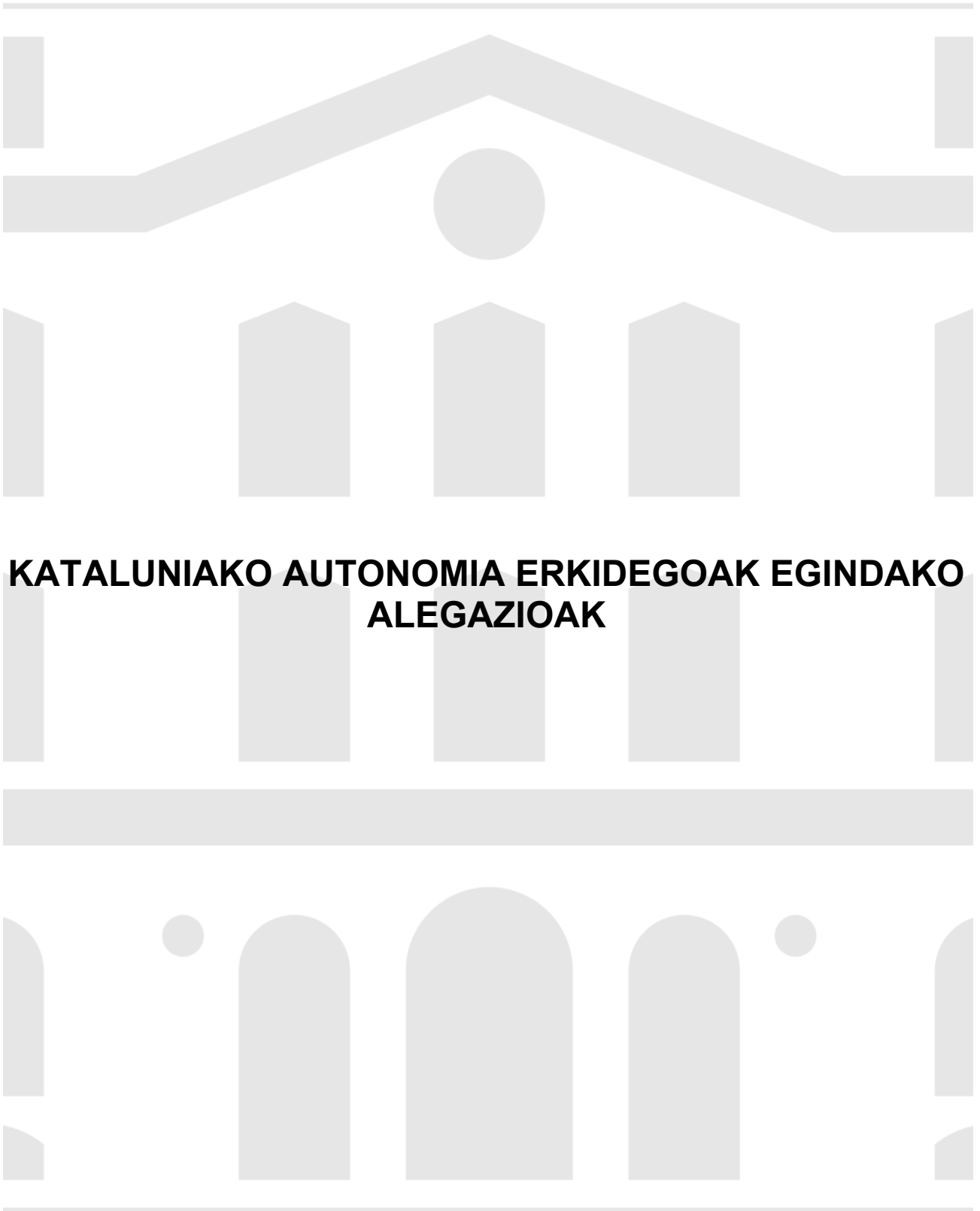
En Valladolid, a fecha de firma electrónica.

EL CONSEJERO DE ECONOMÍA Y HACIENDA

Fdo.: [Redacted]

TRIBUNAL DE CUENTAS

Doña [REDACTED] con NIF, [REDACTED], como Consejera del Departamento de Economía y Finanzas de la Comunidad Autónoma de Catalunya, y en respuesta al escrito recibido en la fecha de 1 de septiembre de 2025, mediante este escrito presenta las alegaciones de esta comunidad autónoma, que se remiten a continuación, en relación al anteproyecto de informe de fiscalización sobre la evaluación de la perspectiva de género en el proceso de elaboración de los presupuestos de las comunidades autónomas: los informes de impacto de género.

En Barcelona,

La Consejera

Fdo. [REDACTED]

[REDACTED] Digitally signed
by [REDACTED]
[REDACTED] - DNI [REDACTED] - DNI
[REDACTED]
[REDACTED]
Date: 2025.09.10
12:35:46 +02'00'

Tribunal de Cuentas

Sección de Fiscalización

Departamento de Comunidades Autónomas y Ciudades Autónomas

DETALLE ALEGACIONES AL ANTEPROYECTO DE INFORME DE FISCALIZACIÓN SOBRE LA EVALUACIÓN DE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO EN EL PROCESO DE ELABORACIÓN DE LOS PRESUPUESTOS DE LAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS: LOS INFORMES DE IMPACTO DE GÉNERO

ID	Temática	Página	Alegación	Justificación	Otras menciones	Doc. justificativa
1	Ley de igualdad de género	pág. 14, párrafo 4	En el texto se menciona: "todas las CCAA salvo Castilla y León, Cataluña y Comunidad de Madrid, que no ha aprobado una ley de igualdad)"	El Parlament de Catalunya aprobó la Ley 17/2015, del 21 de julio, de igualdad efectiva de mujeres y hombres, dónde se establecen los mecanismos para garantizar la integración de la perspectiva de genero en las políticas públicas i la evaluación de impacto. Concretamente, en el apartado n) del artículo 5 de esta ley se establece la obligación de "Coordinar la elaboración de informes de impacto de género que incluyan la diversidad de las mujeres y emprender las medidas correctoras adecuadas para que sean presentes en las normas, las disposiciones y las políticas que apruebe y ejecute el Gobierno, especialmente si de estos informes se derivan medidas prescriptivas de corrección de las desigualdades."	Cuadro 1 (pág. 15)	Ley 17/2015, del 21 de julio, de igualdad efectiva de mujeres y hombres.
2	Informe de evaluación de impacto de género	pág. 14, párrafo 7	Se podría añadir que en Cataluña se emite un informe análogo, elaborado por el Institut Català de les Dones	En el artículo 64 de la Ley 26/2010, de 3 de agosto, de régimen jurídico y de procedimiento de las administraciones públicas de Cataluña, se contempla la obligación de elaborar un informe de impacto de género en les memorias de elaboración de los proyectos de disposiciones reglamentarias. Se desarrolla la elaboración de estos informes de impacto de género en el apartado g) del artículo 3 de la Ley 11/1989, del 10 de julio, de creación del Institut Català de les Dones, en concordancia con el Decreto 78/2023, de 11 de abril, de reestructuración del Institut Català de les Dones, dónde se establece que corresponde a este Instituto elaborar y emitir los informes de impacto de género.		Ley 26/2010, de 3 de agosto, de régimen jurídico y de procedimiento de las administraciones públicas de Cataluña Ley 11/1989, de 10 de julio, de Creación del Instituto Catalán de la Mujer Decreto 78/2023, de 11 de abril, de reestructuración del Instituto Catalán de las Mujeres

ID	Temática	Página	Alegación	Justificación	Otras menciones	Doc. justificativa
3	Cuadro 1, otras leyes	pág. 15	En el cuadro no aparece marcada "otras leyes", ni se menciona en el texto.	En el artículo 64 de la Ley 26/2010, de 3 de agosto, de régimen jurídico y de procedimiento de las administraciones públicas de Cataluña, se contempla la obligación de elaborar un informe de impacto de género en las memorias de elaboración de los proyectos de disposiciones reglamentarias.		Ley 26/2010, de 3 de agosto, de régimen jurídico y de procedimiento de las administraciones públicas de Cataluña
4	DG con competencias en materia de igualdad	pág. 24, párrafo 4	En el texto se menciona "cabe destacar que en tres casos (Principado de Asturias, Cataluña y Galicia) son las DG de Igualdad quienes asumen el liderazgo de este proceso, como se analizará más adelante."	En Cataluña el liderazgo y coordinación del proceso se asume des de la Dirección General de Presupuestos. Más adelante en la página 26, se menciona que es compartido, si bien es cierto que se trabaja estrechamente con el Departamento de Igualdad y Feminismo en la elaboración. Por otro lado, es relevante mencionar que en Cataluña quien participa activamente es el Gabinete Técnico del Departamento de Igualdad y Feminismo, este matiz podría afectar a las cabeceras del Cuadro 4 (se podría poner una nota al pie).	Cabeceras Cuadro 4 (pág. 27)	Decreto 249/2021, de 22 de junio, de estructuración del Departamento de Igualdad y Feminismos
5	Comisiones específicas	pág. 24, párrafo 6	Cataluña no aparece entre las CA que han creado comisiones específicas	En Cataluña se ha creado una comisión específica para promover la igualdad de género, Decreto 305/2016, de 18 de octubre, de la Comisión Interdepartamental para la Igualdad Efectiva de Mujeres y Hombres y de la Comisión Técnica Interdepartamental de la Igualdad Efectiva de Mujeres y Hombres, donde se establece entre las funciones de esta (arte. 2) "Aprobar el informe anual de ejecución de la transversalidad de la perspectiva de género a la Administración de la Generalitat". Tal como se detalla más adelante en el apartado referente a actuaciones de seguimiento y expost, este informe tiene una parte dedicada a analizar el presupuesto ejecutado vinculado a las políticas de género.	Cuadro 3 (pág. 26)	Decreto 305/2016, de 18 de octubre, de la Comisión Interdepartamental para la Igualdad Efectiva de Mujeres y Hombres y de la Comisión Técnica Interdepartamental de la Igualdad Efectiva de Mujeres y Hombres

ID	Temática	Página	Alegación	Justificación	Otras menciones	Doc. justificativa
6	Unidades de igualdad	pág. 25, párrafo 6	Cataluña no aparece entre las CA que tienen unidades de igualdad en las consejerías	En Catalunya los decretos de reestructuración de los departamentos establecen las funciones de la aplicación de la transversalidad de la perspectiva de género en la planificación, gestión y evaluación de las políticas departamentales. Esta función es ejercida mayoritariamente por los Gabinetes Técnicos de los departamentos o, organismo análogo. Un ejemplo podría ser el Departamento de Justicia y Calidad Democrática que tal y como establece el apartado I) del Decreto 47/2022, de 15 de marzo, de reestructuración del Departamento de Justicia, Derechos y Memoria, indica las siguientes funciones: I) Dirigir y supervisar la ejecución de las actuaciones en materia de políticas transversales en el ámbito del Departamento, de acuerdo con las directrices recogidas en los planes aprobados por el Gobierno, y actuar como órgano responsable de la aplicación de la transversalidad de la perspectiva de género en la planificación, la supervisión y la evaluación de las políticas departamentales mediante el ejercicio de las funciones establecidas en la normativa vigente en materia de igualdad efectiva de mujeres y hombres, en colaboración con el Institut Català de les Dones. En este sentido, se debería identificar en el cuadro 3 (página 26) i en el texto correspondiente.	Cuadro 3 (pág. 26)	Decreto 47/2022, de 15 de marzo, de reestructuración del Departamento de Justicia, Derechos y Memoria
7	Liderazgo y emisión del informe	pág. 28	En la lista "emisión del informe" el texto menciona que la emisión se realiza des del Departamento de Igualdad y Feminismo.	La emisión del informe se hace des de la Dirección General de Presupuestos del Departamento de Economía y Finanzas.	Cuadro 4 (pág. 27) y punto 10 pág. 62	https://aplicacions.economia.gencat.cat/wpres/2023/02/lei.htm
8	Metodología de elaboración del IIG	pág. 31	Instrucciones para la elaboración del Informe de Impacto de Género	Falta añadir la ficha de indicadores entre los soportes metodológicos de carácter anual.	Annexo II.4 (pág. 83)	<i>Documento 1. Plantilla indicadores de género</i>

ID	Temática	Página	Alegación	Justificación	Otras menciones	Doc. justificativa
9	Contenido del IIG categoría "Marco normativo"	pág. 34, cuadro 7	En el caso de Cataluña no aparece marcado en la categoría "Marco normativo" como un contenido mas del informe.	El informe de perspectiva de genero del Presupuesto de la Generalitat de Cataluña contiene un apartado genérico donde se explica el marco normativo que afecta en les políticas de la Generalitat y por lo tanto en las políticas y actuaciones contenidas en el presupuesto.		<i>Documento 2. Informe de perspectiva de gènere 2023 (apartado 2)</i>
10	Contenido del IIG categoría "Presupuesto"	pág. 34, cuadro 7	En el caso de Cataluña no aparece marcado en la categoría "Presupuesto" como un contenido mas del informe.	Se cuantifica el presupuesto de las actuaciones para la transformación feminista a través de la ficha 9 y también se informa del importe asignado a los programas que cuentan con financiación finalista procedente del Pacto de Estado contra la Violencia de Género. Esta información se puede consultar en detalle para cada programa en el apartado 5 del informe.		<i>Documento 3. Fitxa transformació feminista 2023</i> <i>Documento 4. Instruccions fitxa transformació feminista 2023</i> <i>Documento 5. Formació impacte de gènere</i>
11	Metodologías que inspiran el PPG	pág. 35, párrafo 4	No se menciona Cataluña entre las comunidades que utilizan la metodología de la 3R para el PPG.	El Informe de PPG del presupuesto de la Generalitat se basa en esta metodología i también se recomienda su uso en el análisis de impacto de género de los programas presupuestarios.		<i>Documento 2. Informe de perspectiva de gènere 2023 (apartado 1)</i> <i>Documento 5. Formació impacte de gènere</i>
12	Doble visión del análisis	pág. 43, párrafo 1	No se menciona que esta visión fue ideada por la DG de presupuestos de la Generalitat de Cataluña	En este párrafo se hace mención a la doble visión para el análisis con perspectiva de género, igual que en el gráfico 6, pero no se ha referenciado la autoría de este método de análisis que se desarrolló el año 2020 por parte de la Dirección General de Presupuestos del Departamento de Economía y Finanzas de la Generalitat de Catalunya.	Gráfico 6 (pág. 45)	<i>Documento 5. Formació impacte de gènere</i>

ID	Temática	Página	Alegación	Justificación	Otras menciones	Doc. justificativa
13	Actuaciones de seguimiento	pág 57, párrafo 3	Se podría comentar la intención de Catalunya para avanzar en este aspecto, tal como se hace para Andalucía, Castilla-La Mancha, Navarra y La Rioja.	Catalunya también está trabajando en actuaciones similares. Por ejemplo, durante el 2025, por primera vez, se está elaborando un informe sobre el gasto ejecutado el 2024 en materia de violencias machistas por la Generalitat y su sector público. La idea es continuar llevando a cabo este tipo de análisis e informes, extendiéndolo a la evaluación de todas las actuaciones identificadas en el Informe de perspectiva de género referente a la elaboración de los presupuestos 2025. Además, el Institut Català de les Dones (ICD) también elabora los informes de ejecución anual de la transversalidad de la perspectiva de género del ámbito de la Generalitat de Catalunya , en qué uno de los ámbitos que se analiza es el presupuesto ejecutado relacionado con políticas de género. A través de esta herramienta de seguimiento expost de la ejecución de las actuaciones identificadas en el informe de perspectiva de género del presupuesto.	pág. 64, párrafo 1 y pág. 99	Plans interdepartamentals. Institut Català de les Dones
14	Publicación de la información relativa al impacto de género	pág. 58, párrafo 3	Se tendría que añadir que en Catalunya la ley de transparencia obliga a publicar un informe de perspectiva de género en el marco de la elaboración de los presupuestos.	En la Ley 19/2014, de 29 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno, en el artículo 8 se establece que "la Administración pública, en aplicación del principio de transparencia, tiene que hacer pública la información relativa a: h) Los informes y los estudios.", por lo tanto, también implica a los IIPG. Además, a través del portal de transparencia de la Generalitat se enlaza con el apartado del Departamento de Economía y Finanzas donde se publican los informes.	Annexo II.9 (pág. 89)	Ley 19/2014, de 29 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno

ID	Temàtica	Pàgina	Alegació	Justificació	Otras menciones	Doc. justificativa
15	Herramientas metodológicas aplicadas	Annexo II.4 - 2/2	Se tendría que añadir algunos soportes metodológicos en el apartado de Cataluña.	Propuesta de texto para el apartado en cuestión (se identifican en color verdes los documentos que se propone referenciar y que no constant en el informe provisional): 1.Soportes metodològics con vocación de permanencia. a)Referidas específicamente a la norma presupuestaria: •Documento: "Presupuestos de género", "Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere als programes pressupostaris", "Guia per a la planificació i pressupostació estratègica de la Generalitat de Catalunya". b)Referidas a las disposiciones normativas de carácter general: •Documento: "Informes de impacto de género", "La perspectiva de gènere en l'avaluació de polítiques públiques" 2.Soportes metodològics de carácter anual, referidas específicamente a la norma presupuestaria: •Ficha de clasificación de los programas. Cuestionario sobre el Impacto de Género de los Programas Presupuestarios. <i>Ficha de actuaciones para la transformación feminista.</i>		https://economia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/arxiu/al_apartatdem_anualspressupostarispodeutrobarlanovaversio_16072008_.pdf Guia per a la planificació i pressupostació estratègica de la Generalitat de Catalunya Guia pràctica 18. - La perspectiva de gènere a l'avaluació de polítiques públiques CAT.pdf

GALIZIAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

ALEGACIONES AL ANTEPROYECTO DE INFORME DE FISCALIZACIÓN SOBRE LA EVALUACIÓN DE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO EN EL PROCESO DE ELABORACIÓN DE LOS PRESUPUESTOS DE LAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS: LOS INFORMES DE IMPACTO DE GÉNERO

AL TRIBUNAL DE CUENTAS

Sección de Fiscalización

D. [REDACTED], en calidad de **Subdirector Xeral de Planificación e Análise Económico de la Dirección Xeral de Orzamentos e Financiamento Autonómico de la Xunta de Galicia**, en relación con el *Anteproyecto de Informe de Fiscalización sobre la Evaluación de la Perspectiva de Género en el Proceso de Elaboración de los Presupuestos de las Comunidades Autónomas: los Informes de Impacto de Género*, remitido a esta Comunidad Autónoma para alegaciones,

EXPONE

Primera alegación: Sobre el liderazgo del proceso en Galicia

En el Anteproyecto se indica que el proceso de presupuestación con enfoque de género en Galicia estaría liderado en exclusiva por los órganos de igualdad. Sin embargo, procede aclarar que el liderazgo es **conjunto y coordinado entre la Dirección General de Presupuestos y Financiamento Autonómico, y la Subdirección General de Promoción de Igualdad**.

De hecho, la emisión del Informe de Impacto de Género se realiza de manera conjunta entre ambos órganos. Corresponde a la Dirección General de Presupuestos, a través de la Subdirección General de Planificación y Análisis Económico, centralizar, revisar y consolidar la información remitida por los centros gestores, incluyendo los indicadores desagregados por sexo. Estos indicadores se revisan y consolidan vinculados a la planificación estratégica vigente, con el objetivo de proporcionar información relevante y útil para la elaboración del presupuesto con perspectiva de género.

Este trabajo se completa con el asesoramiento metodológico por parte de la Subdirección General de Promoción de Igualdad y de la Subdirección General de Planificación y Análisis Económico.

En consecuencia, se solicita que se tenga en cuenta que en Galicia el liderazgo del proceso de presupuestación con perspectiva de género es **compartido y no exclusivo de Igualdad**.

Segunda alegación: Sobre las funciones de asesoramiento en la evaluación

El informe señala que Galicia carece de órganos consultivos para la evaluación de los programas presupuestarios desde la perspectiva de género. Si bien no existen órganos formalmente constituidos con esta finalidad ni fichas específicas de evaluación, conviene precisar que **sí se proporciona asesoramiento técnico y metodológico a los centros gestores**, tanto por parte de la Subdirección General de Promoción de Igualdad como de la Subdirección General de Planificación y Análisis Económico.

Este apoyo se articula mediante la elaboración de guías, la impartición de formación específica y el acompañamiento continuado a los centros gestores en la integración y evaluación de la perspectiva de género en los programas presupuestarios.

En consecuencia, se solicita que matice que, aunque no exista un órgano consultivo formalizado, **sí se desarrollan en Galicia funciones de asesoramiento y acompañamiento en materia de igualdad**.

Tercera alegación: Sobre la definición de objetivos, actuaciones e indicadores en los programas presupuestarios

El Anteproyecto indica que Galicia, junto con otras Comunidades Autónomas, no incluye indicadores de género en el análisis de sus programas presupuestarios. Sin embargo, procede precisar que la **información con perspectiva de género incluida en el Plan Estratégico de Galicia (PEG 2022-2030)** se utiliza efectivamente para el análisis detallado de todos los programas presupuestarios.

No obstante, por razones de simplicidad y de presentación por órgano responsable, dicha información se **consolida y presenta con detalle de ejes, prioridades de actuación y objetivos estratégicos de cada consellería**, garantizando así un marco sistemático y homogéneo para el análisis y el seguimiento.

En consecuencia, se solicita que se matice la apreciación recogida en el Anteproyecto para poder reflejar que Galicia **sí incorpora la información e indicadores de género, vinculados al PEG, en la planificación y en el análisis de los programas presupuestarios**, aunque se presenten en un nivel consolidado.

Por todo lo expuesto,

SOLICITA que se tengan por presentadas las anteriores alegaciones y se incorporen las correcciones oportunas en el Informe definitivo.

En Santiago de Compostela, a 11 de septiembre de 2025

D. [REDACTED]

Subdirector de Planificación y Análisis Económico

Dirección Xeral de Orzamentos e Financiamento Autonómico

Xunta de Galicia

TRIBUNAL DE CUENTAS

NAFARROAKO FORU KOMUNITATEAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

En relación con el anteproyecto de informe de fiscalización ***“sobre la evaluación de la perspectiva de género en el proceso de elaboración de los presupuestos de las Comunidades Autónomas”***, les indicamos las observaciones y recomendaciones recabadas por esta Cámara de Comptos de Navarra del Gobierno de Navarra a través del Departamento de Presidencia e Igualdad, competente en esta materia.

El Instituto Navarro para la Igualdad/Nafarroako Berdintasunerako Institutua (INAI/NABI), dependiente del mencionado Departamento de Presidencia e Igualdad, ha revisado el anteproyecto de informe de fiscalización y presenta las siguientes observaciones y recomendaciones, con el objetivo de reflejar fielmente la realidad institucional y los procesos desarrollados en Navarra.

Liderazgo e impulso de los Presupuestos con Enfoque de Género (PEG)

La Ley Foral 17/2019, de 4 de abril, de igualdad entre mujeres y hombres establece en su artículo 23 que “El Departamento competente en materia de hacienda verificará, con la participación del Instituto Navarro para la Igualdad/Nafarroako Berdintasunerako Institutua, la incorporación de la perspectiva de género en las memorias de los programas presupuestarios, mediante la emisión de un informe de género sobre el anteproyecto de ley foral de presupuestos”.

La trayectoria seguida en el Proyecto de Presupuestación con Enfoque de Género (PEG) en Navarra ha estado marcada por distintos periodos de liderazgo. De esta forma, entre 2017 y 2022, la Dirección General de Presupuestos y Patrimonio y el Instituto Navarro para la Igualdad (INAI/NABI) colideraron el proyecto, durante el cual la DG de Presupuestos y Patrimonio se encargó de contratar la asistencia técnica para la formación y tutorización de las personas participantes, realizar el llamamiento a los programas y participar en la elaboración del informe de impacto de género de los presupuestos generales de Navarra, todo ello con el apoyo técnico del INAI/NABI. En 2021, con la incorporación de técnicas de igualdad del INAI/NABI a los departamentos, se acordó que fueran ellas quienes se hicieran cargo de la formación. Posteriormente, en 2023 y 2024, el INAI/NABI asumió el llamamiento a los programas y la elaboración de los informes de impacto y observaciones.

En los últimos años, el INAI/NABI ha liderado de forma exclusiva el diseño, impulso y coordinación del proceso de presupuestación con enfoque de género en Navarra. Aunque la Dirección General de Presupuestos ha participado como órgano colaborador en la recopilación de información, no ha participado en la elaboración de los Informes de Impacto de Género (IIG).

Desde la implantación de esta práctica, el INAI/NABI ha sido el organismo responsable de la metodología, la formación técnica, la coordinación de los centros gestores y la emisión de las directrices correspondientes.

Por tanto, solicitamos se modifique el texto de las páginas 27 y 28, donde dice "el proceso es liderado conjuntamente por la Dirección General de Presupuestos y el Instituto Navarro para la Igualdad(INAI)" por *"En el caso de Navarra, en la actualidad el proceso de presupuestos con enfoque de género es liderado por el Instituto Navarro para la Igualdad (INAI/NABI)"*.

Vigencia de los soportes metodológicos específicos

El informe señala en la página 31 que Navarra ha desarrollado soportes metodológicos específicos para la evaluación del impacto de género en los presupuestos, que se incluyen en las instrucciones de carácter anual y, adicionalmente, en el caso de Navarra en *"manuales y guías sin una vigencia temporal predeterminada"*.

Sin embargo, en el Anexo II.4 – 2/2 se recoge que Navarra cuenta con soportes metodológicos con vocación de permanencia y soportes metodológicos de carácter anual.

Desde el INAI/NABI *solicitamos modificar el texto de la página 31 adecuándolos a la información facilitada en el Anexo II.4 – 2/2.*

Formación sobre presupuestación con enfoque de género (2023-2024)

En la página 37 y 62 se indica que Navarra no ha impartido formación sobre los PEG en el periodo 2023 y 2024.

Sin embargo, y tal y como se recoge en el Informe de Impacto de género de los Presupuestos Generales para 2024 del Gobierno de Navarra en 2023, los centros gestores de los 32 programas presupuestarios recibieron formación diseñada por el INAI/NABI y el acompañamiento y tutorización necesarios para realizar el análisis de género de las Fichas 0, identificar los cambios necesarios para integrar la dimensión de género y plasmar las propuestas para la siguiente anualidad presupuestaria.

Este proceso formativo se ha llevado a cabo en dos fases: formación y tutorización.

Fase de formación (junio de 2023), a cargo de las técnicas de igualdad de INAI/NABI. Esta formación incluyó tanto contenidos básicos de igualdad como herramientas para el análisis del presupuesto y capacitación para la incorporación de la perspectiva de género. Se dirigió a dos grupos:

- Personas responsables de los siete programas presupuestarios que se incorporaban este año, un total de 10 mujeres y 2 hombres, y
- Personas que se incorporaban a programas que ya venían trabajando los presupuestos con enfoque de género, que necesitaban refrescar la formación o que son responsables de partes de programas no trabajados hasta ahora, con una participación de 7 mujeres y 2 hombres.

Fase de tutorización (junio-diciembre 2023) consistente en dos tutorías individualizadas con cada programa presupuestario. Entre la primera y la segunda tutoría, las técnicas de igualdad de los departamentos participantes acompañaron en el proceso de los centros gestores. En las tutorías participaron 41 personas, 26 mujeres y 15 hombres.

Por tanto, desde el INAI/NABI solicitamos *modificar la información recogida relativa a la formación facilitada por las CCAA (páginas 37 y 62).*

Descripción de la metodología empleada

En la página 47 el informe establece que Navarra no incluye una descripción de la metodología empleada para su elaboración dirigida a que la persona lectora pueda conocer cómo se ha llevado a cabo la evaluación.

Cabría destacar que esta afirmación es cierta para el caso concreto del Informe de impacto de género de los presupuestos generales para 2025, dada la situación de excepcionalidad, que se ha trasladado a lo largo del informe. No obstante, en los años anteriores se facilita amplia información al respecto.

Por tanto, desde el INAI/NABI solicitamos *matizar la información referida a la descripción de la metodología empleada en el caso de Navarra.*

Marco institucional

En relación con el marco institucional señalado en la página 61, el informe señala que “En todas las CCAA –se excluyen la Comunidad de Madrid y la Región de Murcia al no emitir un IIG – la Dirección General (DG) competente en materia de presupuestos desempeña un papel crucial en la presupuestación con enfoque de género (PEG)”. Así mismo, indica que en el caso de Navarra el liderazgo es ejercido “de manera conjunta desde el ámbito presupuestario y el de igualdad” (página 62).

Desde el INAI/NABI queremos destacar que, compartiendo la importancia que tiene el liderazgo de los ámbitos competentes en materia de presupuestos, en el caso de Navarra actualmente la DG competente en materia de presupuestos no desempeña un papel destacable en los PEG ni ejerce el liderazgo de manera conjunta con el INAI/NABI.

Por tanto, solicitamos *modificar los textos de la página 61 y 62 referidos al papel que desempeña esta DG con competencias en presupuestos y el liderazgo que, en el caso de Navarra, es ejercido exclusivamente por el INAI/NABI.*

Así mismo, se recomienda al igual que en el resto de apartados de Conclusiones que, se incluya como “*recomendación*” *la importancia del co-liderazgo desde ámbitos presupuestario y de igualdad y de la necesaria implicación de las DG en materia de presupuestos.*

Análisis de la situación social, económica y política de mujeres y hombres

Referido al análisis que se realiza de la situación de partida consistente en analizar la situación social, económica y política de mujeres y hombres, cabe señalar que el informe indica que en Navarra no incluye este análisis (página 63).

Cabe destacar que esta afirmación es cierta para el caso concreto del informe de impacto de género de los presupuestos generales para 2025, dada la situación de excepcionalidad, que se ha trasladado a lo largo del informe. No obstante, en los ejercicios anteriores se ha facilitado amplia información al respecto: datos sociodemográficos, mercado de trabajo, educación, acceso y uso de las tecnologías de la información, participación en actividades de investigación y desarrollo, derechos sociales, convivencia y corresponsabilidad, exclusión, discapacidad y dependencia, convivencia, salud, deporte.

Así mismo, el informe no recoge a Navarra como una de las CCAA que recoge información relativa al personal al servicio de la Administración de la Comunidad Foral de Navarra. No obstante, en el IIG se aporta esta información.

Por tanto, desde el INAI/NABI *solicitamos matizar dicha información, indicando que en el caso de Navarra estos datos se han venido facilitando, a excepción del IIG para 2025 dada la excepcionalidad.*

Órganos encargados de la implementación de los PEG-- Anexo II.3 – 3/3

En el Anexo II.3 – 3/3, página 81 del informe, y referido a Navarra se señala: “La DG de Presupuestos coordina con el Instituto Navarro para la Igualdad (INAI) y la Oficina de Igualdad la inclusión de las instrucciones necesarias en la Orden Foral para la elaboración del proyecto de la ley de presupuestos generales y verifica la inclusión de los informes correspondientes junto con el citado proyecto de la Ley Foral”.

Desde el INAI/NABI se aclara que es el propio INAI/NABI quien realiza el Informe de impacto de género de los Presupuestos Generales del Gobierno de Navarra y que no existe una Oficina de igualdad.

Así mismo, tal y como se ha señalado anteriormente el liderazgo del proceso es ejercido por el organismo de igualdad.

Por tanto, desde el INAI/NABI proponemos la modificación de la información referida a Navarra por el siguiente texto:

*“El **Instituto Navarro para la Igualdad (INAI)** envía a la DG de Presupuestos las instrucciones necesarias para incluir en la Orden Foral para la elaboración del proyecto de ley de presupuestos generales.*

*Los **centros gestores**, junto con el INAI, tienen la responsabilidad de revisar los mandatos normativos de igualdad. También completan la ficha de análisis y valoración de género del programa, realizando una autovaloración y especificando el gasto asignado a igualdad.*

*El **Instituto Navarro para la Igualdad (INAI)** establece el marco conceptual y metodológico del proyecto de presupuestos con enfoque de género, y proporciona asesoramiento en la materia. Asimismo, se encarga de completar una herramienta de seguimiento de los objetivos y acciones de la Ficha 0, que permite monitorear los avances y asegurar la integración de la perspectiva de género en todo el proceso.”*

(Documento firmado electrónicamente por el presidente de la Cámara de Comptos de Navarra, en la fecha que se indica al margen)

**EXCMO. SR. D. LUIS ANTONIO DE PADUA ORTIZ DE MENDÍVIL
ZORRILLA.**

CONSEJERO TRIBUNAL DE CUENTAS

TRIBUNAL DE CUENTAS

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

ALEGACIONES AL INFORME DEL TRIBUNAL DE CUENTAS:

“ANTEPROYECTO DE INFORME DE FISCALIZACIÓN SOBRE LA EVALUACIÓN DE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO EN EL PROCESO DE ELABORACIÓN DE LOS PRESUPUESTOS DE LAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS: LOS INFORMES DE IMPACTO DE GÉNERO”

1. Apartado correspondiente al País Vasco del Anexo II.3 – 3/3 en página 81

“El Departamento de **Economía y Hacienda**, a través de su Dirección de Presupuestos y la Unidad Administrativa de Igualdad, es responsable de liderar el proceso y elaborar el IIG sobre los presupuestos generales.”

ALEGACIÓN:

El departamento para la Legislatura 2024-2028 ha pasado a denominarse “Departamento de Hacienda y Finanzas” en lugar de “Economía y Hacienda”. Se propone corregir la nomenclatura a lo largo de todo el informe.

2. Texto último párrafo de la página 25 y primero de la 26

“Mención especial merece el caso de Aragón, comunidad en la que, como se analiza más adelante, la Unidad de Igualdad del Departamento de Hacienda, Interior y Administración Pública desempeña un papel clave, al elaborar el IIG y coordinar los trabajos de los distintos agentes.”

ALEGACIÓN:

En el caso del País Vasco, el Departamento de Hacienda y Finanzas cuenta en su Dirección de Servicios con una Unidad de Igualdad que también desempeña un papel clave al elaborar el IIG y coordinar los trabajos de los distintos agentes en colaboración con la Dirección General de Presupuestos también adscrita al Departamento de Hacienda y Finanzas.

3. Texto página 27

“Por lo que respecta al liderazgo e impulso de la presupuestación con enfoque de género, se observa que:

- En diez CCAA (**nota 11**) este proceso es liderado de forma unitaria desde el ámbito presupuestario, ya sea por la DG de Presupuestos (5 CCAA), por las comisiones específicas creadas en esta materia (4 CCAA) o, en el caso de Aragón, por la Unidad de Igualdad de Género del Departamento de Hacienda y Administración Pública.
- En tres CCAA este liderazgo es ejercido de manera conjunta por actores encuadrados en ambos ámbitos (presupuestario y de igualdad): de esta manera, el Departamento de Igualdad y Feminismo, en el caso de Cataluña, y el Instituto Autonómico en Materia de Igualdad, en el caso de Illes Balears y Navarra, lideran este proceso juntamente con la respectiva DG de Presupuestos.

Nota 11: Andalucía, Aragón, Canarias, Cantabria, Castilla y León, Castilla-La Mancha, Extremadura, **País Vasco**, La Rioja y Comunitat Valenciana.”

ALEGACIÓN:

En el caso del País Vasco, el liderazgo e impulso de la presupuestación con enfoque de género se realiza de manera conjunta desde la Dirección General de Presupuestos y la Unidad de Igualdad, **ambos** forman parte del Departamento de Hacienda y Finanzas.

4. Texto página 28

“Por otro lado, en cuanto a la emisión del IIG:

- En diez CCAA (**nota 12**) la emisión del IIG se realiza por un agente encuadrado en el ámbito presupuestario.
- Por último, en Galicia el IIG se emite de forma conjunta por un órgano incardinado en el ámbito presupuestario (la DG de Presupuestos) y otro perteneciente al ámbito de la igualdad (la Subdirección General de Promoción de Igualdad).

Nota 12: Andalucía, Aragón, Canarias, Cantabria, Castilla y León, Castilla-La Mancha, Extremadura, **País Vasco**, La Rioja y Comunitat Valenciana.”

ALEGACIÓN:

En el proceso de tramitación del IIG la Unidad de Igualdad del Departamento de Hacienda y Finanzas firma el documento. Posteriormente es firmado por la Dirección General de Presupuestos. En este sentido, la emisión es conjunta.

5. Cuadro 4. AGENTES ENCARGADOS DE LIDERAR EL PROCESO Y EMITIR EL INFORME DE IMPACTO DE GÉNERO de la página 27

CCAA	Ámbito presupuestario			Ámbito de la igualdad	
	DG Presupuestos	Unidad Igualdad Consejería Hacienda	Comisión impacto de género de los presupuestos	DG Igualdad	Instituto de la Mujer / de Igualdad
Andalucía					
Aragón					
Principado de Asturias					
Illes Balears					
Canarias					
Cantabria					
Castilla y León					
Castilla-La Mancha					
Cataluña					
Extremadura					
Galicia					
Navarra					
País Vasco					
La Rioja					
Comunitat Valenciana					
Total	9	1	5	3	2

Leyenda: Agente que impulsa y lidera el proceso / Agente que emite el IIG.

Fuente: Elaboración propia.

ALEGACIÓN:

Además de la Dirección General de Presupuestos, corresponde incorporar a la Unidad de Igualdad también en el impulso, liderazgo y emisión del IIG.

ERRIOXAKO AUTONOMIA ERKIDEGOAK EGINDAKO ALEGAZIOAK

ESCRITO DE ALEGACIONES AL ANTEPROYECTO DE INFORME DE FISCALIZACIÓN SOBRE IIG	
ID ALEGACIÓN	Nº 1
TEXTO QUE SE ALEGA	II.4.2.2. CONTENIDO DE LOS IIG a) Situación de partida (o diagnóstico de realidad) (páginas 50 y 51) “A excepción de tres CCAA (Illes Balears, Navarra y La Rioja), el resto incluye en sus IIG el análisis de la situación de partida (o diagnóstico de realidad), consistente en analizar la situación social, económica y política de mujeres y hombres”. ... “En Illes Balears y La Rioja, la realización de esta fase de diagnóstico previo no está prevista en sus herramientas metodológicas. A pesar de ello, en La Rioja, tanto el IIG 2025 como los informes de años previos, contienen un apartado sobre la situación de partida. No obstante, esta CA no aparece señalada en el cuadro 14 debido a que en el IIG 2025 se produjo una sustancial simplificación del citado apartado a través de la inclusión en el mismo de una referencia al estudio “Mujeres y hombres en La Rioja” elaborado por el Instituto de Estadística de La Rioja: así, dicha referencia sustituyó a las estadísticas sobre igualdad que eran incluidas en informes previos (el IIG 2024 incluía 60 páginas de tales estadísticas en diversos ámbitos) y el propio IIG 2025 destaca este remplazo como una mejora respecto a los IIG previos”.
CUADRO QUE SE ALEGA	CUADRO 14 (página 50)
GRÁFICO QUE SE ALEGA	
ANEXO QUE SE ALEGA	
ALEGACIÓN	“El estudio de mujeres y hombres en La Rioja refleja la situación de partida en diversos ámbitos, como son: Población, Condiciones de Vida, Mercado Laboral, Salud y Hábitos saludables, Servicios Sociales, Educación, Seguridad y Justicia, Ciencia y Tecnología y Órganos de Gobierno. También incluye el índice de igualdad de género y su evolución (pág. 46 y siguientes del estudio), por lo que entendemos que debería considerarse que el IIG sí que contiene un apartado sobre la situación de partida, aunque sea por remisión a estudio específico sobre la materia en el cuadro 50”.
DOCUMENTACION SOPORTE	“Estudio de mujeres y hombres en La Rioja. 2023”.

DOCUMENTO FIRMADO ELECTRÓNICAMENTE en formato PDF/A 1.7 Firma PAdES. Custodiado en repositorio seguro del Gobierno de La Rioja.				Pág. 1 / 1
Expediente	Tipo	Procedimiento	Nº Documento	
00860-2025/107604	Escrito	Solicitudes y remisiones generales	2025/0795491	
Cargo	Firmante/Observaciones			Fecha/hora
1 Interventor General				03/09/2025 10:33:46
2 SELLADO ELECTRÓNICAMENTE	por Gobierno de La Rioja con CSV:		Dirección de verificación:	03/09/2025 10:33:48

